

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Συνήγορος του Πολίτη

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(ΝΟΜΟΣ 2477/1997 “Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-
Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης” Άρθρο 3, Παράγραφος 5)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

<i>Συνήγορος του Πολίτη:</i>	<i>Νικηφόρος Διαμαντούρος</i>
<i>Επιστήμονες:</i>	<i>Χρήστος Αδάμ, Μανώλης Βαρδάκης, Κυριάκος Λουκάκος, Μίλτος Παύλου</i>

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα	
1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5	
2. ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	7	
3. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ	14	
3.1. Θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος	14	
3.1.1. Άδειες λειτουργίας και προβλήματα από λειτουργία καταστημάτων και μονάδων	14	
3.1.2. Απαλλοτριώσεις, αποζημιώσεις	14	
3.1.3. Αποκατάσταση ζημιών, αποζημιώσεις	14	
3.1.4. Αυθαίρετα, κατεδαφίσεις	14	
3.1.5. Γεωτρήσεις, υλοτομήσεις	14	
3.1.6. Δημόσια έργα	14	
3.1.7. Εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων, τροποποιήσεις, παραδοσιακοί οικισμοί	15	
3.1.8. Ιδιοκτησιακό καθεστώς	15	
3.1.9. Καταπατήσεις εκτάσεων	15	
3.1.10. Λειτουργία υπηρεσιών	15	
3.1.11. Οικοδομικές άδειες	15	
3.1.12. Περιβάλλον, χωροθετήσεις	15	
3.1.13. Συνδέσεις με δίκτυα ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ, ΔΕΗ κλπ	15	
3.2. Θέματα σχέσεων ΟΤΑ – πολιτών	15	
3.2.1. Άδειες κυκλοφορίας αυτοκινήτων, οδήγησης και εκπαίδευσης οδηγών	15	
3.2.2. Αντικειμενική ευθύνη ΟΤΑ	15	
3.2.3. Απομάκρυνση εγκαταλειμμένων αυτοκινήτων	16	
3.2.4. Αποφάσεις δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων	16	
3.2.5. Αρχή της διαφάνειας	16	
3.2.6. Δημοτικά – Κοινοτικά Νεκροταφεία	16	
3.2.7. Δημοτικά και κοινοτικά τέλη	16	
3.2.8. Διαδικασίες πρόσληψης ή κατάταξης προσωπικού, λύση της σύμβασης εργασίας προσωπικού των ΟΤΑ, κ.λπ.	16	
3.2.9. Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων	16	
3.2.10. Τροχαίες παραβάσεις	16	
3.2.11. Υπηρεσιακή διαδικασία για τη χορήγηση ή ανάκληση των αδειών	16	
3.2.12. Χρηματικές οφειλές προς ιδιώτες από προμήθειες και εκτέλεση δημοτικών/κοινοτικών έργων	17	
3.3. Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας	17	
3.4. Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου	18	

4.	Η ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	19
	4.1. Το ισχύον νομικό πλαίσιο	19
	4.2. Εμπειρία του Σ.τ.Π.	21
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	24
	5.1. Θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος	24
	5.2. Θέματα σχέσεων ΟΤΑ – πολιτών	26
	5.3. Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας	27
	5.4. Θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων	27
	5.5. Αίτια λειτουργικών αδυναμιών και πλημμελούς απόδοσης των ΟΤΑ	28
	5.6. Βελτιωτικές υποδείξεις και προτάσεις	29
6	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΩΝ	31
	6.1. Μη εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων	32
	6.2. Μη ανταπόκριση υπηρεσιών σε αιτήματα πολιτών	36
	6.3. Καταχρηστική άσκηση διακριτικής ευχέρειας – διακριτική μεταχείριση	37
	6.4. Καθυστέρηση ή παρέλκυση διαδικασιών	42
	6.5. Αποχή από άσκηση αρμοδιοτήτων	53
	6.6. Μη τήρηση συμβατικών και λοιπών υποχρεώσεων απαλλοτριώσεις, αποκατάσταση ζημιών και συναφείς αποζημιώσεις, μη καταβολή αμοιβών εργασίας και έργων, μη κάλυψη δαπανών, κ.λπ.)	55
	6.7. Άδειες και λοιπά ζητήματα λειτουργίας καταστημάτων, εκμεταλλεύσεων και υπηρεσιών	61
	6.8. Απροθυμία συνεργασίας με τον Σ.τ.Π	68
	6.9. Θέματα περιβάλλοντος και χωροθετήσεων (ΧΥΤΑ, αιγιαλοί, δάση, κ.λπ.)	72
	6.10. Θέματα εφαρμογής πολεοδομικής και συναφούς νομοθεσίας (ρυμοτομικά σχέδια και εφαρμογή νομίμων διαδικασιών ή ΓΟΚ, παράνομες οικοδομικές άδειες, αυθαίρετα)	76

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη (εφεξής Σ.τ.Π), αποκρυσταλλώνονται οι εμπειρίες από την εμπλοκή της Αρχής σε υποθέσεις, στις οποίες προβάλλουν ανάγλυφα σοβαρές δυσλειτουργίες του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι στατιστικές καταγραφές καταδεικνύουν ότι ποσοστό της τάξης του 54.7% του συνόλου των αναφορών που χειρίζεται ο Κύκλος Ποιότητα Ζωής του Σ.τ.Π. αμφισβητούν τη νομιμότητα πράξεων των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού. Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινισθεί ότι οι αρνητικές επισημάνσεις της παρούσας Έκθεσης δεν χαρακτηρίζουν το σύνολο των ΟΤΑ, αφού πολλοί συνεργάζονται με το Σ.τ.Π και αποδέχονται με θετικό πνεύμα τη διαμεσολάβησή του, προσπαθώντας να ξεπερνούν τις όποιες εγγενείς νομοθετικές και λειτουργικές αδυναμίες. Η Έκθεση αυτή περιορίζεται όμως, όπως είναι φυσικό, σε περιπτώσεις οι οποίες ενισχύουν στην κοινή γνώμη κλίμα δυσπιστίας έναντι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως θεσμού.

Η πλειονότητα των ζητημάτων που σχετίζονται με ΟΤΑ παρατηρούνται στον τομέα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και σε εκείνον των σχέσεων ΟΤΑ – διοικουμένων, ενώ ακολουθούν σε αριθμητική ισχύ τα θέματα κοινωνικής πρόνοιας και δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ως προς το είδος των προβλημάτων που φέρονται προς επίλυση ενώπιον του Σ.τ.Π., οι καταγραφείσες δυσλειτουργίες των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού αφορούν κυρίως σε φαινόμενα κακοδιοίκησης και σε μη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας (συμπεριλαμβανομένων και τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων). Οι κατά τα ανωτέρω παρατηρούμενες δυσλειτουργίες οφείλονται είτε στην έλλειψη κατάλληλης στελέχωσης και υποδομής, είτε σε εσφαλμένη αντίληψη για το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είτε σε αλληλοεπικάλυψη (ή κενά) αρμοδιοτήτων, χωρίς να λησμονούνται φυσικά και οι περιπτώσεις συνειδητά παράνομης συμπεριφοράς εμπλεκόμενων λειτουργών.

Εκ παραλλήλου όμως επισημαίνεται η συστηματική παράλειψη άσκησης ελέγχου των αιρετών δημάρχων και νομαρχών από τους αρμοδίους προς τούτο γενικούς γραμματείς περιφερειών, ενώ ανιχνεύεται συχνά απροθυμία στην αποδοχή της διαμεσολαβητικής προσπάθειας του Σ.τ.Π. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο παρέχει στους γενικούς γραμματείς περιφερειών και νομάρχες επαρκή μέσα ενάσκησης πειθαρχικού ελέγχου των αιρετών εκπροσώπων των ΟΤΑ. Η παρατηρούμενη, όμως, αδράνεια των εντεταλμένων ελεγκτικών κρατικών οργάνων επιτρέπει – αν όχι ενθαρρύνει - τη δημιουργία και την παγίωση καταστάσεων παρανομίας, αυθαιρεσίας και διαφθοράς, με τελική κατάληξη τη συστηματική καταστρατήγηση της έννοιας του κράτους δικαίου αλλά και την αλλοτρίωση της συνείδησης των πολιτών με τη θεμε-

λίωση της κοινής πεποίθησης ότι η παρανομία επιβραβεύεται (ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις αυθαίρετης δόμησης, καταπατήσεων δημοσίων εκτάσεων ή καταστροφής του περιβάλλοντος).

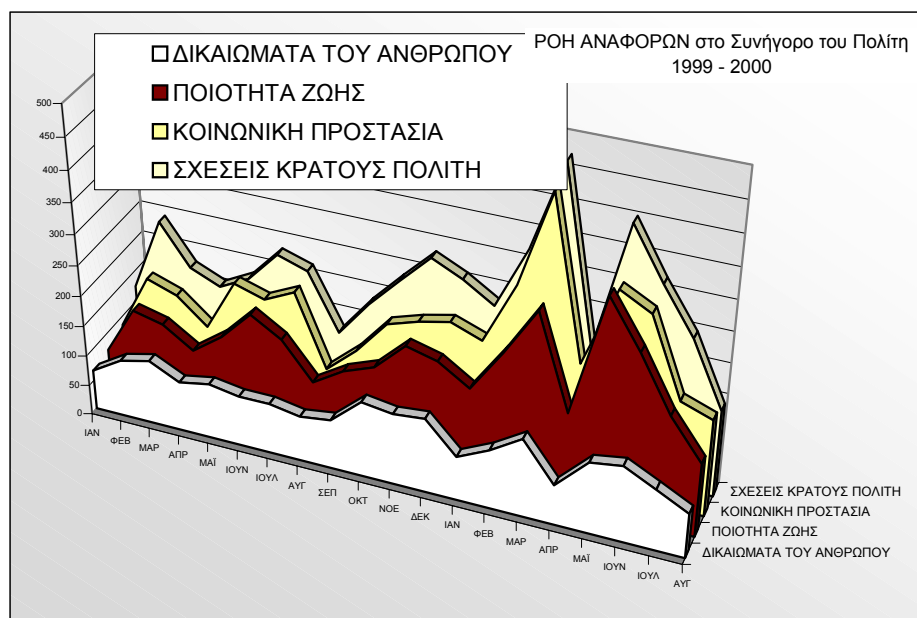
Βασική επομένως διαπίστωση του Σ.τ.Π., σε ότι αφορά στη λειτουργία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποτελεί αφ' ενός η μεγάλη συχνότητα των φαινομένων κακοδιοίκησης και αφ' ετέρου η άμεση ή έμμεση ευθύνη των αιρετών εκπροσώπων και των υπηρεσιών της. Παράλληλα όμως η ευθύνη αυτή επεκτείνεται σε μεγάλο βαθμό και στην κεντρική διοίκηση – αλλά και στον πελατειακά παρεμβαίνοντα πολιτικό κόσμο γενικότερα – που, στο όνομα της «διατήρησης των ισορροπιών» ή της επίδειξης μιας ασαφώς νοούμενης «κοινωνικής ευαισθησίας», συνήθως απέχει από την άσκηση του εκ του νόμου οφειλομένου ελέγχου ή την ολοκλήρωση των προβλεπομένων πειθαρχικών ενεργειών. Άμεσο αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι ότι η αποκέντρωση που προωθείται κατά τα τελευταία 18 έτη, δεν έχει οδηγήσει, ως όφειλε, στην αναβάθμιση του ρόλου του Κέντρου σε όργανο τόσο επιτελικού σχεδιασμού όσο και άσκησης κανονιστικού και ελεγκτικού έργου, με ταυτόχρονη μεταφορά της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών στο επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επομένως για την άρση των διαπιστούμενων δυσλειτουργιών κρίνεται απαραίτητη αφ' ενός μεν η ενίσχυση της στελέχωσης και υποδομής των ΟΤΑ με παράλληλη επιμόρφωση των τοπικών αιρετών εκπροσώπων, αφ' ετέρου δε η δραστηριοποίηση της ελεγκτικής λειτουργίας της κρατικής μηχανής προς την κατεύθυνση της ενεργοποίησης του επιτελικού και ελεγκτικού της χαρακτήρα, καθώς και της εμπέδωσης της νομιμότητας.

Στο τέλος της παρούσας Έκθεσης παρατίθεται σε παράρτημα επιλογή συναφών χαρακτηριστικών περιπτώσεων αναφορών που κατατέθηκαν στον Σ.τ.Π. κατά το διάστημα από 1.10.1998 (ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Αρχής) έως 30.6.2000.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο (Ν.2477/97, αρθρ. 3 παρ. 5, εδ. 3), ο Σ.τ.Π. - πέραν της Ετήσιας Έκθεσης - έχει την δυνατότητα υποβολής και Εκθέσεων με ειδικά θέματα στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό. Η σύνταξη των Εκθέσεων αυτών συνεπάγεται είτε την εξάντληση των δυνατοτήτων διαμεσολάβησης του Σ.τ.Π., λόγω μη τήρησης του ισχύοντος δικαίου σε μια ή περισσότερες ομοειδείς περιπτώσεις αναφορών, είτε την πρόταση συγκεκριμένης δέσμης μέτρων για ζητήματα που κείνται μεν πέραν της αρμοδιότητάς του, προσφέρονται όμως ως προπαρασκευαστικό υλικό για την κατά περίπτωση απαιτούμενη νομοθετική πρωτοβουλία ή/και διοικητικές οργανωτικές βελτιώσεις.

Η παρούσα Έκθεση ενσωματώνει την κηθείσα εμπειρία από αναφορές τις οποίες ο Σ.τ.Π. χειρίστηκε από 1.10.1998 έως 30.6.2000 και αφορούν σε περιπτώσεις μη τήρησης της κείμενης νομοθεσίας από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (εφεξής ΟΤΑ) Α΄ και Β΄ Βαθμού.

Η σκοπιμότητα σύνταξης της παρούσας Έκθεσης συναρτάται τόσο προς τον εξαιρετικά μεγάλο αριθμό αναφορών, οι οποίες εμπλέκουν ΟΤΑ, όσο και προς την παρατηρούμενη σε πολλές περιπτώσεις απροθυμία των οργανισμών αυτών να συνεργασθούν με το Σ.τ.Π κατά την διεξαγωγή της έρευνας ή την εφαρμογή των πορισμάτων της, ακόμη και σε περιπτώσεις εξαιρετικής σοβαρότητας. Παράλληλα, η έρευνα των ειδικών επιστημόνων του Σ.τ.Π. οδήγησε στον εντοπισμό οργανικών δυσλειτουργιών, οι οποίες ενισχύουν, κάποτε αδίκως, την πεποίθηση ότι οι ΟΤΑ νοούν την ιδιότητά τους (αιρετοί φορείς δημόσιας εξουσίας) ως δυνατότητα υπέρβασης ή καταχρηστικής άσκησης των κατά νόμον αρμοδιοτήτων τους.

Η πεποίθηση αυτή, που εμφανίζεται να διακατέχει μεγάλο μέρος και της κοινής γνώμης, προσλαμβάνει καταλυτική σημασία για τη συνολική λειτουργία του δημοκρατικού συστήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης της χώρας, ιδίως ενόψει της πληθώρας των αρμοδιοτήτων που αναλήφθηκαν από τους ΟΤΑ μετά τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις των τελευταίων ετών. Οι αρμοδιότητες αυτές καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Σκοπός της μερικής αυτής μετατόπισης του επιπέδου λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο ήταν η αντιμετώπιση των τοπικών θεμάτων μέσω μηχανισμών οι οποίοι, ευρισκόμενοι εγγύτερα στους διοικούμενους, θα προέβαιναν σε ταχύτερες και ορθότερες επιλογές χρήσης της σχετικής διακριτικής ευχέρειας – όπου αυτή υπάρχει - με στόχο την ουσιαστική και ορθολογική αντιμετώπιση των θεμάτων. Η ανίχνευση του βαθμού επιτυχίας του μεταρρυθμιστικού αυτού εγχειρήματος επιτρέπει ποικίλο προβληματισμό τόσο σε σχέση με τη στοχοθεσία του όσο και με τα επιλεγέντα νομοθετικά και άλλα μέτρα εξυπηρέτησής της (ενδεικτικά αναφέρονται η επιστημονική και οικονομική στήριξη , καθώς και η επιμόρφωση του προσωπικού), ιδίως ενόψει της νεωτέρας αφαίρεσης μέρους των αρμοδιοτήτων αυτών υπέρ της κεντρικής διοίκησης, όπου αυτό είναι συνταγματικά επιτρεπτό.

Ειδικότερα, η αδυναμία των ΟΤΑ να ασκήσουν αρμοδιότητες σε σχέση με τις περιφερειακές υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης αφορά σε δύο επίπεδα:

- τη μη εφαρμογή διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας και/ή τελεσιδίκων δικαστικών αποφάσεων από τους ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού.
- τη συστηματική παράλειψη άσκησης του οφειλομένου ελέγχου νομιμότητας (καθώς και των πειθαρχικών του συνεπειών) από τους γενικούς γραμματείς των περιφερειών. Αυτοί υποχρεούνται να διενεργούν τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης βάσει του άρθρου 184 σε συνδυασμό με το άρθρο 187

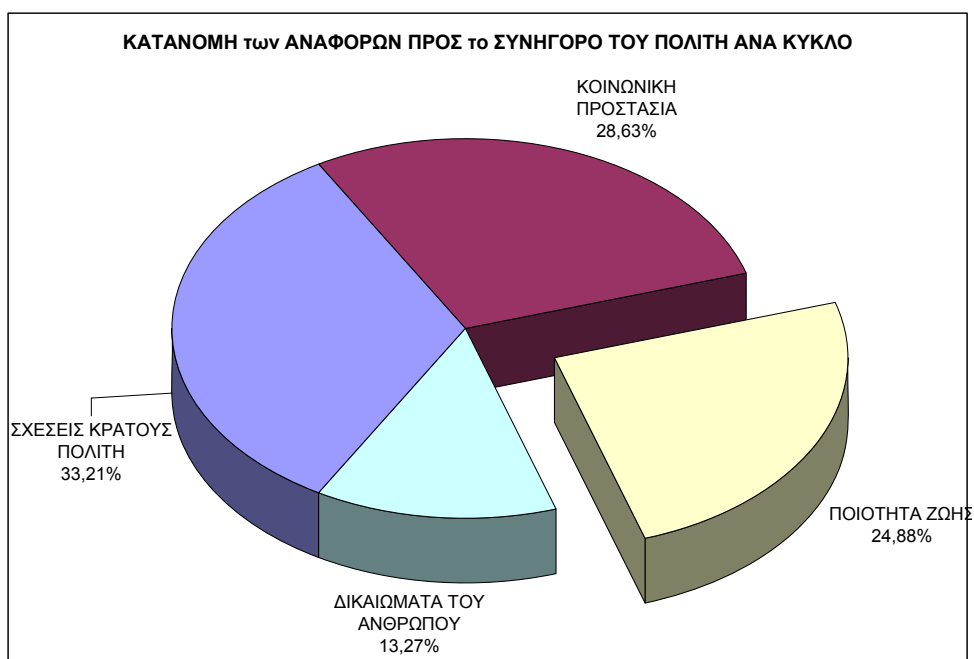
παρ. 3 του Π.Δ. 410/95, το οποίο κωδικοποίησε τις διατάξεις του άρθρου 169 του Π.Δ. 323/89, όπως τροποποιήθηκαν από το άρθρο 5 παρ. 15 του Ν. 2307/95 .

Η διαπίστωση αυτή δεν συμπλέει με την άποψη ότι οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης φέρουν την αποκλειστική ευθύνη για τα φαινόμενα δυσλειτουργίας, όπως αυτά επισημαίνονται στην παρούσα Έκθεση. Και τούτο παρά τις ατυχείς συμπεριφορές τοπικών αρχόντων, που βοηθούν στην καλλιέργεια της εντύπωσης ότι θέτουν εαυτούς υπεράνω του ισχύοντος δικαίου. Είναι χαρακτηριστικό εξάλλου ότι πολλές από τις συμπεριφορές, που περιγράφονται κατωτέρω και αποτελούν ήδη συνήθη πρακτική τόσο της κεντρικής διοίκησης όσο και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών της, εκδηλώνονται είτε με τη συστηματική αποφυγή άσκησης των εκ του νόμου προβλεπόμενων ελέγχων (πειθαρχικών κ.λπ.) είτε με την επίσης συστηματική μη εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων και οδηγούν αδήριτα στην ανοχή καταστάσεων παρανομίας. Κεντρικό, κατά συνέπεια, συμπέρασμα που προκύπτει από τη βασική αυτή διαπίστωση και διατρέχει το σκεπτικό αυτής της Έκθεσης είναι ότι, σε τελευταία ανάλυση, η ευθύνη για τα προβλήματα που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία των ΟΤΑ τελεί σε άμεση συνάρτηση με τις ευρύτερες δυσλειτουργίες που χαρακτηρίζουν τη σχέση της κεντρικής διοίκησης, των αποκεντρωμένων μορφών της (περιφέρειες) και των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού. Οι λύσεις των προβλημάτων αυτών τελούν σε άμεση συνάρτηση με τον επαναπροσδιορισμό αυτής της σχέσης προς κατευθύνσεις που αναλύονται στο οικείο τμήμα αυτής της Έκθεσης.

Σε κάθε περίπτωση, οι παρατηρούμενες στο πλαίσιο αυτό (αυτο)διοικητικές συμπεριφορές - που συχνότατα γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης από μεγάλες κατηγορίες του πληθυσμού προς ίδιον όφελος και επιτρέπουν τη διατύπωση ποικίλων υπονοιών για τον τρόπο της μεθόδευσης και της παγίωσης του παρανόμου αποτελέσματος - δεν αποτελούν μόνο κοινωνικό ή διοικητικό φαινόμενο, αλλά θέτουν σε αμφισβήτηση το εν γένει Κράτος Δικαίου, όπως αυτό γίνεται αντιληπτό στο πλαίσιο συμμετοχής της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα, η περιφρόνηση δικαστικών αποφάσεων και ειδικότερα η αδυναμία αναγκαστικής εκτέλεσης κατά δημοσίων οργανισμών και οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως λόγω συνειδητής μη καταβολής βεβαιωμένων - ακόμη και με τελεσίδικη δικαστική απόφαση - οφειλών αποτελεί κατάσταση μη συμβατή και με την ευρωπαϊκή νομιμότητα. Η ίδια η υπόσταση του ελληνικού συστήματος απονομής δικαιοσύνης ναρκοθετείται, αφού σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην υπόθεση «Hornsby κατά Ελλάδος» «...η μη εκτέλεση τελεσίδικης, εκτελεστής απόφασης στερεί το άρθρο 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των

Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από κάθε χρήσιμο αποτέλεσμα...[με άμεση συνέπεια το γεγονός ότι] ...δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις δεν μπορούν να εκτελεστούν δεν είναι 'δικαστήριο' κατά το άρθρο 6 παρ. της σύμβασης και συνεπώς δεν ικανοποιεί το δικαίωμα σε 'δίκαιη δίκη' ...».

Το νομικό αυτό παράδοξο για ένα Κράτος Δικαίου, όπως επιθυμεί να αυτοπροσδιορίζεται η Ελληνική Δημοκρατία, πέραν των σοβαρών προβλημάτων που αναμένεται ότι θα προκαλέσει σε σχέση με αντίστοιχες αξιώσεις ελλήνων πολιτών ή της ίδιας της Ελληνικής Πολιτείας έναντι άλλων χωρών, ασκεί παράλληλα καταλυτική παιδαγωγική επιρροή στους ευνοούμενους δημόσιους και εξομοιούμενους με αυτούς οργανισμούς, τους οποίους ενθαρρύνει προς την κατεύθυνση της μη τήρησης των υποχρεώσεών τους.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, και πέρα από την ανωτέρω επισήμανση, οι τακτικές στατιστικές καταγραφές του Σ.τ.Π. καταδεικνύουν ότι ποσοστό της τάξεως του 54,7% του συνόλου των αναφορών που χειρίζεται ο Κύκλος Ποιότητα Ζωής αμφισβητούν τη νομιμότητα πράξεων, παραλείψεων και άλλων συμπεριφορών των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού. Στο σημείο αυτό πρέπει πάντως να τονισθεί ότι οι αρνητικές επισημάνσεις της παρούσας Έκθεσης δεν χαρακτηρίζουν το σύνολο των ΟΤΑ. Πολλοί ΟΤΑ συνεργάζονται με το Σ.τ.Π και αποδέχονται με θετικό πνεύμα την διαμεσολάβησή του, προσπαθώντας να ξεπερνούν τις όποιες εγγενείς νομοθετικές και λειτουργικές αδυναμίες τους. Η διαπίστωση αυτή, όμως, επισκιάζεται από τις κραυγαλέες αναφορές της παρούσας Έκθεσης, οι οποίες δημιουργούν κλίμα δυσπιστίας προς τον όλο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο μεγάλος όγκος των αναφορών αυτών δικαιολογείται μεν από τη σχετικά πρόσφατη μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τους ΟΤΑ, οι οποίοι δεν διέθεταν – και εν πολλοίς εξακολουθούν να μη διαθέτουν – την απαραίτητη υποδομή υποδοχής των αρμοδιοτήτων αυτών, συχνά δε ούτε τις απαραίτητες πιστώσεις και άλλους πόρους για την αποτελεσματική οργάνωση της άσκησής τους. Το γεγονός αυτό πιστοποιείται εξάλλου από την πρόσφατη επαναφορά αρμοδιοτήτων – κυρίως επιτελικού χαρακτήρα – στις υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης. Αξίζει εν προκειμένω να επισημανθεί ότι ενώ η πρακτική της εκ νέου αφαίρεσης παραχωρηθεισών αρμοδιοτήτων υπογραμμίζει την παραδοσιακή επιφυλακτικότητα του ελληνικού κράτους έναντι της τοπικής αυτοδιοίκησης, στην πράξη αποκτά νομιμοποιητικό έρεισμα από την παρατηρούμενη δυσχέρεια των ΟΤΑ να μετασχηματισθούν από πυρηνές τοπικιστικής νοοτροπίας σε σύγχρονες μονάδες αποκεντρωμένης διοίκη-

σης. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν προάγεται η μετεξέλιξη αυτή - που προϋποθέτει πάντως την εκ των προτέρων οργανωτική και παιδευτική παρέμβαση της πολιτείας - προς την κατεύθυνση της καλλιέργειας στους τοπικούς άρχοντες της συνειδητοποίησης των ευρύτερων επιπτώσεων από την ανάληψη των αρμοδιοτήτων αυτών, παρέμβαση που μέχρι στιγμής ασκήθηκε μόνο στοιχειωδώς.

Η κρατική διστακτικότητα και η αντίστοιχη πιστωτική φειδώ στις σχετικές χρηματοδοτήσεις δεν αποτελούν φυσικά τα μόνα αίτια της διαφαινόμενης (και μόνον από τον όγκο των κατατεθεισών αναφορών) δυσaréσκειας των διοικουμένων για την ατελή άσκηση των υπηρεσιακών λειτουργιών των ΟΤΑ. Μια σειρά από ιστορικούς παράγοντες επιτείνει τα ανεπιθύμητα αυτά φαινόμενα. Συγκεκριμένα:

1. Η ηγεμονική συμπεριφορά πολλών αιρετών εκπροσώπων των ΟΤΑ ανιχνεύει την αφετηρία της στον έντονο τοπικισμό ο οποίος χαρακτηρίζει ανέκαθεν την ελληνική κοινωνία και εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο των δυσλειτουργιών που προσδιορίζουν τις σχέσεις κράτους-κοινωνίας σε χώρες ύστερης ανάπτυξης, αλλά και σε διάδοχα κράτη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, όπως η Ελλάδα. Το φαινόμενο αυτό, ιδιαίτερα έντονο σε μικρούς οικιστικούς πυρήνες, όπως οι δήμοι/κοινότητες, ελπίζεται ότι θα αντιμετωπισθεί σε βάθος χρόνου με την συνένωση των πολλών μικρών κοινοτήτων σε ευρύτερα διοικητικά σύνολα ('Καποδιστριακοί Δήμοι'), που θα αμβλύνουν σταδιακά τις τοπικιστικές νοοτροπίες. Προς την κατεύθυνση επίτευξης του στόχου αυτού αναγκαία είναι η ρυθμιστική παρέμβαση της Πολιτείας με τη διαρκή επιμόρφωση των αιρετών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης και με συγκεκριμένους ελεγκτικούς μηχανισμούς εμπέδωσης της ισονομίας των πολιτών και των ελασσόνων οικιστικών μονάδων από τις οποίες προέρχονται.

2. Το υπηρεσιακό οργανωτικό έλλειμμα που παραδοσιακά χαρακτήριζε τη διοικητική λειτουργία των αυτοδιοικητικών υπηρεσιών (λιγότερο έντονο στις μέχρι πρότινος 'κρατικές' νομαρχίες και τους ήδη υπάρχοντες δήμους από ότι στους μικρούς ΟΤΑ Α' Βαθμού) εξακολουθεί να μαστίζει τις μονάδες αυτές και κυρίως τους νεοσύστατους «Καποδιστριακούς Δήμους». Πτυχή του φαινομένου αυτού αποτελεί η έλλειψη βασικής υποδομής (χώροι, εξοπλισμός) αλλά κυρίως η πενία των υπηρεσιών αυτών σε στελέχη με τις απαιτούμενες ειδικές γνώσεις και δεξιότητες, ικανά να υλοποιήσουν την τοπική υπηρεσιακή λειτουργία σε αρμονία με τις απαιτήσεις του απαραίτητου γενικότερου σχεδιασμού.

3. Ως μονάδες άσκησης τοπικής πολιτικής, οι ΟΤΑ μεταφέρουν στο επίπεδο της τοπικής κοινωνίας τις ασθένειες της ελληνικής πολιτικής ζωής με την καλλιέργεια πελατειακών σχέσεων. Εκδήλωση των σχέσεων αυτών αποτελεί ο συχνά παρατη-

ρούμενος διάφορος χειρισμός ομοειδών περιπτώσεων, η κατά περίπτωση επίκληση της έλλειψης οικονομικών πόρων, η επιλεκτική επίδειξη 'κοινωνικής ευαισθησίας' (ακόμη και η τέλεση γάμου από τη θυγατέρα του φερομένου ως παρανόμως οικοδομούντος χρησιμοποιήθηκε ως δικαιολογία παραλείψεως εκτέλεσης των οφειλομένων νομίμων ενεργειών από την εμπλεκόμενη υπηρεσία...), αλλά και η σύγχυση του προσώπου του συγκεκριμένου αιρετού τοπικού άρχοντα με τον ΟΤΑ, τον οποίο κατά το Σύνταγμα εκπροσωπεί. Η αντίληψη αυτή, που ενίοτε μετουσιώνεται σε παράνομη άρση του αιρετού άρχοντα υπεράνω της κείμενης νομοθεσίας με την - κατά προφανή υπέρβαση της ελληνικής συνταγματικής τάξης - επίκληση της πραγμάτωσης της λαϊκής εντολής, αποτελεί σοβαρό ανασχετικό παράγοντα του οικονομικού και λοιπού προγραμματισμού του ΟΤΑ, καθώς και της στοιχειώδους συνέπειας και συνέχειας που οφείλουν να παρουσιάζουν στη λειτουργία τους οι δημόσιες υπηρεσίες.

4. Το διοικητικό έλλειμμα αναδεικνύει με μεγαλύτερη ενάργεια η συγκυρία της ένταξης της χώρας σε στάδιο οικονομικού και διοικητικού εκσυγχρονισμού (Ευρωπαϊκή Ένωση), οι απαιτήσεις του οποίου καθιστούν σαφέστερες τις υπάρχουσες αδυναμίες.

3. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Οι τομείς δράσης των ΟΤΑ, οι οποίοι παρουσιάζουν προβλήματα κατά την άσκηση της διοικητικής πρακτικής, περιλαμβάνουν όλες σχεδόν τις κατηγορίες διοικητικής δραστηριότητας. Σκόπιμη είναι ωστόσο η απόπειρα κατηγοριοποίησης των παρουσιαζόμενων δυσλειτουργιών με τελικό στόχο την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών και τη βελτίωση της διοικητικής αποτελεσματικότητας και συνέπειας των ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού. Η κατηγοριοποίηση αυτή δεν έχει φιλοδοξίες θεωρητικής συνέπειας, αλλά παραμένει προσηλωμένη στην εμπειρική προσέγγιση με στόχο την κατά το δυνατόν ορθολογική αντιμετώπιση των αναφερόμενων προβλημάτων. Ο στόχος αυτός υπηρετείται τόσο από την εύληπτη παρουσίαση όσο και από την πεποίθηση ότι εκθέσεις αυτού του είδους οφείλουν να αποτελούν πρακτικά εργαλεία άσκησης πολιτικής και πυροδότησης της νομοθετικής πρωτοβουλίας. Άλλωστε η κάθε κατηγορία θεμάτων ανήκει σε διαφορετικό κύκλο κυβερνητικής αρμοδιότητας.

- **3.1. Θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος**

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται προβλήματα που αφορούν σε:

- 3.1.1. Άδειες λειτουργίας και προβλήματα από λειτουργία καταστημάτων και μονάδων.** Νομιμότητα λειτουργίας καταστημάτων, ή μονάδων χωρίς οικοδομική άδεια, ή καθ' υπέρβαση της άδειας. Νομιμότητα της χορήγησης, ή όχι, της σχετικής άδειας, ιδιαίτερα όσον αφορά στις επιτρεπόμενες χρήσεις γης.
- 3.1.2. Απαλλοτριώσεις, αποζημιώσεις.** Καθυστέρηση καταβολής αποζημιώσεων, παρόλο που έχει ορισθεί τελεσιδίκως η τιμή μονάδας.
- 3.1.3. Αποκατάσταση ζημιών, αποζημιώσεις.** Καθυστέρηση καταβολής αποζημιώσεων από ζημιές που προκλήθηκαν από κατασκευή έργων (κακοτεχνίες, έλλειψη συντήρησης, κ.α.).
- 3.1.4. Αυθαίρετα, κατεδαφίσεις.** Μη κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών, ή/και μη επιβολή προστίμων, ή ενσυνείδητη αμέλεια είσπραξής τους.
- 3.1.5. Γεωτρήσεις, υλοτομήσεις.** Παράνομες γεωτρήσεις ή υλοτομήσεις.
- 3.1.6. Δημόσια έργα.** Μη καταβολή οφειλομένων ποσών μετά την αποπεράτωση των έργων, λόγω διαπίστωσης τεχνικών ελλείψεων. Διαφωνίες στον τρόπο υπολογισμού των αμοιβών.

- 3.1.7. Εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων, τροποποιήσεις, παραδοσιακοί οικισμοί.** Εντάξεις σε σχέδια πόλεως ή τροποποιήσεις σχεδίων, καθώς και θέματα προστασίας παραδοσιακών οικισμών.
- 3.1.8. Ιδιοκτησιακό καθεστώς.** Χαρακτηρισμοί ή αποχαρακτηρισμοί εκτάσεων (δασικές εκτάσεις, ρέματα, αρχαιολογικές δεσμεύσεις, κ.α.).
- 3.1.9. Καταπατήσεις εκτάσεων.** Καταπατήσεις κοινόχρηστων χώρων (αιγιαλοί, δάση, δρόμοι, κ.α.).
- 3.1.10. Λειτουργία υπηρεσιών.** Μη εύρυθμη λειτουργία υπηρεσιών (καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση υποθέσεων, απώλεια φακέλων, πολύδιάσπαση αρμοδιοτήτων, κ.α.).
- 3.1.11. Οικοδομικές άδειες.** Παράνομες εκδόσεις αδειών, πλημμελής έλεγχος της κατασκευής σύμφωνα με την εκδοθείσα άδεια.
- 3.1.12. Περιβάλλον, χωροθετήσεις.** Επιπτώσεις στο περιβάλλον από χωροθετήσεις ή λειτουργία βιομηχανιών ή άλλων δραστηριοτήτων (ΔΕΗ, ΧΥΤΑ κ.ά.).
- 3.1.13. Συνδέσεις με δίκτυα ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ, ΔΕΗ κ.λπ.** Ατελείς συνδέσεις με δίκτυο. Μη πραγματοποίηση συνδέσεων, παράνομες συνδέσεις.

- **3.2. Θέματα σχέσεων ΟΤΑ-πολιτών**

Μεγάλο έλλειμμα, τόσο λειτουργικό όσο και διαδικαστικό, παρατηρείται σε σχέση με τις διοικητικές υπηρεσίες και συμβατικές ή άλλες υποχρεώσεις που παρέχουν οι ΟΤΑ. Η πληθώρα των προβλημάτων καθιστά και εδώ απαραίτητη την απόπειρα ομαδοποιήσεων.

- 3.2.1 Άδειες κυκλοφορίας αυτοκινήτων, οδήγησης και εκπαίδευσης οδηγών.** Προβλήματα από την απώλεια των τηρουμένων αρχείων ή την καθυστέρηση προώθησης των διαδικασιών χορήγησης των σχετικών αδειών.
- 3.2.2 Αντικειμενική ευθύνη ΟΤΑ.** Μη καταβολή αποζημιώσεων χωρίς δικαστική απόφαση, λόγω αντικειμενικής ευθύνης των ΟΤΑ για ζημιές που υπέστησαν οι πολίτες από κακή ποιότητα και κακή συντήρηση του οδοστρώματος σε δημοτικές οδούς ή από άλλα γεγονότα.

- 3.2.3. Απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων αυτοκινήτων.** Καθυστέρηση των διαδικασιών απομάκρυνσης εγκαταλελειμμένων αυτοκινήτων από κοινόχρηστους χώρους.
- 3.2.4. Αποφάσεις δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.** Καθυστερήσεις ή άρνηση εκτέλεσης δικαστικών και λοιπών αποφάσεων εκ μέρους συλλογικών οργάνων ή υπηρεσιών των ΟΤΑ
- 3.2.5. Αρχή της διαφάνειας.** Καθυστέρηση ή άρνηση απάντησης, ενημέρωσης και επίλυσης των υποθέσεων των πολιτών, κατά παράβαση της προβλεπόμενης από τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 1943/91 και του άρθρου 4 του Ν.2690/99 νόμιμης προθεσμίας των 60 ημερών. Καθυστέρηση ή άρνηση χορήγησης αντιγράφων διοικητικών εγγράφων και λοιπών εγγράφων στοιχείων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων κ.λπ, κατά παράβαση των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του άρθρου 16 Ν.1599/86, του άρθρου 5 Ν. 1943/91, των άρθρων 4 και 5 του Ν.2690/99.
- 3.2.6. Δημοτικά – Κοινοτικά Νεκροταφεία.** Υποθέσεις οικονομικών δικαιωμάτων των ΟΤΑ από την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας, ύδρευσης, συντήρησης τάφων, φύλαξης οστών κ.λπ., σε νεκροταφεία.
- 3.2.7. Δημοτικά και κοινοτικά τέλη.** Αδικοιολόγητη επιβολή και είσπραξη τελών, νομιμότητα και διαδικασία επιβολής τους, ύψος και προσαυξήσεις, ανταπόδοση οφειλομένων υπηρεσιών.
- 3.2.8. Διαδικασίες πρόσληψης ή κατάταξης προσωπικού, λύση της σύμβασης εργασίας κ.λπ. προσωπικού των ΟΤΑ..**
- 3.2.9. Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων.** Καθυστέρηση της προώθησης των σχετικών διοικητικών διαδικασιών και μη συμμόρφωση των ΟΤΑ σε δικαστικές αποφάσεις.
- 3.2.10. Τροχαίες παραβάσεις.** Διαμαρτυρίες των πολιτών για την επιβολή υπέρμετρων προστίμων και ποινών λόγω τροχαίων παραβάσεων. Το πρόβλημα αυτό προκύπτει κυρίως λόγω της ελλιπούς πληροφόρησης των πολιτών ως προς τις αρμοδιότητες των οργάνων της Δημοτικής Αστυνομίας και τη νομιμότητα των ενεργειών τους.
- 3.2.11. Υπηρεσιακή διαδικασία για τη χορήγηση ή ανάκληση των αδειών.** Ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, περιπτέρων, φαρμακείων, λαϊκών αγορών κ.ά. , κατά παράβαση των προβλεπόμενων διατάξεων και διαδικασιών. Στην κατη-

γορία αυτή δεν περιλαμβάνονται τα θέματα ουσιαστικής νομιμότητας των αδειών - για τα οποία έγινε αναφορά στην περίπτωση 3.1.1. - αλλά εξετάζεται η καθυστέρηση προώθησης των διαδικασιών, η έλλειψη συνεργασίας των συναρμόδιων υπηρεσιών, καθώς και η καθυστέρηση ή παράλειψη προώθησης των διαδικασιών ανάκλησης των χορηγηθεισών αδειών και επιβολής των προβλεπομένων κυρώσεων, σε περίπτωση διαπιστωθείσας παράβασης των διατάξεων και των προϋποθέσεων λειτουργίας τους.

3.2.12. Χρηματικές οφειλές προς ιδιώτες από προμήθειες και εκτέλεση δημοτικών-κοινοτικών έργων. Χρονίζουσες χρηματικές οφειλές, συχνά μεγάλου ύψους, λόγω μη προώθησης και ολοκλήρωσης των διαδικασιών εξόφλησης συμβατικών και μη οικονομικών υποχρεώσεων των ΟΤΑ.

- **3.3. Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας**

Η θεματική αυτή κατηγορία, όπως και η επόμενη, εμφανίζεται αριθμητικά περιορισμένη έναντι των δύο προηγούμενων από πλευράς κατατεθειμένων αναφορών, που σχετίζονται με τους ΟΤΑ. Η φύση, όμως, των αναφευομένων ζητημάτων την αναδεικνύει ως ποιοτικώς σημαίνουσα, ώστε η μνεία τους, έστω και κατ' ανάγκην χωρίς την δυνατότητα της θεματικής κατηγοριοποίησης, η οποία προκρίθηκε για τις δύο προηγούμενες θεματικές ομάδες, να κρίνεται απαραίτητη για την πληρότητα αυτής της Έκθεσης. Σχεδόν το σύνολο των αναφορών της κατηγορίας αυτής ανάγεται σε ζητήματα του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Αξιοσημείωτο είναι πάντως ότι οι υποθέσεις της κατηγορίας αυτής στις οποίες εμπλέκονται πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ, αφ' ενός μεν παρουσιάζονται αριθμητικά περιορισμένες, αφετέρου δε εμφανίζουν υψηλό ποσοστό επίλυσης.

Τα θέματα αφορούν στους τομείς α) της κοινωνικής ασφάλισης, όπως την απονομή συντάξεων αγωνιστών εθνικής αντίστασης ή την εφάπαξ οικονομική παροχή, β) της ασφάλισης υγείας, με έμφαση σε θέματα των κανόνων που ακολουθούνται από υγειονομικές επιτροπές για την έγκριση από ιατρικής απόψεως της χορήγησης άδειας ασκήσεως συγκεκριμένου επαγγέλματος και γ) της καταβολής δαπανών νοσηλείας και της εκκαθάρισης αμοιβών ιατρών συνεργαζομένων με το Δημόσιο. Η ιδιαίτερη σημασία των αναφορών της κατηγορίας αυτής έγκειται κυρίως στο ότι αφορούν σε ευρείες ομάδες προσώπων ή στο ότι η επιτυχής επίλυσή τους προσ-

λαμβάνει πιλοτικό χαρακτήρα για την ικανοποίηση συναφών αιτημάτων. Άλλωστε αυτό διδάσκει και η σχετική διεθνής εμπειρία.

- **3.4. Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου**

Περιορισμένος εμφανίζεται ο αριθμός των αναφορών, που έχουν υποβληθεί στον Σ.τ.Π. και εμπλέκουν ΟΤΑ σε θέματα της κατηγορίας αυτής, με συνέπεια να καθίσταται δυσχερής η ομαδοποίησή τους κατά το κριτήριο της ασκούμενης διοικητικής δράσης.

Ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της κατηγορίας αυτής παρουσιάζουν αναφορές με αντικείμενο τη χρησιμοποίηση δημοτικών κοιμητηρίων για εισπρακτικούς σκοπούς και συγκεκριμένα η έμμεση επιβολή ταφής σε 'πολυτελείς ζώνες' των δημοτικών κοιμητηρίων, καθώς και η υπέρογκη κοστολόγηση τάφων.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται επίσης το θέμα της ερμηνείας διατάξεων, αφού συχνά οι ΟΤΑ επιδεικνύουν μια στενή αντίληψη που υιοθετεί συσταλτικές ερμηνείες οι οποίες υπηρετούν εν τέλει μόνο το γράμμα και όχι την ratio του κατά περίπτωση νομοθετήματος. (Χαρακτηριστική περίπτωση της κατηγορίας αυτής αποτελεί η εμμονή του Δήμου Αθηναίων σε ερμηνεία νόμου που αγνοεί πλήρως τον σκοπό της άδειας εισόδου Ι.Χ. στο δακτύλιο της Αθήνας. Ο σκοπός αυτός, κατά την άποψη του Σ.τ.Π., δεν οριοθετείται από τον τίτλο ιδιοκτησίας του οχήματος, αλλά αντίθετα αποβλέπει στην εξυπηρέτηση όλων των κατηγοριών προσώπων που δικαιούνται να εισέρχονται στο δακτύλιο).

4. Η ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ.

4.1. Το ισχύον νομικό πλαίσιο

Στο Κεφάλαιο 6., 'Παράρτημα-Χαρακτηριστικά Παραδείγματα Αναφορών' παρατίθεται μια πλειάδα σοβαρών περιπτώσεων κακοδιοίκησης στο επίπεδο των ΟΤΑ. Τα φαινόμενα κακής ή ανεπαρκούς λειτουργίας των τομέων διοικητικής δράσης των ΟΤΑ (που περιγράφονται σε αυτό το κεφάλαιο) εντείνονται καθοριστικά από την παρατηρούμενη απροθυμία των υπό του νόμου εντεταλμένων κρατικών οργάνων αναφορικά με την άσκηση της οφειλόμενης εποπτείας.

Συγκεκριμένα, και σύμφωνα με το άρθρο 184 σε συνδυασμό με το άρθρο 187 παρ. 3 του Π.Δ. 410/95, που κωδικοποίησε τις διατάξεις του άρθρου 169 του Π.Δ. 323/89, όπως τροποποιήθηκαν από το άρθρο 5 παρ. 15 του Ν. 2307/95, ο πειθαρχικός έλεγχος δημάρχων, αντιδημάρχων, προέδρων κοινοτήτων, μελών δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, καθώς και προέδρων και μελών των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων, διενεργείται κατά τις ειδικές διατάξεις του «Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα».

Η πειθαρχική διαδικασία, η οποία περιγράφεται λεπτομερώς στο άρθρο 185 του ίδιου νομοθετήματος, ανήκε παλαιότερα στην αρμοδιότητα του περιφερειακού διευθυντή, ήδη δε διενεργείται από το γενικό γραμματέα περιφέρειας (άρθρο 184 παρ. 2). Στις περιπτώσεις της επιβολής των ποινών της αργίας και της εκπτώσεως από το αξίωμα η αρμοδιότητα του γενικού γραμματέα περιφέρειας περιορίζεται, αφού απαιτείται σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που συγκροτείται κατά την παρ. 2 του άρθρου 185 και περιλαμβάνει και δικαστικούς λειτουργούς.

Κατά της επιβολής των σχετικών ποινών, ο τιμωρηθείς δικαιούται να ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης εντός προθεσμίας 10 ημερών από της κοινοποίησης της απόφασης επιβολής της ποινής (άρθρο 185 παρ. 4). Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής, καθώς και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης (185 παρ. 5). Κατά της απόφασης του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α. χωρεί μόνον προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας εντός 20 ημερών από της κοινοποίησης, κατά τα διαλαμβανόμενα στην παρ. 8 του ίδιου άρθρου, διάστημα κατά το οποίο αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης. Η υποβολή αίτησης αναστολής εκτέλεσης της πειθαρχικής ποινής στην Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας στο πλαίσιο σχετικής εκκρεμούς προσφυγής δύναται να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα μέχρι να εκδοθεί η

απόφαση της Επιτροπής Αναστολών. Η αναστολή εκτέλεσης χορηγείται από την Επιτροπή Αναστολών με την αποκλειστική επιφύλαξη σοβαρών λόγων εθνικού ή δημοσίου συμφέροντος (άρθρο 185 παρ. 8).

Ειδικώς για παραβάσεις καθηκόντων, που έχουν ανατεθεί στα παραπάνω πρόσωπα από ειδικούς νόμους, ο προβλεπόμενος πειθαρχικός έλεγχος ασκείται αποκλειστικώς από το γενικό γραμματέα περιφέρειας και μόνον μετά από καταγγελία της αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή των νόμων αυτών, επιφυλασσομένων των εγγυήσεων και διαδικασιών που προβλέπονται από τα άρθρα 185 και 186 Δ.Κ.Κ.

Σε περίπτωση καταδίκης για τα αδικήματα, τα οποία απαριθμούνται στην παρ. 1 του άρθρου 187 και επισύρουν την αυτοδικαία έκπτωση από το αξίωμα, η σχετική πράξη του γενικού γραμματέα περιφέρειας έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα. Η παραπομπή με αμετάκλητο βούλευμα ή με απ' ευθείας κλήση κατά τους όρους της παρ. 2 του ίδιου άρθρου γεννά υποχρέωση του γενικού γραμματέα περιφέρειας να θέσει τον εγκαλούμενο αιρετό σε κατάσταση αργίας μέχρι την έκδοση απόφασης του ποινικού δικαστηρίου.

Για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, επιτρέπεται η απόλυση των ελεγχόμενων αιρετών προσώπων και η διάλυση δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου με απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Δ.Δ.Α., ύστερα από εμπειριστατωμένη έκθεση του γενικού γραμματέα περιφέρειας και σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που συγκροτείται κατά τη διαδικασία του άρθρου 189 παρ. 1 Δ.Κ.Κ. Η σχετική απόφαση προσβάλλεται στο Υπουργικό Συμβούλιο εντός προθεσμίας 15 ημερών από την κοινοποίησή της (άρθρο 189 παρ. 3).

Η αυτή διαδικασία τηρείται και για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στους αιρετούς νομάρχες από το γενικό γραμματέα περιφέρειας. Το άρθρο 72 του Π.Δ. 30/96 (ΦΕΚ Α' 21), το οποίο κωδικοποίησε τις ρυθμίσεις του άρθρου 20 Ν. 2218/94 και του άρθρου 13 παρ. 16 Ν. 2307/95, προβλέπει τις λεπτομέρειες για την άσκηση του ελέγχου και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων με επανάληψη των ρυθμίσεων, που ισχύουν για τους άρχοντες της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στη δικαιοδοσία του γενικού γραμματέα περιφέρειας περιέρχονται και τυχόν από παλαιότερα εκκρεμείς πειθαρχικές υποθέσεις αρχικής αρμοδιότητας του μετακλητού νομάρχη και/ή του περιφερειακού διευθυντή.

Οι λεπτομερείς όμως αυτές νομοθετικές ρυθμίσεις έρχονται σε ευθεία αντιδιαστολή με τη διοικητική πρακτική.

4.2. Εμπειρία του Σ.τ.Π.

Η εμπειρία του Σ.τ.Π. από περιπτώσεις για τις οποίες η Αρχή ζήτησε την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου αιρετών αρχών είναι εν πολλοίς απογοητευτική. Σημειώθηκαν περιπτώσεις κατά τις οποίες υπήρξε αποκάλυπτη άρνηση άσκησης του ελέγχου αυτού, παρά το γεγονός ότι οι πειθαρχικώς προϊστάμενοι έτυχαν πλήρους ενημέρωσης των πραγματικών περιστατικών. Χαρακτηριστική εν προκειμένω είναι η άρνηση από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος να ασκήσει τον αιτηθέντα πειθαρχικό έλεγχο κατά του Δημάρχου Αταλάντης για τη μη εφαρμογή αποφάσεως της Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σχετικά με τη χορήγηση άδειας λειτουργίας βουστασίου, με την επίκληση της πρόθεσής του «να μην διαταράξει το πολιτικό κλίμα της περιφέρειας». Την πρόθεση αυτή εξεδήλωσε χωρίς ίχνος ενδοιασμού σε κλιμάκιο του Σ.τ.Π. που τον επισκέφθηκε για το ζήτημα αυτό.

Η έναρξη λειτουργίας του Σ.τ.Π. (Οκτώβριος 1998) συνέπεσε με την κατάργηση μεγάλου μέρους των κοινοτήτων και την απορρόφησή τους από τους νεοϊδρυθέντες δήμους (Ν. 2539/97) στο πλαίσιο του σχεδίου «Καποδίστριας». Η επικείμενη τότε κατάργηση των κοινοτήτων επέτρεψε σε ορισμένους από τους προέδρους τους την πλήρη αποχή από την άσκηση βασικών κοινοτικών λειτουργιών, ενώ η εν τοις πράγμασι αδυναμία επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων σε βάρος τους οδήγησε είτε σε πλήρη αποχή από απαντήσεις στους αναφερόμενους πολίτες, αλλά και στο Σ.τ.Π (αναφορές 415/98 και 416/98 – σχετικά με τη στάση του Προέδρου της Κοινότητας Μπατσίου Άνδρου ο οποίος επέμεινε, και μετά την διαμεσολάβηση του Σ.τ.Π., στην άρνηση απάντησης σε αιτήσεις δημοτών του), είτε σε απρεπή αντιμετώπιση των ειδικών επιστημόνων που αποπειράθηκαν να ασκήσουν διαμεσολαβητική παρέμβαση (χαρακτηριστική η περίπτωση του τέως προέδρου της κοινότητας Γλυφάδας Πυλίας Νομού Μεσσηνίας ο οποίος, αφού αρνήθηκε τη χορήγηση απάντησης σε έγγραφη αίτηση πολίτη, αμφισβήτησε ευθέως και με λεκτικά ανάρμοστο τρόπο τη δυνατότητα του Σ.τ.Π. να παρέμβει ελεγκτικά με το επιχείρημα της ουσιαστικής αδυναμίας επιβολής κυρώσεων σε βάρος του, αναφορά 174/98). Αξίζει εν προκειμένω να αναφερθεί ότι, σε περιπτώσεις που ζητήθηκε ο έλεγχος υπηρεσιών υπαγομένων σε νομαρχίες, οι οικείοι νομάρχες απάντησαν σε ερωτήματα του Σ.τ.Π. μόνο μετά από επανειλημμένα έγγραφα και τηλεφωνικές υπενθυμίσεις, συνήθως προφορικώς δια των υπηρεσιών τους και σε πνεύμα που δεν εγγυάτο την οφειλόμενη ροή των αιτηθέντων ελέγχων. Ομοίως, σε περιπτώσεις όπου συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις άσκησης πειθαρχικού ελέγχου αιρετών αρχών, μολονότι οι πειθαρχικά προϊστάμενοί τους ήταν ενήμεροι για τα πραγματικά περιστατικά των

υποθέσεων, δεν ασκήθηκε πειθαρχικός έλεγχος, ως εάν η άσκηση των καθηκόντων που τους εμπιστεύθηκε ο νομοθέτης να είναι αντικείμενο διακριτικής τους ευχέρειας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Πολεοδομίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κυκλάδων, η οποία δικαιολόγησε τη μη συμμόρφωση της με πάγια νομολογία του Σ.τ.Ε, (υποχρέωση της διοίκησης για άσκηση παρεμπόπτοντος ελέγχου στην περίπτωση αμφισβητήσεων σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς έκτασης για την οποία αιτείται οικοδομική άδεια), με το σκεπτικό ότι η διοίκηση δεν έχει αποδεχτεί τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις. Βέβαια, στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι υπάλληλοι έφτασαν στο σημείο να αρνούνται ακόμα και την ύπαρξη της σχετικής εγκυκλίου του ΥΠΕΧΩΔΕ - την οποία ο Σ.τ.Π. τους είχε ήδη αποστείλει – καθώς επίσης και το ευκόλως αποδεικνυόμενο γεγονός ότι οι δύο ιδιοκτησίες ήταν όμορες (αναφορά 3133/99).

Η υπέρβαση της κείμενης νομοθεσίας από τους λειτουργούς που έχουν υπηρεσιακό καθήκον να επιβλέπουν την τήρησή της, η πλήρης απουσία κυρώσεων (τόσον σε βάρος των ελεγκτών, όσο και σε βάρος των εντεταλμένων με την άσκηση του σχετικού ελέγχου) και η επιλεκτική εφαρμογή των εκδιδόμενων δικαστικών αποφάσεων, επιτρέπει και ενθαρρύνει τη δημιουργία και παγίωση καταστάσεων παρανομίας και φαινομένων συναλλαγής και διαφθοράς του υπηρεσιακού ιστού. Η κατάσταση αυτή βεβαίως εμπεδώνει και στους πολίτες την αίσθηση μη ύπαρξης κράτους δικαίου. Συναφώς επισημαίνεται ότι η απαιτούμενη παρέμβαση στο ελεγκτικό σύστημα της διοικητικής μηχανής των ΟΤΑ - αλλά και του συνόλου της κρατικής υπηρεσιακής λειτουργίας – δεν προϋποθέτει μεταβολή του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, αλλά ειλικρινή σχετική βούληση των πολιτικών προϊσταμένων και συνεπή εμμονή στην εμπέδωση της νομιμότητας χωρίς διακρίσεις ή εξαιρέσεις προς οποιαδήποτε κατεύθυνση και με ταυτόχρονη αποθάρρυνση της γενικής αντίληψης ότι η επί μακρό χρόνο συντήρηση καταστάσεων παρανομίας τελικά άγει στην επιβράβευσή τους, με την νομιμοποίησή τους μέσω ειδικών διατάξεων. Τονίζεται πάντως, ότι σε θέματα δημόσιας υγείας, κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας, τα οποία αν και ατομικώς προβαλλόμενα αφορούν σε ευρύτερες κατηγορίες πολιτών, οι ΟΤΑ εμφανίζουν μεγαλύτερη προθυμία συνεργασίας με τον Σ.τ.Π. για την αντιμετώπιση προβλημάτων κακοδιοίκησης. Ωστόσο η μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τους ΟΤΑ κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες αφορούσε κυρίως στον έλεγχο και την αδειοδότηση οικονομικών δραστηριοτήτων. Αν και η αμφισβήτηση της ισχύουσας νομοθεσίας εκφεύγει των αρμοδιοτήτων του Σ.τ.Π., δημιουργείται προβληματισμός τόσο για το εύρος και το είδος των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ, όσο και για την ανάγκη εκκαθάρισης της νομοθεσίας με

γνώμονα την απλοποίηση ρυθμίσεων και διαδικασιών που οδηγούν σε παράλυση ή ευνοούν την εμφάνιση καταστάσεων παρανομίας.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

5.1. Θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση των υπαρχόντων στατιστικών στοιχείων, οι υπηρεσίες των ΟΤΑ Α' Βαθμού εμφανίζουν μεγαλύτερο βαθμό εμπλοκής (59%) σε θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος από εκείνες των ΟΤΑ Β' Βαθμού (41%) .

Η ανάλυση των στοιχείων που αφορούν στους ΟΤΑ Α' Βαθμού δείχνει ειδικότερα ότι οι μεγαλύτερες συχνότητες διαπιστώνονται σε θέματα εφαρμογής πολεοδομικών σχεδίων, αυθαιρέτων κατασκευών, λειτουργίας υπηρεσιών και αδειών λειτουργίας καταστημάτων.

Η ανάλυση των στοιχείων στους ΟΤΑ Β' Βαθμού δείχνει ότι οι μεγαλύτερες συχνότητες διαπιστώνονται σε θέματα αυθαιρέτων κατασκευών, οικοδομικών αδειών, συνθηκών λειτουργίας παραγωγικών μονάδων και εφαρμογής ή τροποποίησης πολεοδομικών σχεδίων.

Εξ άλλου η κατηγορία των αδειών λειτουργίας καταστημάτων συναρτάται εξ αντικειμένου με οικονομικά συμφέροντα των διοικουμένων και ως εκ τούτου αποτελεί μια από τις πλέον ευαίσθητες κατηγορίες υποθέσεων. Η πλημμελής άσκηση των καθηκόντων που έχει αναθέσει ο νομοθέτης στους ΟΤΑ μπορεί να αποτελέσει πηγή σοβαρού κινδύνου (επιχειρηματικού ή άλλου) για τους διοικούμενους, ενώ οι περιπτώσεις δημιουργίας περιβαλλοντικών προβλημάτων ή ακόμα και δημιουργίας προβλημάτων ασφαλείας για τους περίοικους είναι δεδομένες.

Ήδη από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, ιδιαίτερη αιχμή παρουσιάζει το ζήτημα των αυθαιρέτων κατασκευών¹. Το πρόβλημα αυτό - που απέκτησε νέα δραματική διάσταση μετά το σεισμό της 7^{ης} Σεπτεμβρίου του 1999 – είναι προϊόν της αναντιστοιχίας μεταξύ της κειμένης νομοθεσίας και της επίδειξης της απαραίτητης πολιτικής βούλησης για την εφαρμογή της. Η προσπάθεια του Σ.τ.Π. προς την κατεύθυνση της πολεοδομικής ευταξίας συναντά ανυπέρβλητα εμπόδια, σε αυτό δε συντελεί και το γεγονός ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης κατά καιρούς εμφανίζουν το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ως προτιθέμενο να προβεί στην υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις μαζική νομιμοποίηση αυθαιρέτων κτισμάτων. Η μεγάλη χρονοτριβή κατά τη διαδικασία διάγνωσης και πιστοποίησης του αυθαίρετου χαρακτήρα κατασκευών, ο πιθανολογούμενος δεκάσμος δημοσίων λειτουργών των πολεοδομικών και αστυνομικών αρχών, η χρονοβόρος και επομένως αναποτελεσματική παρέμβαση της Δικαιοσύνης (η

¹ Βλέπε και τις Ετήσιες Εκθέσεις του Σ.τ.Π. για το 1998 και 1999.

εφαρμογή των αποφάσεων της οποίας συχνά αίρεται από πολιτικές παρεμβάσεις), η απροθυμία των νομαρχών να συστήνουν συνεργεία κατεδαφίσεων και η αντίστοιχη σπουδή αναστολής κατεδάφισης παρανόμων κατασκευών συμβάλλουν καθοριστικά στην εν τέλει επικράτηση της αυθαιρεσίας και στην πανίωση της κοινής πεποίθησης ότι η παρανομία επιβραβεύεται, επομένως και επιβάλλεται.

Αξιοσημείωτο εν προκειμένω είναι το γεγονός ότι η απραξία και των ελαχίστων συνεργείων κατεδαφίσεως γίνεται με αμφισβητούμενης νομιμότητας και αόριστης αιτιολογίας (κοινωνικοί λόγοι ή οικονομική δυσπραγία)² προφορικές εντολές νομαρχών, οι οποίες βρίσκουν το νομικό τους θεμέλιο σε ένα αόριστης διατυπώσεως έγγραφο του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (8578/26.6.95) κατά μία άκρως διασταλτική ερμηνεία. Το ζήτημα της ευθύνης δεν περιορίζεται φυσικά στους νομάρχες, αφού οι εντεταλμένοι με την εποπτεία τους γενικοί γραμματείς των περιφερειών απέχουν συστηματικά από την άσκηση του οφειλομένου ελέγχου νομιμότητας και την επιβολή των νομίμων πειθαρχικών ή άλλων κυρώσεων. Έτσι, οι αρμοδιότητες για τις κατεδαφίσεις περιπλανώνται μεταξύ των διαφόρων επιπέδων της κεντρικής διοίκησης και των ΟΤΑ, ενώ η αυθαιρεσία διογκώνεται και διαιωνίζεται δημιουργώντας παράλληλα και τις προϋποθέσεις ανάπτυξης φαινομένων συνδιαλλαγής και διαφθοράς.

Η κατ' ουσίαν αναίρεση της κείμενης νομοθεσίας για τον έλεγχο της αυθαίρετης δόμησης διευκολύνεται επίσης από την ύπαρξη ειδικών προβλέψεων (συνήθως άλλων δημόσιων κοινωφελών οργανισμών, π.χ. ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ), αλλά και ειδικές δικαιοδοσίες των ΟΤΑ, που επιτρέπουν την κατά παρέκκλιση ηλεκτροδότηση, υδροδότηση κ.λπ. και εν τέλει την de facto νομιμοποίηση τους. Αυτό, σε συνδυασμό με την συνέχιση της εμβαλωματικής αντιμετώπισης της αυθαίρετης δόμησης μέσω των εκ των υστέρων νομιμοποιήσεων που κατά καιρούς - συνήθως προεκλογικά - προωθεί το ΥΠΕΧΩΔΕ, έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νοοτροπίας αυθαιρεσίας και στους πολίτες, οι οποίοι εθίζονται σε αντίστοιχο πνεύμα δοσοληψιών με τους λειτουργούς του Κράτους για την επίλυση των στεγαστικών τους αναγκών και προσδοκούν ευλόγως ανάλογες μελλοντικές νομιμοποιήσεις, που ανάγουν την αυθαιρεσία σε συνεχή και συνήθη πρακτική. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι οι νομίμως κινούμενοι πολίτες συχνότατα υφίστανται υπέρμετρες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις κατά τις δοσοληψίες τους με τις αρμόδιες υπηρεσίες (πολεοδομίες, δασαρχεία, αρχαιολογική υπηρεσία κ.λπ.) – και αυτό συνήθως συνεπάγεται αυξημένο κόστος από την στο μεταξύ αύξηση τιμών, απώλεια δανείων, τυχόν ρήτρες κλπ. - ώστε στο

² Έτσι για παράδειγμα, ο Νομάρχης Φωκίδας, με την 3404/04-10-99 απόφαση του, εξεδήλωσε την «αδυναμία» της Ν.Α. Φωκίδας να προβεί σε κατεδαφίσεις αυθαιρέτων κατασκευών, μετατοπίζοντας έτσι το βάρος των κατεδαφίσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

τέλος αναγκάζονται να συναλλαγούν για να δυνηθούν να περαιώσουν τις υποθέσεις τους.

Η εξάπλωση του φαινομένου της παράνομης δόμησης αποτελεί και ένα από τα αίτια πρόκλησης καταστροφών μεγάλου μέρους του παράσιου δασικού πλούτου της χώρας αφού, παρά την απόλυτη απαγόρευση αλλαγής χρήσεως γης των καιομένων δασικών εκτάσεων και την συνταγματική επιταγή κήρυξής τους ως αναδασωτέων, λόγω κενών στις υπάρχουσες νομικές διατάξεις εκτρέφεται βάσιμη προσδοκία για την των εκ υστέρων νομιμοποίηση τέτοιων αλλαγών χρήσης. Οι αλόγιστες επεμβάσεις στη φύση οδηγούν σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η «βιώσιμη ανάπτυξη» έχει αναδειχθεί ως ο μόνος αποδεκτός τρόπος ανάπτυξης σε κοινοτικό επίπεδο. Ωστόσο, η στάση της ελληνικής διοίκησης αποδεικνύει ότι είτε δεν έχει ακόμα αντιληφθεί το μέγεθος του προβλήματος, είτε ότι ουσιαστικά υιοθετεί κοντόφθαλμη και υπεροπτική «περιβαλλοντική» ευθεία πολιτική, αδιαφορώντας για τις συνέπειες. Οι πολυάριθμες περιπτώσεις που ο Σ.τ.Π. διαπίστωσε παραβίαση του περιβαλλοντικού νομοθετικού πλαισίου επιβεβαιώνουν τα παραπάνω (βλέπε ενδεικτικά τα σχετικά Πορίσματα για τον Άγιο Στέφανο Αττικής, ΧΥΤΑ Καρδίτσας και Χώρο μετεκφόρτωσης απορριμμάτων Δήμου Χαλανδρίου).

5.2. Θέματα σχέσεων ΟΤΑ –πολιτών.

Σε σχέση με ζητήματα αναφορών που επιζητούν την προώθηση διαδικασιών και τη διαμόρφωση του πλέγματος υπηρεσιακής επαφής του κράτους με τον πολίτη επαναλαμβάνεται η στατιστική παρατήρηση ότι ο μεγαλύτερος αριθμός λειτουργικών προβλημάτων και διοικητικής παθογένειας αφορά τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού (δήμους και κοινότητες), ενώ οι ΟΤΑ Β΄ Βαθμού (νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις) εμφανίζουν μεγαλύτερη επάρκεια.

Εξ άλλου σκόπιμο είναι να επισημανθεί ότι, και στα δύο επίπεδα φορέων ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού, σημαντικό ποσοστό αναφορών αφορά στη καταστρατήγηση της αρχής της διαφάνειας, που εκδηλώνεται μέσω την άρνησης ή υπέρμετρης καθυστέρησης στην διεκπεραίωση κατατεθέντων αιτημάτων πολιτών ή στη χορήγηση των αιτουμένων στοιχείων και έγγραφων. Ανάλογα φαινόμενα παρατηρούνται και σε ζητήματα που συνδέονται με την επιβολή ή υπολογισμό τελών και φόρων.

5.3. Θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας.

Ενόψει της φύσης του αντικειμένου τους, οι περισσότερες από τις κατατεθείσες στον Σ.Τ.Π. αναφορές σχετικά με θέματα κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας ανάγονται κυρίως στο επίπεδο του Β' Βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

Βασικό πρόβλημα που αναδείχθηκε κατά τον χειρισμό των αναφορών της κατηγορίας αυτής αποτελεί η αδυναμία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων να εκταμιεύσουν τα εκάστοτε καταβλητέα ποσά σε δικαιούχους πολίτες. Ερευνητέο σε κάθε περίπτωση είναι το ζήτημα εάν η ταμειακή αυτή δυσχέρεια αποτελεί μεμονωμένο φαινόμενο λειτουργικής αντικειμενικής αδυναμίας του εμπλεκόμενου ΟΤΑ, μη σύννομη πάγια τακτική του, ή συναρτάται με καθυστερήσεις που προέρχονται από άλλους παράγοντες ή εμπλεκόμενους φορείς.

Διαπιστώνεται πάντως ότι συχνή είναι η ταυτόχρονη εμπλοκή περισσότερων φορέων παραλλήλως με τις υπηρεσίες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, οπότε, είτε το πρόβλημα εγγίζει δύο υπηρεσίες που ενεργούν στο ίδιο επίπεδο και εμπλέκονται κατά τη συγκεκριμένη διοικητική δράση, είτε έπεται της δράσης της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης η δράση άλλης υπηρεσίας στην οποία εν τέλει οφείλεται η καθυστέρηση ή η μη προώθηση της οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. Σημαντικό πάντως μερίδιο ευθύνης για την συνακόλουθη τλαιπωρία των πολιτών - που στην ουσία καταστρατηγεί συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους - φέρει η διασπορά των κειμένων διατάξεων με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η γνώση και εφαρμογή τους από την διοίκηση.

5.4. Θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Οι αναφορές που εμπíπτουν στη θεματική κατηγορία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και παρουσιάζουν σχέση με ΟΤΑ επικεντρώνουν τον προβληματισμό αφ' ενός στην έλλειψη των αναγκαίων πόρων για την άσκηση αρμοδιοτήτων κοινωνικού χαρακτήρα και αφ' ετέρου στη συχνή παρερμηνεία της αυτοδιοίκησης ως εννοίας που, κατά την άποψη πολλών αιρετών λειτουργών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, «νομιμοποιεί» μια χαλαρότερη σχέση τους προς τις αρχές και τους κανόνες αναφοράς κάθε ελέγχου νομιμότητας.

5.5. Αίτια λειτουργικών αδυναμιών και πλημμελούς απόδοσης των ΟΤΑ.

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις και την εκτεταμένη συναφή εμπειρία χειρισμού πληθώρας αναφορών, ο Σ.τ.Π. εστιάζει τις λειτουργικές αδυναμίες και τον ελλειμματικό χαρακτήρα της απόδοσης των υπηρεσιών των ΟΤΑ στα ακόλουθα κυρίως αίτια:

- παράβαση των κειμένων διατάξεων,
- μη τήρηση των νομίμων διαδικασιών,
- αδυναμία του διοικητικού προσωπικού να ανταποκριθεί στο σύνθετο χαρακτήρα πολλών αιτημάτων, αδυναμία που συχνά οφείλεται σε άγνοια στοιχειωδών διοικητικών κανόνων,
- ελλιπής ή πλημμελής ενημέρωση του προσωπικού σχετικά με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο,
- κακή οικονομική διαχείριση και πλημμελής ή ανύπαρκτη άσκηση λεπτομερούς διαχειριστικού ελέγχου,
- ανεπαρκής επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών,
- έλλειψη ορθολογικού σχεδιασμού της εργασίας και χρησιμοποίηση αναποτελεσματικών μεθόδων και διαδικασιών, ιδίως μετά την ανάθεση σημαντικού αριθμού αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ και την κατάργηση ή συγχώνευσή τους με τις ρυθμίσεις των τελευταίων ετών, με αποτέλεσμα την αδυναμία ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του ασκούμενου από το φορέα έργου και
- μη ουσιαστική άσκηση ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ από τα εκ του νόμου προβλεπόμενα αρμόδια όργανα της διοίκησης.

Τα παραπάνω φαινόμενα εντείνονται από την ανησυχητική εσωστρέφεια της διοίκησης έναντι οποιασδήποτε απόπειρας εξωτερικού ελέγχου. Η εσωστρέφεια αυτή οφείλεται σε υπέρμετρη φειδώ κατά την άσκηση πειθαρχικών ελέγχων για την μη διατάραξη τόσο εσωτερικών ισορροπιών, όσο και του εν γένει πολιτικού κλίματος.

5.6. Βελτιωτικές υποδείξεις και προτάσεις.

Διαπιστώνεται ότι οι ανωτέρω εκτεθείσες μορφές λειτουργικής ανεπάρκειας των υπηρεσιών των ΟΤΑ - αλλά και των εποπτευουσών αυτούς αρχών - δεν προέρχονται κυρίως από αδυναμίες της ισχύουσας νομοθεσίας αλλά ανακύπτουν από την πλημμελή εφαρμογή ή την καθ' ολοκληρίαν μη εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής, καθώς και μεγάλου μέρους της νομολογίας που την συμπληρώνει. Απαραίτητη κρίνεται λοιπόν η δραστηριοποίηση της ελεγκτικής λειτουργίας της κρατικής μηχανής προς την κατεύθυνση της εμπέδωσης της νομιμότητας με ταυτόχρονη επιδίωξη διακομματικής στήριξης στο εγχείρημα αυτό. Επί πλέον, η ίδια η πολιτική βούληση της εκτελεστικής λειτουργίας οφείλει να μην παρουσιάζει ρήγματα, ή να ακολουθεί αποκλίνουσες ατραπούς, που καθιστούν θνησιγενή κάθε σχετική απόπειρα και συμβάλλουν στην αδρανοποίηση του ελεγκτικού συστήματος. Κάθε άλλη αναγκαστικά μεμονωμένη απόπειρα επιβολής της νομιμότητας θα αποτελέσει μια ατέρμονα και εν τέλει καταδικασμένη προσπάθεια εναντίον του ισχυρότατου ρεύματος μιας ιδιότυπης και ουσία παράνομης 'πραγματικότητας'. Τούτο βεβαίως έχει και το συνακόλουθο αρνητικό αποτέλεσμα να διαπαιδαγωγεί πολίτες στο να ανέχονται την παρανομία και να επιδιώκουν να συναλλάσσονται με τις δημόσιες υπηρεσίες καθ' υπέρβαση του νομίμου πλαισίου.

Αξιοποιώντας τις πλούσιες εμπειρίες που προκύπτουν από την θεσμική του θέση, ο Σ.τ.Π. έχει την δυνατότητα - αλλά και τη διάθεση - να συμβάλει με πρωτοβουλίες της διοίκησης που έχουν ως στόχο την ενημέρωση των αιρετών εκπροσώπων των ΟΤΑ και των πειθαρχικών τους προϊσταμένων, δηλαδή των γενικών γραμματέων περιφερειών, για το νέο ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν στο πλαίσιο της αποκέντρωσης, όπως αυτή προωθείται από την Ελληνική Πολιτεία και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συμβολή του Σ.τ.Π. στην προσπάθεια διαμόρφωσης συνείδησης δημοσίου λειτουργού με συγκεκριμένη θεσμική ευθύνη, από την οποία οφείλουν να εμφορούνται οι τοπικοί άρχοντες, μπορεί να είναι σημαντική και κατά τη διάσταση της συστηματικής και κατά θεματικούς κύκλους προβλημάτων επαφής τους με τους εκπροσώπους των αποκεντρωμένων υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης. Ο Σ.τ.Π. διαθέτει εκτός της ήδη αποθησαυρισμένης μεγάλης εμπειρίας του το κατάλληλο στελεχιακό δυναμικό, ικανό να λειτουργήσει ως πρόσφορος διάυλος επικοινωνίας μεταξύ των διοικητικών αυτών επιπέδων.

Το γενικό αίτημα ενεργοποίησης του συνολικού πολιτικού συστήματος για την προστασία της νομιμότητας, την οποία το ίδιο διαμόρφωσε, δεν καθιστά περιττή την εισήγηση μεμονωμένων μέτρων για την βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών από τους ΟΤΑ, τη γενικότερη διοικητική αναδιοργάνωσή τους και την ανάπτυξη του

ανθρώπινου δυναμικού τους, που έχουν ως στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την ποιοτική βελτίωση όχι μόνον των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και της επικοινωνίας με τον πολίτη. Έτσι, εξειδικεύοντας τα παραπάνω, κρίνεται σκόπιμη:

- η άσκηση από τα αρμόδια όργανα λεπτομερούς διοικητικού και διαχειριστικού έλεγχου νομιμότητας στις σχετικές πράξεις των διοικητικών οργάνων των ΟΤΑ., καθώς και στην προέλευση των προσωπικών περιουσιακών τους στοιχείων, λαμβανομένης υπόψη και της ιδιομορφίας ότι τα ηγετικά στελέχη των φορέων αυτών είναι αιρετά, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσχερής σε πολλές περιπτώσεις η άσκηση των ελέγχων αυτών – ιδιαίτερα του διοικητικού και του διαχειριστικού - κατά τη διάρκεια της τετραετούς θητείας τους,
- η αυστηρή τήρηση των διατάξεων περί προμήθειας και επιβολή ποινών στις περιπτώσεις σχετικών παραβάσεων.
- η θέσπιση κοινού ωραρίου λειτουργίας, υποδοχής και εξυπηρέτησης του κοινού για τις υπηρεσίες των ΟΤΑ που εδρεύουν στην ίδια περιφέρεια,
- η μέριμνα της στελέχωσης νευραλγικών θέσεων των φορέων με ικανά και αυξημένων τυπικών προσόντων στελέχη και
- η διαμόρφωση συλλογικής συνείδησης (esprit de corps) με τη διεξαγωγή εξειδικευμένων επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων τόσο για τους αιρετούς εκπροσώπους όσο και για τα στελέχη και το λοιπό διοικητικό και τεχνικό προσωπικό των ΟΤΑ, όπου θα γίνεται ενημέρωση σχετικά με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και το πλέγμα των διοικητικών διαδικασιών, της νομοτεχνικής παραμέτρου και των συγκεκριμένων θεμάτων ενασχόλησης του προσωπικού.

Μέσα στο πλαίσιο της προσπάθειας αλλαγής και βελτίωσης της νοοτροπίας του ανθρώπινου δυναμικού των ΟΤΑ εμπίπτει και η εδραίωση του πνεύματος εξυπηρέτησης του πολίτη και διαφύλαξης των δικαιωμάτων του με διοργάνωση εκπαιδευτικών ημερίδων στις οποίες ο Σ.τ.Π. είναι πρόθυμος να συμβάλει.

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Οι αναφορές πολιτών, οι οποίες έχουν υποβληθεί στο Σ.τ.Π. από την αρχή της λειτουργίας του (1.10.98) μέχρι 30.8.2000 ανέρχονται σε 15.726. Από αυτόν τον μεγάλο αριθμό αναφορών έχουν σταχυολογηθεί και παρατίθενται μερικές χαρακτηριστικές υποθέσεις κακοδιοίκησης στο επίπεδο των ΟΤΑ. Κριτήριο επιλογής ήταν ο βαθμός νομοθετικών και, κυρίως, διοικητικών δυσλειτουργιών που χαρακτηρίζει κάθε περίπτωση.

Οι εν λόγω χαρακτηριστικές περιπτώσεις κατατάσσονται σε δέκα κυρίως μορφές κακοδιοίκησης που εννοείται ως απόκλιση από τις διατάξεις του θετού δικαίου και την αρχή της χρηστής διοίκησης κατά την διεκπεραίωση των περιερχομένων σε αυτούς αιτημάτων. Για λόγους που συνδέονται με τον όγκο των σχετικώς αναφευομένων θεμάτων και τη σπουδαιότητά τους για την διασφάλιση της ποιότητας ζωής του κοινωνικού συνόλου, στην παρούσα Έκθεση επελέγη να περιληφθεί σε αυτό το κεφάλαιο θεματική ανάπτυξη τριών συγκεκριμένων κατηγοριών προβλημάτων (Περιβάλλον, εφαρμογή πολεοδομικής νομοθεσίας, λειτουργία εκμεταλλεύσεων και υπηρεσιών), που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής από την πολιτεία. Ειδικότερα, οι κύριες μορφές κακοδιοίκησης που εντάσσονται σε αυτό το πλαίσιο είναι οι εξής:

1. Μη εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων.
2. Μη ανταπόκριση υπηρεσιών σε αιτήματα πολιτών.
3. Καταχρηστική άσκηση διακριτικής ευχέρειας – διακριτική μεταχείριση.
4. Καθυστέρηση ή παρέλκυση διαδικασιών.
5. Αποχή από άσκηση αρμοδιοτήτων.
6. Μη τήρηση συμβατικών και λοιπών υποχρεώσεων (απαλλοτριώσεις, αποκατάσταση ζημιών και συναφείς αποζημιώσεις, μη καταβολή αμοιβών εργασίας και έργων, κάλυψη δαπανών, κ.λπ.)
7. Παράνομες άδειες και λοιπά ζητήματα λειτουργίας καταστημάτων, εκμεταλλεύσεων και υπηρεσιών.
8. Απροθυμία συνεργασίας με τον Σ.τ.Π.
9. Πλημμελής αντιμετώπιση θεμάτων περιβάλλοντος και χωροθετήσεων (ΧΥΤΑ, αιγιαλοί, δάση κλπ.)

10. Κακή εφαρμογή πολεοδομικής και συναφούς νομοθεσίας (ρυμοτομικά σχέδια και εφαρμογή νομίμων διαδικασιών ή ΓΟΚ, παράνομες οικοδομικές άδειες, αυθαίρετα).

Ακολουθεί μία σειρά από χαρακτηριστικές περιπτώσεις αναφορών, οι οποίες εμπίπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες και τεκμηριώνουν τις διαπιστώσεις που παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια αυτής της Ειδικής Έκθεσης. Μερικές από αυτές τις υποθέσεις έχουν κλείσει, ύστερα από επίμονες παρεμβάσεις του Σ.τ.Π. Οι περισσότερες, όμως, εκκρεμούν και η ταλαιπωρία των εμπλεκομένων πολιτών συνεχίζεται.

6.1. Μη εφαρμογή τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων.

6.1.1. Μη εκτέλεση δικαστικής απόφασης (Αναφορά 196/19.1.99)

Με την υπ' αριθμ. 37/1994 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης ακυρώθηκε ως πλημμελώς αιτιολογημένη η 6/1992 πράξη του Κοινοτικού Συμβουλίου Παραλίας Ν. Πιερίας, με την οποία είχε απορριφθεί η αίτηση μονιμοποίησης εργάτη καθαριότητας στην τέως Κοινότητα (νυν Δήμο) Παραλίας. Σε συνέχεια αυτής της απόφασης, το Κοινοτικό (ήδη Δημοτικό) Συμβούλιο όφειλε να επανέλθει στο θέμα, προκειμένου να αιτιολογήσει νομικά την όποια απόφασή του.

Για τη διευθέτηση της υπόθεσης αυτής, η Νομαρχία Πιερίας είχε ήδη αποστείλει έγγραφα (αριθμ. πρωτ. 14838 και 16940/90) προς την Κοινότητα Παραλίας, χωρίς ωστόσο να λάβει απάντηση. Ενόψει των παραπάνω, ο Σ.τ.Π. επεσήμανε τη δυστροπία της Διοίκησης να συμμορφωθεί τόσο στις υποδείξεις των οργάνων που ασκούν εποπτεία στις πράξεις της όσο και στις δικαστικές αποφάσεις.

Με το από 13.10.1999 έγγραφό του προς τον Δήμο Παραλίας, ο Σ.τ.Π. ζήτησε την εκτέλεση της υπ' αριθμ. 37/1994 τελεσίδικης απόφασης του Εφετείου Θεσσαλονίκης και ενημέρωσε σχετικά την εποπτεύουσα αρχή. Στη συνέχεια, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας κάλεσε τον Δήμο να προβεί στις προβλεπόμενες ενέργειες.

Ο Δήμος Παραλίας ουδέποτε απάντησε στα εν λόγω έγγραφα. Με την από 2.3.2000 επιστολή του προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ο Σ.τ.Π. ζήτησε τον πειθαρχικό έλεγχο των αρμοδίων οργάνων του Δήμου. Με το από 3.4.2000 έγγραφο, η Περιφέρεια διαβίβασε στον Συνήγορο του Πολίτη την απόφαση 52/22.3.2000 του Δημοτικού Συμβουλίου Παραλίας, η οποία περιέχει νέα κρίση της υπόθεσης, και απορρίπτει εκ νέου την αίτηση μονιμοποίησης του ενδιαφερομένου. Παράλληλα,

διαβεβαίωσε τον Σ.τ.Π. ότι θα τον ενημερώσει για τα αποτελέσματα του πειθαρχικού ελέγχου.

Η εφαρμογή της ως άνω δικαστικής αποφάσεως εκκρεμεί ήδη επί 6 περίπου έτη.

6.1.2. Μη εκτέλεση δικαστικής απόφασης (Αναφορά 6092/2.7.99)

Με τη με αριθμ. 57/1995 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών επιδικάστηκε αποζημίωση δρχ. 837.233 νομιμοτόκως, για τη θετική και αποθετική ζημία, λόγω παράνομης κατάληψης και κατακράτησης ακινήτου από τον Δήμο Αγ. Αναργύρων.

Στις 16/9/1999 ο Σ.τ.Π. απέστειλε, επιστολή προς τον Δήμο Αγ. Αναργύρων, με την οποία ζητούσε την εκτέλεση της υπ' αριθμ. 57/1995 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Παράλληλα, η Διεύθυνση Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης της Περιφέρειας Αττικής (στην οποία είχε κοινοποιηθεί η από 16/9/1999 επιστολή του Σ.τ.Π.) με έγγραφό της (αριθμ. πρωτ. 44416/5.11.1999) κάλεσε τον Δήμο Αγ. Αναργύρων να καταβάλει το επιδικασθέν ποσό και πρότεινε τρόπους εκταμίευσης.

Με το από 17.3.2000 έγγραφό του προς τον Σ.τ.Π., ο Δήμος προέβαλε τον ισχυρισμό ότι η ύπαρξη και το ύψος της σχετικής αξίωσης εξαρτάται από την έκβαση εκκρεμούσας δίκης ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Με το από 26.5.2000 έγγραφο προς την Περιφέρεια Αττικής, ο Σ.τ.Π. επεσήμανε ότι ο πιο πάνω ισχυρισμός δεν απαλλάσσει τον Δήμο από την υποχρέωση καταβολής, σε συμμόρφωση προς το δεδικασμένο της ΔΕφΑθ 57/1995 τελεσίδικης δικαστικής απόφασης και κάλεσε την Περιφέρεια να ασκήσει πειθαρχικό έλεγχο στα όργανα του Δήμου, στο πλαίσιο της από τον νόμο αρμοδιότητας εποπτείας.

Η εφαρμογή της ως άνω δικαστικής αποφάσεως εκκρεμεί ήδη επί 5 περίπου έτη.

6.1.3. Μη εκτέλεση δικαστικής απόφασης (Αναφορά 11085/3.11.99)

Με την αριθμ. 139/99 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λευκάδας (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων), ο Δήμος Ανακτορίου είχε υποχρεωθεί να προσλάβει προσωρινά εργαζόμενη καταβάλλοντας σ' αυτήν τις νόμιμες μηνιαίες αποδοχές της και μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί σχετικής αγωγής. Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στις 28/4/99. Η εργαζόμενη υποστηρίζει ότι η σύμβαση ορισμένου χρόνου, που είχε συνάψει με τον Δήμο Ανακτορίου, μετατράπηκε σε αορίστου χρόνου διότι κάλυπτε πάγιες και διαρκείς ανάγκες, τις οποίες συνέχισε να προσφέρει και μετά τη λήξη του χρόνου της σύμβασης. Ενώ, όμως, η ενάγουσα βρισκόταν σε

κατάσταση εγκυμοσύνης, ο Δήμος κατήγγειλε τη σύμβαση και έπαυσε να δέχεται την παροχή υπηρεσιών της χωρίς να της καταβάλλει αποζημίωση.

Όπως προκύπτει από το μεταγενέστερο της δικαστικής απόφασης έγγραφο του Δήμου (με αριθμ. πρωτ. 4510/6.10.99) προς την ενδιαφερόμενη, δεν αναγνωριζόταν καμία εργασιακή σχέση μεταξύ των δύο μερών και ζητήθηκε από την εργαζομένη να μην προσέρχεται στον Δήμο για εργασία.

Μετά από σχετικό έγγραφο του Σ.τ.Π., ο Δήμος Ανακτορίου απέστειλε την με αριθμ. 597/1999 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λευκάδας, σύμφωνα με την οποία, κατά τις διατάξεις του ΠΔ 410/88, οι συμβάσεις αυτές δεν επιτρέπεται να μετατραπούν σε αορίστου χρόνου και κατά συνέπεια απορρίφθηκε η αγωγή της εργαζομένης.

Ο Σ.τ.Π. απευθύνθηκε με έγγραφό του στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, επισημαίνοντας ότι η έκδοση της σχετικής οριστικής απόφασης δεν αναιρεί την παράλειψη του Δημάρχου Ανακτορίου να εφαρμόσει, ως ώφειλε, την απόφαση 139/99 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λευκάδας (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων) και να ενημερώσει σχετικά τον Σ.τ.Π. Επιπλέον, διαπιστώθηκε η επανειλημμένη παράλειψη του εν λόγω Δημάρχου να απαντήσει σε τρεις επιστολές (με αριθμ. 19213/8.12.99, 22068/27.12.99 και 1577/9.2.2000) της Δ/σης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης Αιτωλίας και Ακαρνανίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ως εποπτεύουσας τον Δήμο Αρχής, με τις οποίες ζητείτο από τον Δήμαρχο Ανακτορίου ενημέρωση για το θέμα και διαβίβαση αντιγράφων όλων των σχετικών εγγράφων.

Για τους λόγους αυτούς, βάσει του άρθρου 4 παρ. 9 του Ν.2477/97 (ΦΕΚ Α' 59), ο Σ.τ.Π. ζήτησε τη διεξαγωγή ελέγχου προκειμένου να διερευνηθεί το ενδεχόμενο τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος παράβασης καθήκοντος εκ μέρους των οργάνων του Δήμου Ανακτορίου.

Με το με αριθμ. 4548/19.4.2000 έγγραφό του, το οποίο κοινοποιήθηκε στο Συνήγορο του Πολίτη, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας παρήγγειλε προς το Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης Αιτωλοακαρνανίας τη διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης.

Η εφαρμογή της αποφάσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων εκκρεμεί ήδη επί 17 μήνες.

6.1.4 Μη εκτέλεση δικαστικής απόφασης (Αναφορά 9913/99)

Η Ν.Α. Αρκαδίας αρνήθηκε να καταβάλει συμφωνημένο τίμημα για εκτέλεση δημοσίου έργου. Τούτο οδήγησε στην εξάντληση των ένδικων μέσων εκ μέρους του πολίτη και τη δικαίωσή του από το Συμβούλιο της Επικρατείας με την απόφαση 612/99, την οποία αρνείται να εκτελέσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Παρά την διαμεσολάβηση του Σ.τ.Π. και τις οδηγίες του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας προς το Νομάρχη Αρκαδίας για κάλυψη της συγκεκριμένης οφειλής κατά προτεραιότητα από το Νομαρχιακό Πρόγραμμα ΣΑΝΑ λόγω ύπαρξης δικαστικής απόφασης, ο Νομάρχης Αρκαδίας επιμένει να μην εκτελεί την απόφαση του ΣτΕ, επικαλούμενος ότι δεν έχει εξασφαλιστεί πίστωση και προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι πρόκειται για οφειλή του καταργηθέντος Νομαρχιακού Ταμείου, την οποία οφείλει να αντιμετωπίσει η Κεντρική Διοίκηση. Αντίθετα με τον προηγούμενο ισχυρισμό, στην παρ.6 του άρθρου 36 του ν.2218/94 ορίζεται ότι η Ν.Α. *«υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργούμενων ταμείων»*.

Βεβαίως η μη εκτέλεση αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων σε βάρος του δημοσίου από το ίδιο το δημόσιο αποτελεί την προφανέστερη παραβίαση της νομιμότητας σε ένα κράτος δικαίου και ειδικότερα αντιβαίνει στο άρθρο 6.1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο προβλέπει το δικαίωμα σε μία δίκαιη δίκη και άρα το επαγόμενο δικαίωμα στην εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων.

Για τους προαναφερόμενους λόγους και έχοντας εξαντλήσει τα περιθώρια παροχής των διαμεσολαβητικών του υπηρεσιών, ο Σ.τ.Π. κατέθεσε πόρισμα στην Υπουργό Εσωτερικών και το Γ.Γ. Περιφέρειας Πελοποννήσου, προκειμένου να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη στο Νομάρχη Αρκαδίας για παράβαση καθήκοντος. Επιπλέον ο πολίτης, λόγω της μη εκτέλεσης της απόφασης του ΣτΕ, περιήλθε σε δεινή οικονομική κατάσταση, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις προς το Δημόσιο και να εμφανίζεται ως οφειλέτης. Υπό αυτές τις συνθήκες δεν του χορηγείται πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας, γεγονός που τον εμποδίζει να ασκήσει πλέον την επαγγελματική του δραστηριότητα.

Συνεκτιμώντας τα προαναφερθέντα, ο Σ.τ.Π. απευθύνθηκε στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας προτείνοντας να προβεί σε συμψηφισμό των οφειλών του πολίτη προς το Δημόσιο με την χρηματική του απαίτηση από τη ΝΑ Αρκαδίας, προκειμένου να αρθεί η αδικία που συντελείται σε βάρος του πολίτη.

Η εφαρμογή της ως άνω αποφάσεως του ΣτΕ εκκρεμεί ήδη επί ένα έτος.

6.2. Μη ανταπόκριση υπηρεσιών σε αιτήματα πολιτών.

6. 2.1. Άρνηση χορήγησης διοικητικών εγγράφων (Αναφορές 515 & 516/98)

Ο Δήμος Ερυθρών αρνήθηκε να χορηγήσει σε πολίτες τα εξής στοιχεία με την αιτιολογία ότι αυτά είναι εμπιστευτικά και αφορούν αντίστοιχες εσωτερικές υπηρεσίες του :

α. “Στοιχεία περί εκταφών στο χώρο Π. Νεκροταφείου”

β. “Στοιχεία προϋπολογισμού Δήμου Ερυθρών έτους 1998”

γ. “Στοιχεία εσόδων από τέλη νεκροταφείου”, με τις υπ.αρ. 1832,1833,1834/3.7.98 αντίστοιχες επιστολές του προς το Δήμο.

Ο Σ.τ.Π. απευθύνθηκε στο Δήμο Ερυθρών και ζήτησε την ικανοποίηση του αιτήματος, αναφέροντας την υποχρέωση του Δήμου να παράσχει τα ζητούμενα στοιχεία κατ’ εφαρμογή των διατάξεων του αρ.16, Ν 1599/86. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να ζητά και να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε διοικητικού εγγράφου και όχι μόνο αυτών για τα οποία θεμελιώνει έννομο συμφέρον, έτσι ώστε να δημιουργείται μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσα στα κρατικά όργανα και τους πολίτες, να εξασφαλίζεται η διαφάνεια στη διοικητική δράση και να ελέγχεται ο τρόπος δράσης της δημόσιας διοίκησης. Τονίστηκε επίσης το γεγονός ότι τα στοιχεία που ζητούσε ο πολίτης δεν ανήκουν στην κατηγορία των εγγράφων που η Διοίκηση μπορεί να αρνηθεί να γνωστοποιήσει, επειδή είναι απόρρητα ή επειδή ανήκουν σε κάποια κατηγορία εγγράφων, τα οποία ρητά εξαιρούνται από ειδική διάταξη νόμου.

Επειδή ο Δήμος Ερυθρών δεν απάντησε εγγράφως στην παραπάνω επιστολή του Σ.τ.Π. και δεν χορήγησε τα προαναφερθέντα στοιχεία στον ενδιαφερόμενο, ο Σ.τ.Π. επανήλθε με έγγραφό του. Παρά τις επανειλημμένες διαβεβαιώσεις από τους αρμόδιους υπαλλήλους του Δήμου, αλλά και από τον ίδιο το Δήμαρχο, σε τηλεφωνικές επικοινωνίες τα έγγραφα δεν χορηγήθηκαν.

Στην τελευταία τηλεφωνική επικοινωνία με το Δήμο, ο Σ.τ.Π. βρέθηκε ενώπιον μιας εχθρικής συμπεριφοράς και οριστικής άρνησης για κάθε συνεργασία.

Έτσι, ο πολίτης δεν εξυπηρετήθηκε παρά την ταλαιπωρία που υπέστη επί έξι μήνες να προσέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα στο Δήμο Ερυθρών, προκειμένου να λάβει γνώση των στοιχείων που ζητούσε. Κάθε φορά είχε την προφορική διαβεβαίωση από την υπηρεσία του Σ.τ.Π. ότι θα εξυπηρετηθεί, η οποία δινόταν έπειτα από συνεννόηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, αλλά και από τον ίδιο

το Δήμαρχο. Σχετικό πόρισμα ο Σ.τ.Π. συνέταξε και απέστειλε στο αρμόδιο Υπουργείο στην Περιφέρεια Αττικής και στο Δήμο Ερυθρών.

Τέλος ο Σ.τ.Π. ζήτησε με το πόρισμα αυτό να ασκηθεί από το αρμόδιο όργανο, που στην προκειμένη περίπτωση είναι ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, έλεγχος για πειθαρχική ευθύνη του Δημάρχου Ερυθρών, σύμφωνα με το άρθρο 184 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα *«για σοβαρή παράβαση των καθηκόντων του και υπέρβαση της αρμοδιότητάς του από δόλο ή βαριά αμέλεια»*.

Εντέλει ύστερα από συνεχείς παρεμβάσεις πλέον του έτους, ο Δήμος Ερυθρών χορήγησε τα ζητούμενα στοιχεία και η διαμεσολάβηση του Σ.τ.Π έληξε με επιτυχία.

6.3. Καταχρηστική άσκηση διακριτικής ευχέρειας – διακριτική μεταχείριση.

6.3.1. Χρησιμοποίηση δημοτικών κοιμητηρίων για εισπρακτικούς σκοπούς (Αναφορά 5681/18.8.99)

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Νέας Σμύρνης, με την 341/19.11.1996 απόφασή του, όρισε ιδιαίτερα υψηλές τιμές παραχώρησης τάφων (από 15.000.000 έως 45.000.000 δραχμές), οι οποίες είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμα και τριάντα φορές υψηλότερες από εκείνες που ίσχυαν μέχρι την εφαρμογή της παραπάνω απόφασης. Κατ' αυτόν τον τρόπο καθίσταται αδύνατη για την πλειοψηφία των ενδιαφερομένων, η αγορά τάφου για τον εαυτό τους ή τους οικείους τους.

Με το από 18.8.1999 έγγραφό του προς τον Δήμαρχο Νέας Σμύρνης, ο Σ.τ.Π. επεσήμανε το πρόβλημα της νομιμότητας της προαναφερόμενης απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, στο μέτρο που ο καθορισμός της τιμής παραχώρησης τάφου σε τόσο υψηλά επίπεδα περιορίζει την ευχέρεια της μετά θάνατον απόδοσης τιμής με τον συγκεκριμένο αυτό τρόπο στον πολύ μικρό αριθμό των ιδιαίτερα εύπορων ατόμων και οικογενειών. Εισάγεται, επομένως, διάκριση σαφώς αντίθετη προς τη συνταγματική αρχή της ισότητας, βάσει κριτηρίου το οποίο προδήλως στερείται της ιδιότητας του ευλόγου και αντικειμενικού. Παράλληλα, υπάρχει αντίθεση προς τη συνταγματική απαίτηση της προστασίας της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος), στην οποία περιλαμβάνεται και η δυνατότητα απόδοσης τιμής στους νεκρούς με κάθε εφικτό τρόπο που συνάδει ή πάντως δεν είναι αντίθετος προς θεμελιώδεις αξίες της κοινωνικής ζωής. Τέλος, σε καμία περίπτωση, δεν θα ήταν ανεκτό η ανεπάρκεια χώρου στα δημοτικά κοιμητήρια να αποτελεί τελικά ευκαιρία και πρόσχημα για την ενίσχυση, με οποιοδήποτε τρόπο, των εσόδων του Δήμου.

Ενόψει των προεκτιθεμένων ο Σ.τ.Π., με το από 18.8.99 έγγραφό του, κάλεσε τον Δήμαρχο να μεριμνήσει, ώστε να επανεξετασθεί το θέμα της νομιμότητας της προαναφερόμενης απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου.

Με το υπ' αριθ. πρωτ. 21496/15.12.99 έγγραφο του Δήμου προς τον Συνήγορο του Πολίτη προβάλλεται ότι η πώληση τάφων δεν είναι επιθυμητή στον Δήμο και ότι ο καθορισμός των ιδιαίτερα υψηλών τιμών πώλησής τους έχει απλώς την έννοια του αντικινήτρου.

Η απάντηση αυτή δεν θεωρήθηκε ικανοποιητική και ο Σ.τ.Π. επανήλθε στο ζήτημα με το υπ' αριθ. πρωτ. 5681.2.3/18.2.2000 έγγραφό του, στο οποίο επισημαίνει αφενός ότι αυτή η λειτουργία αντικινήτρου επιβεβαιώνει ακριβώς το γεγονός της προνομιακής μεταχείρισης των ολίγων που θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε δαπάνες αυτού του ύψους, αφετέρου δε, ότι δύσκολα θα μπορούσε να αποσυνδεθεί το θέμα από τον σκοπό της ενίσχυσης των εσόδων του Δήμου, εφόσον ο Δήμος, παρά τις αντίθετες προθέσεις του, οφείλει να παραχωρήσει τη χρήση των τάφων στους ενδιαφερόμενους οι οποίοι προτίθενται να καταβάλουν το ανάλογο αντίτιμο. Διευκρινίζει, τέλος, ο Σ.τ.Π. ότι η λήψη αποφάσεων, που οδηγούν σε τόσο σημαντικά αποκλίνουσες κατά τόπο ρυθμίσεις, δεν θα μπορούσε ποτέ να αποκτήσει έρεισμα και νομιμοποιητική βάση στη «*διοίκηση τοπικών υποθέσεων*», όπως το Σύνταγμα αναγνωρίζει και κατοχυρώνει χάριν των ΟΤΑ.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.3.2. Επιβολή κατασκευής πολυτελούς ταφικού μνημείου (Αναφορά 3920/13.5.99)

Χωρίς προηγούμενη ενημέρωση της αναφερομένης, ο Δήμος Βύρωνα την υποχρεώνει σε κατασκευή ταφικού μνημείου σε ιδιαίτερο τομέα ομοιόμορφων μνημείων του Δημοτικού Νεκροταφείου περίπου τριπλασίου κόστους από εκείνο το οποίο συνήθως απαιτείται.

Ο Σ.τ.Π., με το από 10.8.99 έγγραφό του προς τον Δήμο Βύρωνα, επισημαίνει ότι η ταφή σε ιδιαίτερες ζώνες πολυτελών τάφων θα πρέπει να είναι επιλογή των συγγενών του νεκρού.

Με γραπτή απάντησή του προς τον Συνήγορο του Πολίτη (αρ. πρωτ. 16000/1.9.99), ο Δήμος Βύρωνα υπογραμμίζει ότι η οικογένεια του νεκρού ενημερώνεται κάθε φορά από το γραφείο τελετών περί της υποχρεωτικής, ελλείψει χώρου, ταφής σε πολυτελή ζώνη.

Ο Σ.τ.Π., με έγγραφο της 25.10.1999, επανήλθε επισημαίνοντας ότι η πρόβλεψη πολυτελών ζωνών, ελλείπει επαρκούς χώρου για ταφή με τη συνήθη δαπάνη, οδηγεί ουσιαστικά την οικογένεια του νεκρού στην υποχρεωτική δαπάνη κατασκευής πολυτελούς τάφου στις ζώνες αυτές, καθώς τελικά αποτελούν το μόνο διαθέσιμο χώρο.

Με την από 12.1.2000 απάντησή του, ο Δήμος, έστω και σε περιορισμένη κατά χρόνο και αριθμό περιπτώσεων έκταση, διαπιστώνει και αναγνωρίζει την ύπαρξη του συγκεκριμένου προβλήματος.

Σε συνέχεια αυτής της απάντησης, ο Σ.τ.Π. επανήλθε με το υπ' αριθ. πρωτ. 3920.2.4/21.2.2000 έγγραφό του, καλώντας το Δήμαρχο να μεριμνήσει είτε για την κατάργηση του ιδιαίτερου αυτού τομέα είτε για να μετριάσει αποφασιστικά την αυξημένη δαπάνη που έχει κληθεί να καταβάλει η ενδιαφερόμενη.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.3.3 Όρια δυνατότητας κινήσεως Ι.Χ. οχήματος εντός δακτυλίου Δήμου Αθηναίων (Αναφορά 185/99)

Ο Δήμος Αθηναίων (Τμήμα Ελέγχου Κυκλοφορίας και Στάθμευσης Οχημάτων) αρνείται να ικανοποιήσει αίτημα κατοίκου και κατόχου αυτοκινήτου για την χορήγηση ειδικής κάρτας εισόδου στο δακτύλιο προς διευκόλυνση της καθημερινής του μετακίνησης. Το αυτοκίνητο έχει παραχωρηθεί στον αναφερόμενο πολίτη από την εταιρεία στην οποία εργάζεται. Η έδρα της εταιρείας βρίσκεται εκτός δακτυλίου και συγκεκριμένα στον Άγιο Στέφανο Αττικής. Η αίτηση του Δήμου επικαλείται την υπ'αρ. 2125/93 Γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου. Η γνωμάτευση αυτή εκδόθηκε βάσει της υπ' αριθμ. 19780/89 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, η οποία όμως δεν ισχύει πλέον. Σύμφωνα με αυτήν η ειδική κάρτα χορηγείται μόνο για αυτοκίνητα εταιρειών, που έχουν την έδρα τους εντός του δακτυλίου, με ειδική μνεία του ονόματος του οδηγού.

Ο Σ.τ.Π. διαμόρφωσε την παρακάτω άποψη, την οποία έχει ήδη διατυπώσει στα από 1-2-1999 και 30-6-1999 έγγρατά του προς τον Δήμο Αθηναίων. Βάσει της ισχύουσας υπ'αριθ. ΔΜΕΟ/στ/οικ/1645/Φ.221 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΠΕΧΩΔΕ, Μεταφορών), εξαιρούνται από τους περιορισμούς κυκλοφορίας στο Κέντρο της Αθήνας *«Τα αυτοκίνητα μονίμων κατοίκων της περιοχής που περικλείεται από τα όρια του δακτυλίου, εφ' όσον οι κάτοχοί τους εφοδιαστούν με ειδική κάρτα από το Δήμο Αθηναίων ...»*. Από το γράμμα της διάταξης προκύπτει ότι γίνεται διαχωρισμός της

έννοιας του *κατόχου* από αυτήν του *κυρίου*, που όμως φαίνεται να μη λαμβάνεται υπόψη στην προαναφερόμενη Γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου Αθηναίων. Εξάλλου, δεν μπορεί να αγνοηθεί ο σκοπός της διάταξης, δηλαδή η εξυπηρέτηση των μόνιμων κατοίκων των συγκεκριμένων περιοχών του δακτυλίου και όχι η εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών συγκεκριμένων οχημάτων.

Ο Δήμος Αθηναίων, σε σχετική απάντησή του προς τον Συνήγορο του Πολίτη (57381/3.6.99), επανέρχεται στην αρχική θέση του, δηλαδή στη μη ικανοποίηση του αιτήματος, παραθέτοντας την ίδια αιτιολογία. Ο Σ.τ.Π., ενόψει του σκοπού της ευχερέστερης μετακίνησης των κατοίκων της περιοχής, εμμένει στη θέση του. Εξάλλου, η ιδιότητα του *μονίμου κατοίκου* της περιοχής, ως προϋπόθεση εφαρμογής της επίμαχης διάταξης, μπορεί κάθε φορά να αποδεικνύεται με ασφάλεια και ευχέρεια.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.3.4. Καταχρηστική άσκηση εξουσίας (Αναφορά 7001/99)

Η πολεοδομία Νέων Μουδανιών εξέδωσε οικοδομική άδεια για την ανέγερση κτιρίου για τις λειτουργικές ανάγκες του Σωματείου Μαρτύρων του Ιεχωβά Κασσάνδρειας Χαλκιδικής. Ωστόσο, ο χώρος όπου επρόκειτο να ανεγερθεί το κτίριο κατέστη επανειλημμένα θέατρο μισαλλόδοξων διαδηλώσεων και ξυλοδαρμών, που κορυφώθηκαν το καλοκαίρι του 1999, όταν επιχειρήθηκε η έναρξη των οικοδομικών εργασιών. Μηχανήματα του Δήμου έσκαψαν περιμετρική τάφρο, ώστε να μην είναι δυνατή η πρόσβαση στο εργοτάξιο, ενώ η Πολεοδομία Νέων Μουδανιών διέταξε προσωρινή διακοπή των οικοδομικών εργασιών, προκειμένου να διευκρινισθεί αν η λειτουργία ευκτηρίου οίκου αποτελούσε νόμιμη χρήση του συγκεκριμένου χώρου, μολοντί αυτό ήταν κάτι το οποίο υποτίθεται πως η αρχή αυτή είχε κατ' ανάγκην ελέγξει, προκειμένου να εκδώσει την άδεια. Όπως διαπίστωσαν δύο μέλη του επιστημονικού προσωπικού του Σ.τ.Π. κατά τη διάρκεια αυτοψίας, η αντίδραση τοπικών αιρετών αρχόντων και θρησκευτικών λειτουργών υπήρξε τόσο απόλυτη και δριμεία, ώστε παρέσυρε τις κατά τόπον αρμόδιες αρχές σε πράξεις ή παραλείψεις οι οποίες είναι δυνατό να εκθέσουν διεθνώς τη χώρα, ιδίως αν το θέμα αυτό αχθεί ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου.

Η παρέμβαση του Σ.τ.Π. προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος οδήγησε στην άρση της προσωρινής διακοπής των εργασιών, αλλά στη συνέχεια ο Δήμαρχος, με το επιχείρημα ότι η εκδοθείσα από την αρμόδια Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων άδεια

εκσκαφής ήταν μεταγενέστερη κατά ορισμένους μήνες της οικοδομικής άδειας, κάλεσε την τοπική Πολεοδομία ν' ανακαλέσει την άδεια ως παράνομη. Επί πλέον, η αρμόδια Διεύθυνση της Περιφέρειας έθεσε ζήτημα χρονικής προτεραιότητας μεταξύ οικοδομικής άδειας και άδειας Υπουργού Παιδείας, η οποία ως γνωστόν δεν εχορηγείτο μέχρι προσφάτως. Στις επανειλημμένες επαφές του, ο Σ.τ.Π. εξασφάλισε τη διαβεβαίωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος ότι δεν τίθεται θέμα νομικών ελαττωμάτων και ανάκλησης της οικοδομικής άδειας, καθώς και ότι τυχόν διαφορές στη χρονική προτεραιότητα έκδοσης των αδειών θεραπεύονται από την πληρότητα του σχετικού φακέλου κατά τη χρονική στιγμή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας.

Η ανέγερση του ευκτηρίου οίκου ολοκληρώθηκε, παρά τα πρωτοφανή και παράνομα, που προέβαλε ο Δήμος.

Η υπόθεση έκλεισε.

6.3.5. Διακριτική μεταχείριση (Αναφορά 8267/2000)

Στο Δήμο Νέας Κίου έχει δημιουργηθεί ιδιαίτερο κλίμα έντασης μεταξύ δημοτών και σημαντικού αριθμού Ρομά που κατοικούν μόνιμα σε καταυλισμό εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου. Ειδικότερα, επισημάνθηκαν περιστατικά άσκησης σωματικής βίας μεταξύ πολιτών, καθώς και συγκεκριμένες ενέργειες από την πλευρά δημόσιων φορέων της περιοχής, οι οποίες όξυναν το κλίμα έντασης και φυλετικής αντιπαράθεσης. Έτσι, καταγγέλθηκε ότι η διεύθυνση τοπικών σχολείων εξεδίωξε όσα τέκνα οικογενειών Ρομά φοιτούσαν εκεί, ενώ άλλες τοπικές αρχές και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας έγιναν αποδέκτες ισχυρών πιέσεων για ενέργειες σε βάρος της κοινότητας των Ρομά. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των αναφερομένων, κεντρικό ρόλο στον συντονισμό και την καθοδήγηση ενεργειών σε βάρος της κοινότητας Ρομά, διαδραμάτιζε ο ίδιος ο Δήμος. Όπως άλλωστε καταγράφεται στο απόσπασμα του πρακτικού της συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου της 20.5.2000, το Δ.Σ. εξήγγειλε δέσμη κινητοποιήσεων και «μέτρων» για την αντιμετώπιση του οξυμένου προβλήματος. Μεταξύ άλλων, στο εν λόγω πρακτικό τα μέλη του Δ.Σ. δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν *"την παρουσία, διέλευση και παραμονή τσιγγάνων στο Δήμο..."*, καταγγέλλουν *"όλους όσους μέχρι σήμερα πούλησαν χωράφια σε τσιγγάνους..."*, ζητούν *"από τους καταστηματαρχες του Δήμου να αναλάβει ο καθένας τη δική του ευθύνη απέναντι στο μέλλον αυτού του τόπου"* και καταλήγουν στην αναγγελία *"συγκρότησης ομάδας περιφρούρησης με σκοπό την προστασία των κατοίκων του Δήμου ..."*.

Ο Σ.τ.Π. επισήμανε σε σχετικό έγγραφό του ότι οι ανωτέρω ενέργειες στοιχειοθετούν ποινικά και πειθαρχικά αδικήματα, αφού η διαρκής αναφορά όχι σε μεμονωμένα πρόσωπα, τα οποία δρουν ενδεχομένως παρανόμως, αλλά σε ολόκληρη κατηγορία προσώπων, προσδιοριζόμενη φυλετικά, αποτελούν εκδηλώσεις μισαλλόδοξου λόγου και προτροπή άλλων σε φυλετικές διακρίσεις και πράξεις φυλετικού μίσους.

Επιπλέον επισημάνθηκε ότι ενδεχόμενη δυναμική στάση που θα περιελάμβανε μορφές αυτοδικίας και πολιτικής ανυπακοής, όπως η αναγγελλόμενη ανάληψη μέτρων προστασίας της ασφάλειας των κατοίκων από ομάδες περιφρούρησης, ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους κατά της προσωπικής ασφάλειας και της σωματικής ακεραιότητας των Ρομά, αλλά και της κοινωνικής ειρήνης των διαβιούντων στην περιοχή.

Καταλήγοντας, ο Σ.τ.Π. συνέστησε στον Δήμο και τους δημότες Νέας Κίου που υποστηρίζουν την προαναφερθείσα απόφαση, ψυχραιμία και ετοιμότητα για καλόπιστο διάλογο και συνεργασία τόσο με τις αρμόδιες για την αντιμετώπιση του όποιου προβλήματος αρχές, όσο και με την «άλλη πλευρά».

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4 Καθυστέρηση ή παρέλκυση διαδικασιών.

6.4.1. Μη εξέταση ένστασης κατά διακοπής οικοδομικών εργασιών (Αναφορά 4993/99)

Από την Πολεοδομία Φθιώτιδας³ εκδόθηκε η 762/1996 οικοδομική άδεια στην κοινότητα Ραχών, η οποία αργότερα διέταξε τη διακοπή των οικοδομικών εργασιών με το αιτιολογικό ότι κατά την εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών είχε καταληφθεί μέρος κοινοτικού δρόμου. Παρά το ότι είχε υποβληθεί εμπρόθεσμα ένσταση, οι συνεχόμενες παραλείψεις της Πολεοδομίας Φθιώτιδας επί διάστημα ενός έτους, σε συνδυασμό με την απροθυμία της εμπλεκόμενης Κοινότητας Ραχών να παράσχει πληροφορίες οδήγησαν στην διακοπή των εκτελουμένων οικοδομικών εργασιών.

Ο Σ.τ.Π. ήλθε μεν σε επαφή με το Δήμο Εχιναίων (ο οποίος προήλθε από την εφαρμογή του Νόμου 2539/97) χωρίς όμως να βρει ανταπόκριση στο έργο του. Ο Δήμαρχος δήλωσε ότι ως πολιτικό πρόσωπο «βλέπει τους νόμους μέσα από διαφορετικό πρίσμα», ενώ η θέση της Πολεοδομίας Φθιώτιδας σχετικά με την ένσταση ήταν ότι αυτή είχε απορριφθεί, χωρίς όμως να έχει στη διάθεσή της τα

³ Ο αριθμός των υποθέσεων της Πολεοδομίας Φθιώτιδας αποτελεί σημαντικό ποσοστό του συνόλου των υποθέσεων, που αφορούν σε πολεοδομικές υπηρεσίες.

κρίσιμα στοιχεία που είχε η ίδια ζητήσει από την κοινότητα Ραχών. Ο Σ.τ.Π. σε μια ύστατη προσπάθεια επίλυσης της υπόθεσης - πριν αποστείλει το πόρισμα στον αρμόδιο εισαγγελέα - απέστειλε έγγραφο στο Γενικό Γραμματέα Στερεάς Ελλάδας, ζητώντας του να ασκήσει τις κατά νόμο αρμοδιότητες του.

Το εκδοθέν πόρισμα του Σ.τ.Π. περιελάμβανε διαπιστώσεις σχετικά με τις παραβάσεις της νομοθεσίας από το Δήμαρχο Εχιναίων και τους υπαλλήλους της Πολεοδομίας Φθιώτιδας, οι οποίες ωστόσο παρέμεναν αναξιοποίητες τόσο από το Νομάρχη Φθιώτιδας, όσο και από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Η αναφερομένη εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να υφίσταται τις επιπτώσεις των παρανομιών της διοίκησης αφού η τελευταία δεν προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες. Εν τέλει, ο σχετικός φάκελος διαβιβάστηκε στον αρμόδιο εισαγγελέα, ενώ η πολίτης προσέφυγε στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Λόγω της επιγενόμενης εκκρεμότητας ενώπιον δικαστικής αρχής, ο Σ.τ.Π. υποχρεούται από τον ν.2477/97 να αναστείλει τη διαμεσολαβητική του προσπάθεια.

6.4.2. Καθυστέρηση ελέγχου κατασκευής (Αναφορά 3365/29-04-99)

Η Πολεοδομία Αχαρνών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατολικής Αττικής διέταξε τη διακοπή των οικοδομικών εργασιών, για παραβάσεις του ΓΟΚ σε ανεγειρόμενη κατασκευή μετά τη διενέργεια αυτοψίας. Η Β' ΕΠΑΕ ενέκρινε τη μελέτη του ιδιοκτήτη της οικοδομής για τροποποίηση της οικοδομικής άδειας. Επειδή πολίτες ζήτησαν την επανεξέταση της υπόθεσης, λόγω του ότι η απόφαση βασίστηκε σε αναληθή στοιχεία, η Β' ΕΠΑΕ διέταξε την εντός πέντε (5) ημερών ενημέρωση της από την Πολεοδομία Αχαρνών. Η τελευταία διαβίβασε το φάκελο στην Πολεοδομία Παλλήνης, διότι δεν διέθετε την κατάλληλη υποδομή για να πραγματοποιήσει τον ανωτέρω έλεγχο, δημιουργώντας έτσι το εύλογα ερωτηματικά για το κατά πόσον η μη δυνατότητα άσκησης του συγκεκριμένου ελέγχου έχει επηρεάσει τη νομιμότητα των μέχρι τώρα εκδοθεισών αδειών από αυτή.

Μετά από παρέμβαση του ΣτΠ - 7μήνες αργότερα από την προθεσμία των 5 ημερών που είχε θέσει η Β' ΕΠΑΕ - η Πολεοδομία Παλλήνης προέβη στην εξέταση της υπόθεσης με αποτελέσματα θετικά για τους πολίτες. Έτσι, η διεκπεραίωσή της αναφοράς απαίτησε την πάροδο πέντε (5) επιπλέον μηνών. Πρέπει δε τέλος να επισημανθεί η αντιδεδοντολογική συμπεριφορά του προϊσταμένου της Πολεοδομίας Αχαρνών.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4.3. Μη υλοποίηση αποφάσεων Δημοτικού Συμβουλίου (Αναφορά 1257/99)

Ο Δήμος Κορίνθου φέρεται να κωλυσιεργεί στην εκτέλεση αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου αναφορικά με την επιβολή κυρώσεων ή με την αφαίρεση των αδειών λειτουργίας πολυκαταστημάτων, τα οποία παραβίαζαν τις άδειες λειτουργίας τους, διακινώντας προϊόντα που δεν προβλέπονταν στις άδειες αυτές.

Κατά την διερεύνηση της υπόθεσης ζητήθηκε από τον Δήμο Κορινθίων και τη Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Περιφέρειας Πελοποννήσου να αιτιολογήσουν την άρνησή τους να εκτελέσουν τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Κορινθίων, σχετικά με την επιβολή κυρώσεων ή με την αφαίρεση αδειών λειτουργίας των πολυκαταστημάτων.

Όπως διαπιστώθηκε από την διεξαχθείσα έρευνα, η Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Πελοποννήσου είχε προβεί στις νόμιμες ενέργειες προκειμένου να εκτελεστούν οι σχετικές αποφάσεις σχετικά με τον έλεγχο των αδειών λειτουργίας των πολυκαταστημάτων και την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβιάσής τους. Ύστερα από έντονες παρεμβάσεις του Σ.τ.Π. ο Δήμος Κορινθίων προέβη στις απαραίτητες ενέργειες και τα πολυκαταστήματα, τα οποία παραβίαζαν τις άδειες λειτουργίας τους, απέσυραν τελικά όσα εμπορεύματα δεν περιλαμβάνονταν σε αυτές τις άδειες λειτουργίας τους και έτσι δεν χρειάστηκε να επιβληθούν ανακλήσεις .

Η υπόθεση έκλεισε.

6.4.4. Καθυστέρηση προώθησης διαδικασιών προσωρινής αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας νυχτερινού κέντρου διασκέδασης. (Αναφορά 1658/98)

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Καλάμου Αττικής φέρεται ότι αδρανεί όσον αφορά την προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας νυχτερινού κέντρου διασκέδασης παρά την κοινοποίηση πολλών σχετικών μηνύσεων από τον Αστυνομικό Σταθμό Καλάμου.

Από την διενεργηθείσα διερεύνηση της υπόθεσης στην Κοινότητα Καλάμου, στην Περιφέρεια Ανατολικής Αττικής και στο Αστυνομικό Τμήμα Καλάμου, ο Σ.τ.Π διαπίστωσε ότι η Κοινότητα Καλάμου προχώρησε στην πρώτη απόφαση προσωρινής αφαίρεσης άδειας λειτουργίας του καταστήματος, μέσα στη προθεσμία των 15 εργάσιμων ημερών, όπως ορίζουν οι ισχύουσες διατάξεις Ν.2307/95, λαμβάνοντας υπόψη τρεις από τις πρώτες έξι μηνύσεις – επί συνόλου 11 μηνύσεων - που υπεβλήθησαν (2^η, 3^η και 6^η κατά σειρά) και όχι με αυστηρή χρονολογική / αριθμητική σειρά.

Διαπιστώθηκε, όμως, υπερβολική καθυστέρηση έκδοσης της δεύτερης απόφασης σε σχέση με το χρόνο και τη σειρά που είχαν υποβληθεί οι μηνύσεις. Κατά την άσκηση της παρεμβατικής του αρμοδιότητας ο Σ.τ.Π επεσήμανε προς την Κοινότητα Καλάμου, την αναγκαιότητα έγκαιρης και εμπρόθεσμης ενεργοποίησης των διαδικασιών έκδοσης αποφάσεων προσωρινής αφαίρεσης αδειών λειτουργίας καταστημάτων και εκτέλεσης των αποφάσεων αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2307/95, ώστε η ενεργοποίηση των διοικητικών αυτών μέτρων να μη καθίσταται ουσιαστικά αναποτελεσματική λόγω του ανεπίκαιρου του χρόνου εφαρμογής τους. Ο Σ.τ.Π. επέστησε στο Δήμο Καλάμου την προσοχή του ότι οι διατάξεις του Ν.2307/95 προβλέπουν διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των σχετικών διατάξεων, η οποία αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος και δυνατό να αποτελέσει αντικείμενο παραπομπής σε πειθαρχικό έλεγχο κατά την παρ. 9 άρθρ. 4 Ν. 2477/99, με σκοπό την πειθαρχική δίωξη των υπαιτίων λειτουργών ή υπαλλήλων, σε περίπτωση που επανεμφανισθούν παρόμοια φαινόμενα κακοδιοίκησης.

Η υπόθεση έκλεισε.

6.4.5. Καθυστέρηση προώθησης διαδικασιών χορήγησης άδειας μετεγκατάστασης και λειτουργίας περιπτέρου. (Αναφορά 6801/99)

Από το Δήμο Ιωαννιτών ζητήθηκε η μετεγκατάσταση περιπτέρου στην πλατεία του Δήμου Ιωαννιτών.

Η Ν.Α. Ιωαννίνων απάντησε στα έγγραφα του Σ.τ.Π ενώ ο Δήμος Ιωαννιτών, παρά τις τηλεφωνικές επικοινωνίες, δεν ανταποκρίθηκε.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ότι ο Δήμος Ιωαννιτών δεν προέβη, στην προώθηση των προβλεπόμενων νομίμων ενεργειών και δεν επέδειξε πνεύμα συνεργασίας με τη συναρμόδια υπηρεσία της Ν.Α. Ιωαννίνων προκειμένου να επιλυθεί το θέμα της μετεγκατάστασης περιπτέρου, μετά την κατάργηση της θέσης λειτουργίας του. Στον ενδιαφερόμενο πολίτη είχε χορηγηθεί άδεια εκμετάλλευσης, με αποτέλεσμα τη μακρόχρονη εκκρεμότητα και καθυστέρηση διεκπεραίωσης της υπόθεσης.

Επισημάνθηκε η υποχρέωση ταχύτερης προώθησης των οφειλομένων νομίμων ενεργειών από το Δήμο Ιωαννιτών και καλύτερη συνεργασία μεταξύ των συναρμόδιων υπηρεσιών (Ν.Α. Ιωαννίνων, Δήμος Ιωαννιτών) για την επίλυση παρόμοιων θεμάτων.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4.6. Καθυστέρηση πρόσληψης υπαλλήλου επιλεγέντος κατόπιν διαγωνισμού ΑΣΕΠ. (Αναφορά 5825/99)

Το ΑΣΕΠ διενήργησε διαγωνισμό σύμφωνα με την υπ.αρ.8/1997 προκήρυξη για πλήρωση θέσεων Δημοσίων Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Από τα αποτελέσματα του εν λόγω διαγωνισμού ένας υποψήφιος φέρεται ως επιτυχών για το Δήμο Λειψών, και ειδικότερα ως διοικητικός υπάλληλος κατηγορίας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΦΕΚ αρ.φύλλου 34/1.4.99).

Το ΑΣΕΠ έστειλε στο Δήμο Λειψών έγγραφο με τους πίνακες των επιτυχόντων, καθώς και φωτοαντίγραφα των αιτήσεων των επιτυχόντων, προκειμένου να προβεί ο εν λόγω Δήμος στις απαιτούμενες για το διορισμό τους ενέργειες. Σύμφωνα δε με το άρθρο 17 του Ν 2190/94 (παρ.15) ο Δήμος Λειψών όφειλε μέσα σε 10 ημέρες από την ημέρα που έλαβε το προαναφερθέν έγγραφο να καλέσει τον επιτυχόντα να καταθέσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ώστε να προχωρήσει η διαδικασία διορισμού του. Επειδή όμως αυτό δεν έγινε, ο υποψήφιος απευθύνθηκε στην Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, η οποία με το υπ.αρ.737/10.5.99 έγγραφό της έκανε γνωστή στο Δήμο την υποχρέωσή του να εκδώσει απόφαση διορισμού για τον πολίτη για να δημοσιευτεί στη συνέχεια σε ΦΕΚ.

Στη συνέχεια ο ενδιαφερόμενος έλαβε σχετικό έγγραφο από το Δήμο Λειψών με το οποίο καλούνταν να καταθέσει, μέσα σε είκοσι μέρες τα απαιτούμενα δικαιολογητικά προκειμένου να προσληφθεί. Τα δικαιολογητικά κατατέθηκαν στις 18.5.99 .

Ο Σ.τ.Π., σε μία πρώτη τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με το Δήμο Λειψών στις 13.7.99, πληροφορήθηκε ότι το Δημοτικό Συμβούλιο Λειψών αποφάσισε να αναβάλει, αυθαίρετα, την πρόσληψη του ενδιαφερομένου για έξι μήνες, επικαλούμενο μη ύπαρξη των απαραίτητων κονδυλίων για τη μισθοδοσία του.

Σε έγγραφό προς το Δήμο Λειψών με κοινοποίηση προς την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου παρατέθηκε η άποψη του Σ.τ.Π. για άμεση πρόσληψη του ενδιαφερομένου, διότι σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 16 του Ν 2190/94 (και τις σχετικές παρ.1, αρ.1 και παρ.1, αρ.16 του ίδιου νόμου) δεν γίνεται προκήρυξη πλήρωσης θέσεων, αν η απόφαση και το αίτημα της οικείας υπηρεσίας ή νομικού προσώπου για την πλήρωση θέσεων δεν συνοδεύεται από βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας ότι υπάρχουν εγκεκριμένες πιστώσεις για την πλήρωση των θέσεων αυτών.

Από τις διατάξεις του προαναφερθέντος νόμου βάσει του οποίου προκηρύχθηκε και ο εν λόγω διαγωνισμός με επιτυχόντα για το Δήμο Λειψών τον ενδιαφερόμενο,

προκύπτει ότι η οικονομική πίστωση που αφορά στη μισθοδοσία του είναι ήδη εξασφαλισμένη.

Στις 18.10.99 η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου με έγγραφό της προς το Δήμο Λειψών τόνισε το υποχρεωτικό της πρόσληψης του ενδιαφερομένου, η οποία δεν μπορεί να ανασταλεί με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Εξάλλου δίνει εντολή να μεταφερθεί η αναγκαία πίστωση για τη μισθοδοσία του από άλλη προαιρετική δαπάνη.

Ο Δήμος Λειψών συνέχισε να κωφεύει. Σε αρκετές δε τηλεφωνικές οχλήσεις του Σ.τ.Π. δόθηκε η προφορική απάντηση τόσο του Δήμου όσο και της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου ότι η πρόσληψη θα πραγματοποιηθεί την 1^η Ιανουαρίου 2000 όπως και έγινε. Δηλαδή, εφαρμόστηκε, τελικά, η καθ' όλα παράνομη απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Λειψών και προσελήφθη ο ενδιαφερόμενος έξι μήνες μετά την ημερομηνία που έπρεπε να προσληφθεί.

Ο Δήμος Λειψών καταπάτησε με τον τρόπο αυτό το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του πολίτη για εργασία, δικαίωμα που καθιστά ακόμα πιο ισχυρό η επιτυχία του ενδιαφερομένου σε πανελλήνιο διαγωνισμό που διεξήχθη μέσω ΑΣΕΠ. Και ενώ ο Δήμος έχει νόμιμη υποχρέωση να δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες ώστε να προωθεί τους πολίτες στην αγορά εργασίας, ισχυριζόμενος ότι δεν έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του τα απαραίτητα κονδύλια για τη μισθοδοσία του αιτούντος, αρνήθηκε να τον προσλάβει κατά την οριζόμενη από τις σχετικές διατάξεις προθεσμία. Δεν δέχτηκε καν να συνεργαστεί με το Συνήγορο του Πολίτη για την επίλυση του θέματος, όταν αυτός πρότεινε να προσληφθεί κανονικά ο πολίτης και να πληρώνεται έναντι, μέχρις ότου συμπεριληφθεί η μισθοδοσία του στον επόμενο προϋπολογισμό του Δήμου (έτους 2000) και γίνει η σχετική εκκαθάριση.

Η υπόθεση έκλεισε.

6.4.7. Καθυστέρηση κατάταξης ημερομισθίου εργαζομένου (Αναφορά 687/99)

Ο Δήμος Αθηναίων αρνήθηκε να κατατάξει ημερομισθιο εργάτη απασχολούμενου στην Διεύθυνση Καθαριότητας, λόγω ύπαρξης προηγούμενων ποινικών καταδικών. Βάσει του άρθρου 10 του Ν.2266/1994, και σχετικής πρόσκλησης υποβολής αιτήσεως με καταληκτική ημερομηνία την 13-2-1995, ο εν λόγω εργαζόμενος υπέβαλε αίτηση, ζητώντας την κατάταξή του σε θέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Με την υπ' αριθμ. 81905/95 Διαπιστωτική Πράξη του, ο Δήμος Αθηναίων διαπίστωσε την ύπαρξη προηγούμενων ποινικών καταδικών (για λιποταξία, για

απόδραση κρατουμένου και για κλοπή) που συνιστούν κωλύματα διορισμού και σε θέση ιδιωτικού δικαίου των ΟΤΑ (άρθρα 266 παρ Ι Ν 1188/81, και 17-25 ΠΔ 611/77).

Στις 14.2.97 δημοσιεύτηκε η στο ΦΕΚ η απόφαση χάρης (άρθρο 47 του Συντάγματος) που του χορήγησε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όσον αφορά τις παραπάνω ποινικές καταδίκες.

Ωστόσο, πριν ακόμα από την δημοσίευση της απόφασης χορήγησης χάρης, και συγκεκριμένα στις 25/4/1994, είχε τεθεί σε ισχύ ο Ν. 2207/94 ο οποίος στο άρθρο 4 παρ. 6 ορίζει ότι τα κωλύματα διορισμού σε δημόσιες υπηρεσίες, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ δεν ισχύουν για όσα άτομα έχουν εκτίσει τις σχετικές ποινές ή έχουν απολυθεί υπό όρο, εφόσον προσλαμβάνονται σε θέσεις βοηθητικού ή ανειδίκευτου προσωπικού με σχέση εργασίας ορισμένου η αορίστου χρόνου ή ως ωρομίσθιοι, όπως συνέβαινε και στην εξεταζόμενη περίπτωση.

Ο Δήμος Αθηναίων αφού ζήτησε και την άποψη της Περιφέρειας πάνω στα νομικά επιχειρήματα που περιελάμβανε η επιστολή του Συνηγόρου, παραδέχθηκε το λάθος, και το Δημοτικό Συμβούλιο εξέδωσε σχετική απόφαση κατάταξης. Ωστόσο το θέμα περιπλέχθηκε και πάλι στα γρανάζια της γραφειοκρατίας μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και ΥΠΕΣΣΔΑ, και χρειάστηκαν νέες παρεμβάσεις του Σ.τ.Π. στις δύο αυτές Υπηρεσίες για να προχωρήσει η διευθέτησή του.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4.8. Απομάκρυνση εργαζομένου με σύμβαση ορισμένου χρόνου (Αναφορά 5691/99)

Με βάση την 6903/10.6.98 πράξη του (και κατ' εφαρμογή του άρθρου 21 του νόμου 2190/94), ο Δήμος Περάματος προκήρυξε διαγωνισμό πρόσληψης εποχιακού προσωπικού για την εκτέλεση του προγράμματος LIFE,. Η πρόσληψη αφορούσε στο 8μηνο από 10/7/98 ως 10/3/99. Η αίτηση ενός υποψήφιου απερρίφθη αρχικά από τον Δήμο. Ο υποψήφιος αυτός άσκησε ένσταση ενώπιον του ΑΣΕΠ και δικαιώθηκε. Με απόφαση του Δημάρχου Περάματος απολύθηκε ο κατ' αρχήν προσληφθείς και προσελήφθη ο δικαιωθείς υποψήφιος, όχι όμως από την αρχή του 8μηνου, δηλαδή από 10/7/98, αλλά από 16/11/98. Επομένως, συνεπεία της λανθασμένης ενέργειας του Δήμου, ο εν λόγω εργαζόμενος στερήθηκε αδίκως τους αντίστοιχους μισθούς.

Ο Σ.τ.Π. έστειλε επιστολή στη Γενική Διεύθυνση Προσωπικού του ΥΠΕΣΣΔΑ με απόψεις και προτάσεις. Σχετικά αναφέρεται ότι η παρούσα κατάσταση δίνει την δυνατότητα αποζημίωσης, που θα περιλαμβάνει τα διαφυγόντα κέρδη, όπως ορίζεται

από τα άρθρα 104-105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα αφού συντρέχουν όλες οι από τον Νόμο απαιτούμενες προϋποθέσεις, δηλαδή: α) πράξη της διοίκησης δυσμενής για τον διοικούμενο με την πρόσληψη άλλου αιτούντα στην θέση του, β) ζημία, από διαφυγόντα κέρδη, δηλαδή τους μισθούς που ο αιτών στερήθηκε γ) παράβαση κανόνα δικαίου, δηλαδή τα κριτήρια πρόσληψης του άρθρου 21 Ν.2190/94 δ) πρόσφορη αιτιώδης συνάφεια. Εξάλλου εφόσον ο Δήμος στην περίπτωση αυτή ασκεί δημόσια εξουσία με την άσκηση λειτουργιών που του παραχωρεί το ΑΣΕΠ προς εφαρμογή του Νόμου σχετικά με τους διορισμούς στο Δημόσιο, η σχετική ευθύνη βάσει των παραπάνω άρθρων είναι αντικειμενική (Α.Π 466/1969). Όμως ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση έχει εφαρμογή το άρθρο 104 του Εισαγωγικού Νόμου, διότι οι συγκεκριμένες πράξεις και παραλείψεις ανάγονται σε έννομες σχέσεις ιδιωτικού δικαίου λόγω της φύσεως των συναπτόμενων συμβάσεων, έχει νομολογηθεί ότι στοιχείο της υπαιτιότητας, που απαιτείται για την στοιχειοθέτηση ευθύνης αποτελεί και η μη ορθή ερμηνεία της αληθινής έννοιας των προς εφαρμογή διατάξεων. Συνεπώς η τυχόν ασάφεια και περιπλοκότητα των τελευταίων δεν απαλλάσσει το δημόσιο νομικό πρόσωπο από την ευθύνη για την μη ορθή εφαρμογή τους (Α.Π 853/1978).

Ωστόσο η δικαίωση μέσω της συνήθους διαδικασίας απαιτεί την προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια και την επιβάρυνση του θιγόμενου με δαπάνες δυσανάλογες προς το ύψος της αποζημίωσης που ενδεχομένως θα του επιδικαστεί. Το γεγονός αυτό δρα αποτρεπτικά για τον πολίτη, ιδιαίτερα αν διαθέτει περιορισμένους οικονομικούς πόρους, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, με αποτέλεσμα να διαιωνίζεται η άδικη αυτή κατάσταση, που πλήττει περισσότερο τους οικονομικά αδύναμους και κλονίζει την δημόσια πίστη προς τις σχετικές διαδικασίες.

Το θέμα αυτό, και τα όσα ανάλογα έχουν ανακύψει, θα πρέπει να ρυθμίζεται με βάση διοικητικές διαδικασίες και με γνώμονα την αρχή της χρηστής διοίκησης, που επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους με καλή πίστη και με γνώμονα την εξυπηρέτηση του δικαιολογημένου συμφέροντος του πολίτη, ώστε να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς λύσεις και να προωθείται η προσαρμογή της διοικητικής δράσης στο κοινό περί δικαίου αίσθημα. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, δεν μπορεί να γίνει ανεκτό να επιβαρυνθεί ο διοικούμενος με τις συνέπειες της λανθασμένης εφαρμογής του νόμου 2190.

Με βάση τα παραπάνω, θα πρέπει να προωθηθεί ο αναδρομικός διορισμός όσων δικαιώνονται από το ΑΣΕΠ, με ημερομηνία πρόσληψης την ημερομηνία πρόσληψης αυτών που επιλέχθηκαν κατ' αρχήν και στην συνέχεια απολύθηκαν κατόπιν ευδοκίμησης ενστάσεως, κατ' αναλογία προς την ανάκληση παράνομων διοικητικών

πράξεων. Ως γνωστόν η ανάκληση κατά κανόνα εξαφανίζει τις παράνομες διοικητικές πράξεις και ανατρέχει στον χρόνο έκδοσής τους. Και στην περίπτωση αυτή, η πράξη διορισμού αιτούντων, οι οποίοι κατατάχτηκαν σε θέση άλλη από την προβλεπόμενη βάσει των κριτηρίων του Ν.2190/94, θα πρέπει να εξαφανίζεται και η διορθωτική πράξη θα πρέπει να ανατρέχει στον χρόνο έκδοσης της αρχικής.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4.9. Αποκατάσταση δικτύου ύδρευσης (Αναφορά 6545/99)

Από το 1995 δημιουργήθηκε διαφορά ανάμεσα στο Δήμο Καλάμου και στους ιδιοκτήτες συγκροτήματος κατοικιών σχετικά με την επισκευή του δικτύου ύδρευσης, που βρισκόταν εντός της ανωτέρω ιδιόκτητης έκτασης και είχε κατασκευαστεί από τον ίδιο το Δήμο πριν από το 1972. Ο Δήμος είχε νόμιμη υποχρέωση να επισκευάζει το ανωτέρω δίκτυο, το οποίο κατασκεύασε ο ίδιος. Τον τελευταίο χρόνο η κατάσταση είχε επιδεινωθεί, καθώς η διαρροή έγινε σοβαρότερη και μπορούσε να απειλήσει τα θεμέλια των παρακείμενων οικοδομών. Ωστόσο, κατά το Δήμο, η επισκευή του υφιστάμενου δικτύου δεν ήταν πλέον εφικτή.

Μετά την παρέμβαση του Σ.τ.Π. τα ενδιαφερόμενα μέρη ήρθαν σε συνεννόηση και διαφάνηκε η πρόθεση τους να αποδεχτούν μία από τις προτεινόμενες λύσεις για αντικατάσταση του αγωγού.

Ο Σ.τ.Π. πραγματοποίησε αυτοψία στις 16 Νοεμβρίου 1999 στην περιοχή του Δήμου Καλάμου και στην παρακείμενη οικοδομή και συνέταξε πόρισμα.

Ο Δήμος Καλάμου, σύμφωνα με τα άρθρα 9 παρ. 8, 10 παρ. 5 και 14 παρ. 1 και 2 του Ν. 1739/87 είχε υποχρέωση να διατηρεί τις εγκαταστάσεις σε άριστη κατάσταση από το υδραγωγείο μέχρι τους υδρομετρητές, ώστε να διασφαλίζεται η υψηλή ποιότητα του πόσιμου ύδατος και να προλαμβάνεται ή να αποφεύγεται κάθε απώλεια του πολύτιμου αυτού αγαθού. Την παραπάνω υποχρέωση του ο Δήμος Καλάμου είχε εκπληρώσει αμελώς και κατά το παρελθόν. Έτσι, για παράδειγμα, σύμφωνα με την με αριθμό 4781/9.9.93 Έκθεση του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, “η Κοινότητα Καλάμου όφειλε, συμμορφούμενη με τις διατάξεις τόσο του Ν. 1739/1987, όσο και του Κανονισμού Ύδρευσης, να προχωρήσει αμέσως στην επισκευή της ζημιάς, αποτρέποντας την περαιτέρω διαρροή ύδατος”.

Σήμερα η επισκευή του υφιστάμενου δικτύου δεν είναι πλέον δυνατή. Ο υφιστάμενος αγωγός βρίσκεται τοποθετημένος σε μεγάλο βάθος και δίπλα από τοίχιο αντιστήριξης. Η σημερινή διαρροή ύδατος είναι σημαντική, ώστε να πιθανολογείται

τόσο η διάβρωση του αγωγού σε πολλά ακόμα σημεία, όσο και η ακαταλληλότητα των υφισταμένων συνδέσεων με σωλήνες μικρού διαμετρήματος που γεινιάζουν με το δίκτυο αποχέτευσης. Ο Δήμος Καλάμου έχει δείξει αδικαιολόγητη ολιγωρία και πρέπει το συντομότερο δυνατό να αποκατασταθεί η ομαλή λειτουργία του δικτύου ύδρευσης. Έτσι, επισημαίνεται πως από τη διαρροή ύδατος μπορεί να προκύψει στατικό πρόβλημα και για την παρακείμενη οικοδομή.

Για τους παραπάνω λόγους ο Σ.Τ.Π. πρότεινε τρεις εναλλακτικές λύσεις, οι οποίες εξυπηρετούν τόσο τους ιδιοκτήτες του ακινήτου, όσο και τα συμφέροντα του Δήμου Καλάμου και των δημοτών του. Περαιτέρω, διασφαλίζουν την αρχή της νομιμότητας και οδηγούν στην άμεση επισκευή του δικτύου ύδρευσης και στη διασφάλιση τόσο της υγείας των πολιτών, όσο και στην αποτροπή κατασπατάλησης του πολύτιμου αυτού αγαθού.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4.10. Καθυστέρηση καταβολής δαπανών νοσηλείας. (Αναφορά 5047/99)

Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις όλης της χώρας και στη συγκεκριμένη περίπτωση η Ν.Α. Αττικής, καθυστερούν υπερβολικά την απόδοση δαπανών νοσηλείας των ατόμων με ειδικές ανάγκες, τα οποία νοσηλεύονται σε ιδρύματα χρόνιων παθήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 133 του νόμου 2071/92, «οι δαπάνες περίθαλψης σε οποιασδήποτε μορφής θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων των παιδιών των δημοσίων υπαλλήλων και πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων, που πάσχουν από βαριάς μορφής σωματική ή πνευματική αναπηρία, καλύπτονται εξολοκλήρου από το Δημόσιο, χωρίς καμία συμμετοχή του ενδιαφερομένου». Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλλει τα δικαιολογητικά του στην Διεύθυνση Υγείας της αρμόδιας Νομαρχίας, ώστε η Νομαρχία να εκδώσει ένταλμα πληρωμής του δικαιούχου με τραπεζική επιταγή. Αυτό όμως συμβαίνει μετά από παρέλευση πέντε ως επτά μηνών από την υποβολή των δικαιολογητικών, κάτι το οποίο δημιουργεί στον ασφαλισμένο την υποχρέωση να διαθέτει αποθεματικό δύο εκατομμυρίων δραχμών για το χρονικό διάστημα της καθυστέρησης, ώστε να μπορεί να καταβάλλει ο ίδιος τη δαπάνη για τους μήνες αυτούς. Σημειώνεται εδώ, ότι στο παρελθόν ο χρόνος αυτός ήταν μόνο είκοσι ημέρες. Πρόκειται λοιπόν για ένα θέμα γενικότερου ενδιαφέροντος, που υποδηλώνει πάγια δυσλειτουργία των εν λόγω υπηρεσιών και καθιστά εμφανές ένα οξύ φαινόμενο κακοδιοίκησης. Για να υπάρξει λύση, θα πρέπει να υπάρξει βούληση από όλες τις Νομαρχίες της χώρας, ώστε να συντομευτούν οι διαδικασίες απόδοσης

των δαπανών αυτών στα άτομα με ειδικές ανάγκες και να μειωθεί ο απaráδεκτα μακρύς χρόνος που παρατηρείται σήμερα.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.4.11. Καθυστέρηση διεκπεραίωσης με κίνδυνο παραγραφής της αξίωσης.
(Αναφορά 12178/99)

Η Διεύθυνση Συγκοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατολικής Αττικής όφειλε σε πρώην εργαζόμενό της, ο οποίος έχει λάβει σύνταξη, αποδοχές που είχαν καταβληθεί αναδρομικά στους άλλους εργαζόμενους, καθώς και κάποια διαφορά μισθολογικού κλιμακίου. Τα ποσά αυτά δεν τα είχε λάβει ο εν λόγω εργαζόμενος λόγω της συνταξιοδότησής του κατά το έτος 1997, παρά τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί ήδη από εκείνη την εποχή.

Ο Σ.τ.Π. ζήτησε στοιχεία από την Υπηρεσία το Δεκέμβριο του 1999, επειδή όμως δεν είχε λάβει απάντηση μέχρι το Μάρτιο του 2000, άρχισε να οχλεί συστηματικά τους αρμοδίους, οι οποίοι διαβεβαίωναν τηλεφωνικά για την άμεση αποστολή της απαραίτητης κατάστασης στο δημόσιο ταμείο για πληρωμή. Παρά τις διαβεβαιώσεις όμως αυτές και τις συνεννοήσεις που γίνονταν κάθε εβδομάδα, μέχρι τις 24.5.2000 δεν είχε διεκπεραιωθεί το ζήτημα, οπότε ο Σ.τ.Π. ζήτησε με νέο έγγραφό του, τάσσοντας προθεσμία πέντε ημερών, στοιχεία για την υπόθεση. Το έγγραφο αυτό μέχρι σήμερα δεν έχει απαντηθεί. Οι εβδομαδιαίες τηλεφωνικές οχλήσεις συνεχίστηκαν μέχρι τα μέσα Ιουλίου 2000, οπότε τελικά αναφέρθηκε ότι είχε αποσταλεί η κατάσταση. Σε συνεννόηση όμως του Σ.τ.Π. με τον υπεύθυνο του Δημοσίου Ταμείου για πληρωμή, μας έγινε γνωστό ότι οι καταστάσεις περιείχαν ελλιπή στοιχεία, ενώ η αρμόδια υπηρεσία δεν παρέσχε την απαιτούμενη συνδρομή για την κάλυψή τους. Ως εκ τούτου, ο υπάλληλος του Δημοσίου Ταμείου αναγκάστηκε να αποστείλει τις καταστάσεις στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς είναι ενδεχόμενο, όπως μας πληροφόρησε, να υπάρχει πλέον και ζήτημα παραγραφής και συνεπώς απώλειας των χρηματικών ποσών που δικαιούται ο αναφερόμενος.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.5. Αποχή από άσκηση αρμοδιοτήτων.

6.5.1. Αδυναμία άσκησης αρμοδιοτήτων (Αναφορά 9231/99)

Η διακοπή της μεταφοράς των μαθητών με δημοτικό λεωφορείο από τον Δήμο Αγίας Παρασκευής έθεσε το ζήτημα της οριοθέτησης του κύκλου αρμοδιότητας μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η δωρεάν μεταφορά μαθητών, που κατοικούν μακριά από την έδρα του σχολείου, κατοχυρώνεται στον ν.1566/85 (αρθ. 2 παρ.9) και υλοποιείται (σύμφωνα με τον ν.2240/94, άρθρο 6 παρ.25) με κάθε πρόσφορο μέσο από τους οικείους ΟΤΑ. Στην ενδεικτική απαρίθμηση των εναλλακτικών δυνατοτήτων των ΟΤΑ περιλαμβάνονται ιδιόκτητα, μισθωμένα, αστικά και υπεραστικά μεταφορικά μέσα. Περαιτέρω, με τον ν.2621/98, η κατανομή των σχετικών πιστώσεων στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ανατίθεται στον Γ.Γ. Περιφέρειας (άρθρ.24 στοιχ.α΄) και οι όροι της μεταφοράς ρυθμίζονται με Κοινή Υπουργική Απόφαση (άρθρ.24 στοιχ. δ΄).

Η ισχύουσα ΚΥΑ, ΥΠΕΣΔΔΑ, Οικονομικών και ΥΠΕΠΘ ΙΒ 6071/26-8-98, προβλέπει (άρθρο 1 παρ.1-4) ότι οι μαθητές της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι κατοικούν σε απόσταση μεγαλύτερη των 1200 μέτρων από το σχολείο τους μεταφέρονται από τους Δήμους ή τις Κοινότητες, εφόσον οι τελευταίοι διαθέτουν ιδιόκτητα ασφαλή και κατάλληλα μεταφορικά μέσα. Άλλως οι μαθητές εφοδιάζονται με ειδικό μαθητικό δελτίο για τη δημόσια συγκοινωνία και, εάν η μεταφορά είναι αδύνατη λόγω ειδικών συνθηκών, μισθώνεται δημόσιο ή ιδιωτικό μέσο από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Δήμος ισχυρίστηκε ότι η ανάθεση της μεταφοράς εναπόκειτο στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, δεδομένου ότι το δημοτικό λεωφορείο παροπλίστηκε λόγω παλαιότητας και οι μαθητές του 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αγ. Παρασκευής, που έμεναν πέρα από την Λεωφ. Αλ. Παναγούλη, δεν εξυπηρετούνταν από δημόσια συγκοινωνία. Πρότεινε δε ως εναλλακτική λύση, αντί της μίσθωσης, την έκτακτη επιχορήγηση της Σχολικής Επιτροπής από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Το σχετικό αίτημα διαβιβάστηκε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών την 16-11-99, μετά την τηλεφωνική και έγγραφη επικοινωνία του Σ.τ.Π. με τον Δήμο, ενώ το σχολικό έτος είχε αρχίσει δύο μήνες πριν. Η αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εισηγήθηκε την αποδοχή του αιτήματος. Εν τω μεταξύ, οι σχετικές με την παιδεία αρμοδιότητες αναμεταβιβάστηκαν από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στο ΥΠΕΠΘ, με τον ν. 2817/14-3-2000. Τον Απρίλιο του 2000 ετέθη σε κυκλοφορία νέο όχημα από τον Δήμο Αγ. Παρασκευής για τη μεταφορά των μαθητών.

Επτά μήνες μετά την έναρξη του σχολικού έτους η υπόθεση έκλεισε.

6.5.2. Απροθυμία άσκησης αρμοδιοτήτων. (Αναφορά 4594/99)

Λόγω αδράνειας της Κοινότητας Δροσιάς Αττικής και της Σχολικής Επιτροπής του Δημοτικού Σχολείου, παρατηρείται παρατεινόμενη αδυναμία συγκρότησης της Επιτροπής αυτής σε σώμα και καθυστέρηση πραγματοποίησης αναγκαίων επισκευών και εργασιών συντήρησης των σχολικών εγκαταστάσεων. Εξάλλου αμφισβητείται η νομιμότητα της σύνθεσης της Σχολικής Επιτροπής.

Σε αλληπάλληλες οχλήσεις του Συλλόγου για την άσκηση εποπτείας επί της Σχολικής Επιτροπής, η Κοινότητα Δροσιάς, επικαλούμενη το άρθρο 177 του Δημοτικού & Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 410/95) και την υπ' αρ. 13172/17.3.95 κοινή υπουργική απόφαση, απαντά στερεότυπα ότι αφ' ενός δεν έχει αρμοδιότητα εποπτείας επί της Σχολικής Επιτροπής, διότι αυτή υπόκειται μόνο στην εποπτεία του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, και αφ' ετέρου δεν είναι αρμόδια για ανάθεση έργων επισκευής με κόστος κάτω του ενός ή μεταξύ ενός και δύο εκατομμυρίων δραχμών, διότι η αρμοδιότητα αυτή ανήκει αποκλειστικώς στον διευθυντή του σχολείου ή τη Σχολική Επιτροπή, αντιστοίχως.

Ο Σ.τ.Π. (4594.2.3/20.10.99) επισήμανε στην Κοινότητα Δροσιάς, ότι *αφ' ενός*, σύμφωνα με το άρθρο 203 παρ. 1 του Δημοτικού & Κοινοτικού Κώδικα, τα Δημοτικά Νομικά Πρόσωπα συνιστώνται από τους Δήμους και *«υπάγονται στην εποπτεία τους»*, οπότε η συντρέχουσα εποπτική αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας δεν νομιμοποιεί την απεμπόληση της αντίστοιχης αρμοδιότητας της Κοινότητας, και *αφ' ετέρου*, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Δημοτικού & Κοινοτικού Κώδικα, *«Στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων ανήκουν ιδίως ... η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων»*, χωρίς να τίθενται ποσοτικά όρια, οπότε η υπουργική απόφαση, που καθιερώνει αρμοδιότητα του διευθυντή του σχολείου για την ανάθεση έργων επισκευής με κόστος κάτω του ενός εκατομμυρίου, δεν καταργεί τη συντρέχουσα αρμοδιότητα της Κοινότητας. Επί πλέον, ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων έχει ήδη χρηματοδοτήσει επί τούτου την Κοινότητα, αναγνωρίζοντας τη γενική της αρμοδιότητα να αναθέτει έργα επισκευής και συντήρησης. Η Κοινότητα Δροσιάς (2729/23.11.99) απάντησε στο Σ.τ.Π., εμμένοντας στα επιχειρήματά της. Στη συνέχεια παρενέβη η Περιφέρεια Αττικής, κινούμενη στο πνεύμα ισόρροπης κατανομής ευθυνών ανάμεσα στην Κοινότητα και στο Διευθυντή του Σχολείου. Ο Σ.τ.Π. απευθύνθηκε ήδη στο Υπουργείο Εσωτερικών (4594.2.8/24.5.2000), εισηγούμενος την έκδοση εγκυκλίου προς διευκρίνιση των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.6. Μη τήρηση συμβατικών και λοιπών υποχρεώσεων (απαλλοτριώσεις, αποκατάσταση ζημιών και συναφείς αποζημιώσεις, μη καταβολή αμοιβών εργασίας και έργων, μη κάλυψη δαπανών, κ.λπ.)

6.6.1. Απαλλοτριώσεις – Δεσμεύσεις ιδιοκτησιών (Αναφορές 5145/99, 3420/99, 6883/99, 1047/98, 815/99, 2446/99, 4780/99, 5900/99, 7325/99, 977/99, 250/99, 664/99, 2299/99, 4076/99)

Το ζήτημα της δέσμευσης της ακίνητης περιουσίας των πολιτών επί μακρό χρονικό διάστημα ή της απαλλοτρίωσής της χωρίς την καταβολή αποζημίωσης παρουσιάζει ανησυχητικά αυξητική συχνότητα. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται στην έλλειψη προγραμματισμού από την πλευρά της διοίκησης, η οποία συνεπικουρείται από την παγιωμένη έλλειψη σεβασμού στοιχειωδών ατομικών δικαιωμάτων που προστατεύονται από συνταγματικούς κανόνες και διεθνείς συμβάσεις.

Η μονίμως προβαλλόμενη δικαιολογία «δεν έχουμε χρήματα», σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί νόμιμη βάση για ενέργειες αυτού του είδους, ενώ η έκφραση «κατανόησης» προς τους θιγόμενους πολίτες δεν μπορεί να βελτιώσει την δεινότητα της οικονομικής κατάστασης εκείνων οι οποίοι βλέπουν την, ενίοτε, μοναδική τους ακίνητη περιουσία να τελεί υπό καθεστώς αχρησίας.

Έτσι, για παράδειγμα, ο Δήμος Τριανδρίας έχει προβεί ήδη από το 1986 στη δέσμευση οικοδομικού τετραγώνου (αρχικά ως χώρο πρασίνου, αργότερα ως χώρο πρασίνου και στάθμευσης και πρόσφατα ως χώρο ανέγερσης σχολείου), χωρίς ωστόσο να έχει προχωρήσει η διαδικασία αποζημίωσης των ιδιοκτητών. Κατά τη Ν.Α. Θεσσαλονίκης, η οποία έχει την ευθύνη της αποζημίωσης, αιτία είναι οι σημαντικότερες περικοπές της χρηματοδότησης του προγράμματος σχολικής στέγης που πλησιάζουν σχεδόν το 50%.

Σε άλλη περίπτωση, ο Δήμος Ηρακλείου Κρήτης έχει προβεί από το 1988 στη δέσμευση έκτασης, για την ανέγερση αθλητικών εγκαταστάσεων κατά την μελλοντική επέκταση του σχεδίου της πόλης του Ηρακλείου και επομένως δεν προτίθεται να αποζημιώσει τους δικαιούχους. Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε επαφή που είχε με το Συνήγορο του Πολίτη τόνισε ότι αρμόδιος για τις συγκεκριμένες δεσμεύσεις ή απαλλοτριώσεις είναι ο Δήμος Ηρακλείου, ενώ από την άλλη πλευρά η Διεύθυνση Πολεοδομικών Λειτουργιών του Δήμου Ηρακλείου τονίζει ότι τα χρήματα πρέπει να διεκδικηθούν από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Ο ίδιος Δήμος έχει προβεί σε απαλλοτρίωση άλλου ακινήτου από το 1989 χωρίς την καταβολή των οφειλών του λόγω οικονομικής αδυναμίας (έγγραφο 3688/4882/25-02-99), ενώ παράλληλα εισήγαγε μία νέα αντίληψη για τα νομικά πράγματα, αφού σε

έγγραφο του αναφέρεται ότι «φρονούμε ότι αποζημιώσεις μεταξύ των απέναντι ιδιοκτητών μπορούν να δοθούν εφόσον έχει προκύψει το όφελος της διάνοιξης (του δρόμου) και όχι με την πρόθεση και μόνο» του Δήμου να εφαρμόσει το σχέδιο πόλεως. Ωστόσο η πρόθεση είχε ήδη εκδηλωθεί αφού ο Δήμος είχε προβεί στην πράξη απαλλοτρίωσης. Το γεγονός ότι σε νεότερο έγγραφο του Δήμου Ηρακλείου (8968/10-09-99) που αφορά σε άλλη υπόθεση, αναφέρεται ότι «... ο Δήμος Ηρακλείου είναι εις θέσιν και μπορεί να εξασφαλίσει τους απαραίτητους πόρους για την όποια τυχόν μελλοντική απαλλοτρίωση...», οδηγεί στην έγερση αμφιβολιών για τις πραγματικές οικονομικές δυνατότητες του Δήμου Ηρακλείου και τις προθέσεις ως προς την καταβολή των οφειλών του⁴.

Ομοίως ο Δήμος Πολίχνης δεν έχει καταβάλει, εδώ και δύο δεκαετίες περίπου, αποζημίωση για ακίνητο το οποίο προορίζεται για την δημιουργία χώρου πρασίνου, ενώ η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας δεν είναι σε θέση να αποζημιώσει πολίτες, των οποίων η ακίνητη περιουσία έχει δεσμευτεί από το 1978 για την κατασκευή σχολείου, μολονότι από το 1997 οι ιδιοκτήτες έχουν προσφερθεί να δεχθούν τιμή μονάδος 30% κατώτερη της αντικειμενικής αξίας. Λειτουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, ο Δήμος Πολίχνης εμμένει σε καταχρηστική συμπεριφορά και μάλιστα παρά την επιδειχθείσα καλή θέληση των αναφερομένων.

Η ίδια κατάσταση εμφανίζεται και στο Δήμο Άνω Λιοσίων όπου πολλά ακίνητα παραμένουν δεσμευμένα για διάστημα άνω των 10 ετών ή έχουν απαλλοτριωθεί χωρίς την καταβολή αποζημίωσης. Η όλη κατάσταση συνοψίζεται σε έγγραφο του Δήμου που αναφέρει ότι «... ο Δήμος έχει οικονομικές υποχρεώσεις λόγω αποζημιώσεων ύψους περίπου 8 δισεκατομμυρίων δραχμών και έχει ένα πενταετές πρόγραμμα μέσα στο οποίο προτίθεται να τις εξοφλήσει...».

Σε χειρότερη κατάσταση φαίνεται ότι βρίσκεται ο Δήμος Αχαρνών ο οποίος σε έγγραφο του αναφέρει ότι έχει απροσδιόριστου ύψους οικονομικές υποχρεώσεις που αφορούν στην καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων, για τα οποία έχουν εκδοθεί δικαστικές αποφάσεις για τον καθορισμό τιμής μονάδας.

Η αυθαιρεσία ωστόσο της διοίκησης σε θέματα που αφορούν στην ακίνητη περιουσία πολιτών μπορεί να λάβει διάφορες μορφές πέραν των όσων έχουν ήδη παρουσιαστεί. Έτσι για παράδειγμα, ο Δήμος Γέρακα, μετά την αναγκαστική προσκύρωση οικοπεδικής έκτασης σε πολίτη, αρνήθηκε παρανόμως την με έκπτωση

⁴ Επειδή η Αντιδήμαρχος Ηρακλείου με διάφορα προσχήματα απέφυγε τόσο τη συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη, όσο και τη λήψη μέτρων για τον τερματισμό της παραβίασης των δικαιωμάτων των πολιτών, ο Σ.τ.Π. προσανατολίζεται προς την κατεύθυνση της αποστολής του σχετικού φακέλου στον αρμόδιο εισαγγελέα, ενώ ήδη έχει ζητήσει την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου της από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

20% εφάπαξ καταβολή του ποσού από τον πολίτη προς το Δήμο, προβάλλοντας καταρχάς το επιχείρημα ότι δεν είχε το απαραίτητο προσωπικό για να αναπτύξει σύστημα δόσεων και στη συνέχεια ότι η παροχή της έκπτωσης θα επέφερε μείωση των εσόδων του Δήμου. Τελικά ο Δήμος μετά τη συνδυασμένη παρέμβαση του Σ.τ.Π. και της Περιφέρειας Αττικής συμμορφώθηκε. Ο σχετικός φάκελος ευρίσκεται πλέον στον αρμόδιο εισαγγελέα για τον καταμερισμό ευθυνών.

Εκτός της τελευταίας, όλες οι παραπάνω υποθέσεις εκκρεμούν.

6.6.2. Μη αποκατάσταση κοινοτικού δρόμου. (Αναφορά 1837/99)

Ο Δήμος Θιναλίου φέρεται ότι δεν μεριμνά για την επισκευή δρόμου που οδηγεί στον συνοικισμό Πόρτες Περίθειας και έχει υποστεί εκτεταμένη καταστροφή λόγω της παράνομης λειτουργίας λατομείου. Για το θέμα της λειτουργίας του λατομείου έχει ήδη εκδοθεί πόρισμα του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και έχει επιληφθεί η Δικαιοσύνη. Η παρέμβαση του Σ.τ.Π. αφορά στην κυκλοφοριακή ασφάλεια λόγω της κατάστασης του δρόμου.

Ο Σ.τ.Π. κατέβαλε επανειλημμένα προσπάθειες για να επιτύχει την αποκατάσταση του δρόμου από το Δήμο Θιναλίου, ο οποίος έχει την υποχρέωση της συντήρησης του οδικού δικτύου. Ωστόσο, η θέση του Δήμου ότι *«... στα πλαίσια του τεχνικού μας προγράμματος και των οικονομικών μας δυνατοτήτων θα προσπαθήσουμε να καλυτερέψουμε την υπάρχουσα κατάσταση του δρόμου ...»*, δεν βοήθησε μέχρι σήμερα στην εξεύρεση λύσης. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η παράλειψη της αποκατάστασης του δρόμου από το Δήμο, αποτελεί βάση για την έγερση αξίωσης αποζημίωσης για ζημιές που οφείλονται στην κακή κατάσταση του δρόμου.

Επειδή οι επαφές με το Δήμο απέβησαν άκαρπες, ο Σ.τ.Π. απευθύνθηκε στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, τονίζοντας την άρνηση συνεργασίας του Δημάρχου και ζητώντας την λήψη άμεσων μέτρων για την αποκατάσταση του δρόμου. Μέχρι σήμερα όμως ο ΓΓΠ δεν άσκησε καμία ουσιαστική παρέμβαση.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.6.3. Οφειλή από σύναψη σύμβασης έργου. (Αναφορά 1166/98)

Ο Δήμος Βύρωνα δεν αποπληρώνει αμοιβές για έργα που έχει εκτελέσει κατά τα έτη 1995, 1996 και 1997. Συγκεκριμένα πρόκειται για δεκαέξι (16) ανεξόφλητους λογαριασμούς ύψους 18.500.000 δραχμών. Για τους έξι (6) από αυτούς έχουν κοπεί

τα απαραίτητα χρηματικά εντάλματα με ημερομηνία 9.7.98, τα οποία παραμένουν ανεξόφλητα στο ταμείο του εν λόγω Δήμου. Για τους υπόλοιπους δέκα (10) λογαριασμούς δεν έχει γίνει καμία ενέργεια. Ο ανάδοχος έχει παραδώσει αυτά τα έργα οριστικά σε νόμιμα συσταθείσες επιτροπές και τα πρωτόκολλα παραλαβών έχουν εγκριθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου. Επιπλέον δε, έχει καταβληθεί ο φόρος εισοδήματος, ο Φ.Π.Α και οι διάφορες κρατήσεις υπέρ τρίτων που αναλογούσαν σε αυτά τα έργα.

Ο ενδιαφερόμενος ενόχλησε αρκετές φορές την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου, εγγράφως και προφορικώς, αλλά έπαιρνε πάντα την αόριστη απάντηση ότι θα πληρωθεί κάποια στιγμή στο μέλλον.

Ο Σ.τ.Π. εξέθεσε σε σχετική αλληλογραφία το θέμα του ενδιαφερομένου στο Δήμο Βύρωνα, ζητώντας του να εξοφληθούν οι ανωτέρω λογαριασμοί του.

Στις 18.2.99 ο Δήμος απάντησε ότι θα καταβληθεί προσπάθεια ώστε να γίνει η πληρωμή, λόγω του ότι ο Δήμος αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα. Μάλιστα ο Δήμος διαβεβαίωσε γραπτώς ότι τα σχετικά κονδύλια των χρηματικών ενταλμάτων του ενδιαφερομένου έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό του Δήμου Βύρωνα έτους 1999. Αυτό αποδείχτηκε απλώς μια καθησυχαστική επιστολή τόσο για τον ίδιο όσο και για το Σ.τ.Π., αφού ο ανάδοχος δεν πληρώθηκε και έχει καταφύγει πλέον στη δικαιοσύνη, ενώ ο Δήμος Βύρωνα δεν απάντησε σε δύο μετέπειτα υπομνηστικές του Σ.τ.Π., αποδεικνύοντας έτσι την αφερέγγυότητα του.

Στην περίπτωση αυτή ο Δήμος παραβιάζει τόσο τις αρχές της χρηστής διοίκησης όσο και τις συμβατικές του υποχρεώσεις, όπως αυτές καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί συμβάσεων έργου (άρθρα 681 κ.ε.), αφού ο εργοδότης (Δήμος) έχει υποχρέωση να καταβάλει στον εργολάβο (ανάδοχο έργου) τη συμφωνημένη αμοιβή εφόσον το έργο παραλήφθηκε οριστικώς. Ο Σ.τ.Π., λόγω επιγενόμενης εκκρεμότητας ενώπιον δικαστικής αρχής, ανέστειλε κατά νόμο τη διαμεσολάβησή του.

6.6.4. Οφειλή από προμήθεια υλικών. (Αναφορά 2451/99)

Ο Δήμος Χαιδαρίου φέρεται να καθυστερεί την εξόφληση τιμολογίων επιχείρησής για υπηρεσίες που αυτή έχει προσφέρει στο Δήμο.

Από την διεξαχθείσα έρευνα της υπόθεσης προέκυψε ότι η ενδιαφερόμενη έπαιρνε μέρος σε προσφορές που ζητούσε ο εν λόγω Δήμος για προμήθεια διαφόρων εντύπων. Αν και μειοδοτούσε και της αναθέτονταν οι σχετικές εργασίες, μετά την

ολοκλήρωση τους ο Δήμος δεν προέβαινε σε εξόφληση της οφειλής του, επικαλούμενος οξύτατο οικονομικό πρόβλημα με αποτέλεσμα την οικονομική ζημία της επιχείρησης.

Έπειτα από επανειλημμένες γραπτές και προσωπικές παρεμβάσεις του Σ.τ.Π., ο Δήμαρχος Χαιδαρίου παρέσχε τη διαβεβαίωση, ότι λόγω της προαναφερθείσας οικονομικής δυσχέρειας του Δήμου, το πρόβλημα θα λυθεί άμεσα στα πλαίσια της εξαγγελίας τακτοποίησης χρεών των ΟΤΑ. από το αρμόδιο Υπουργείο ΕΣΔΔΑ.

Στην περίπτωση αυτή ο Δήμος παραβαίνει νόμιμη υποχρέωσή του προκύπτουσα από τις διατάξεις της παρ.7 του άρθρου 218 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, σύμφωνα με τις οποίες δεν επιτρέπεται η έναρξη διαδικασίας για την εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς και η διενέργεια προμήθειας, αν δεν προβλέπεται στον προϋπολογισμό σχετική πίστωση. Τα αρμόδια όργανα του Δήμου ή της Κοινότητας που ενεργούν κατά παράβαση των ως άνω διατάξεων υπέχουν πειθαρχική ευθύνη καθώς και αστική ευθύνη προσωπικώς έναντι του αναδόχου και κάθε τρίτου.

Ο Δήμος στην προαναφερθείσα περίπτωση ωφελήθηκε από τις παρασχεθείσες υπηρεσίες δεν απέδωσε όμως στον πολίτη τη συμφωνημένη αμοιβή, κλονίζοντας το πνεύμα εμπιστοσύνης του προς την διοίκηση.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.6.5. Οφειλή από αποκατάσταση ζημιών λόγω αντικειμενικής ευθύνης. (Αναφορά 3366/99)

Ο Δήμος Γέρακα αρνείται να καταβάλει αποζημίωση και απαιτεί δικαστική απόφαση για ζημιές που υπέστησαν αυτοκίνητα λόγω της κακής καταστάσεως του οδοστρώματος. Για τη συγκεκριμένη υπόθεση, αλλά και το σύνολο των ανάλογων υποθέσεων, ο Σ.τ.Π. έχει επικαλεσθεί το άρθρο 24 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

Σύμφωνα με το άρθρο αυτό *“... στην αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων ανήκουν.... ”* ανάμεσα στα άλλα, *“... και η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία ... έργων δημοτικής και κοινοτικής οδοποιία ... και ... η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων ...”*. Επομένως οι Δήμοι (κατ' άρθρο 105 και 106 ΕισΝΑΚ) είναι υπεύθυνοι αποζημίωσης για τις ζημιές που υπέστησαν πολίτες και που οφείλονται σε παράλειψη από αμέλεια τους να συντηρήσουν το οδόστρωμα. Η ευθύνη των Δήμων είναι κατά τα ανωτέρω αντικειμενική και επομένως ανεξάρτητη από την υπαιτιότητα των δημοτικών υπαλλήλων.

Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να εισαχθεί στον ΔΚΚ διαδικασία ελέγχου των καταγγελιών πολιτών για ζημίες που υφίστανται λόγω πλημμελούς εκπλήρωσης των υποχρεώσεων από τους Δήμους και συγκεκριμένα λόγω ανεπαρκούς συντήρησης του οδοστρώματος (που είναι και η συνηθέστερη αιτία παραπόνων), ανάλογη με αυτή που εφαρμόζεται π.χ. από την ΕΥΔΑΠ. Η διαδικασία θα πρέπει να περιλαμβάνει εξέταση μαρτύρων και πραγματογνωμοσύνη για να προσδιοριστεί τόσο η ύπαρξη ή όχι αιτιώδους συνδέσμου ανάμεσα στην ζημία και στην δραστηριότητα (ή παράλειψη του Δήμου), όσο και το ύψος της ζημίας.

Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, θα πρέπει οι Δήμοι να καταβάλλουν τη σχετική αποζημίωση. Είναι δε δυνατόν να τεθεί ένα ανώτατο ποσό - όριο της διοικητικής αυτής αποζημίωσης. Αν το διεκδικούμενο ποσό ξεπερνάει το όριο αυτό, τότε ο πολίτης δύναται να προσφεύγει στο αρμόδιο δικαστήριο.

Η υιοθέτηση μιας τέτοιας διαδικασίας είναι απαραίτητη διότι ευλόγως οι πολίτες δεν είναι πρόθυμοι να προσφύγουν στα δικαστήρια για να διεκδικήσουν αποζημιώσεις χαμηλού ύψους, αφού θεωρούν ότι δεν αξίζει τον κόπο, λαμβάνοντας υπόψη τα έξοδα που μια τέτοια προσφυγή προϋποθέτει.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.6.6. Μη εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης. (Αναφορά 5741/99)

Με την 7/1999 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Αλοννήσου είχε εγκριθεί η υδροδότηση με πιεστικό μηχάνημα (λόγω υψομετρικής διαφοράς) ξενοδοχείου από τη δημοτική δεξαμενή Αγίου Ανδρέα Αλοννήσου.

Με το με αρ. πρωτ. 2833/3.9.1999 έγγραφό του, ο Δήμος Αλοννήσου ενημέρωσε τον ανάδοχο να αφαιρέσει το πιεστικό μηχάνημα από τη δημοτική δεξαμενή και τον κάλεσε να το παραλάβει, επειδή δημιουργήθηκαν προβλήματα στο δίκτυο ύδρευσης. Τέλος του υπέδειξε νέο τρόπο υδροληψίας, ο οποίος όμως δεν φαίνεται να εξασφαλίζει επάρκεια κάλυψης των αναγκών.

Ο Σ.τ.Π. απηύθυνε την υπ.αρ.8609.2.2/1.10.99 επιστολή στο Δήμο Αλοννήσου, τονίζοντας την άποψή του, ότι δηλαδή η συγκεκριμένη πράξη αφαίρεσης του πιεστικού μηχανήματος δεν εναρμονίζεται με τη βασική αρχή της χρηστής διοίκησης, που πρέπει να διέπει τη δράση των οργάνων των ΟΤΑ και οδηγεί σε μείζονα ζημιά της συγκεκριμένης επιχείρησης με προφανείς τις δυσμενείς επιπτώσεις για τον τόπο και τον τουρισμό της περιοχής. Ζήτησε δε από το Δήμο να ανακαλέσει και να συμβάλει στην αποκατάσταση της υδροδότησης του ξενοδοχείου.

Επειδή ο Δήμος δεν έδειξε διάθεση συνεργασίας, κλιμάκιο του Σ.τ.Π. επισκέφτηκε το Δήμο Αλοννήσου και απέσπασε την προφορική διαβεβαίωση του Δημάρχου για τακτοποίηση του θέματος.

Η επόμενη ενέργεια του Δήμου ήταν όχι μόνο να μην υδροδοτηθεί η συγκεκριμένη επιχείρηση αλλά και να προσπαθήσει να εκθέσει το Σ.τ.Π., ισχυριζόμενος ότι ουδέποτε υποσχέθηκε να τακτοποιήσει το θέμα.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.7. Άδειες και λοιπά ζητήματα λειτουργίας καταστημάτων, εκμεταλλεύσεων και υπηρεσιών.

6.7.1. Άρνηση χορήγησης προέγκρισης λειτουργίας καταστήματος τροφίμων.

(Αναφορά 630/98)

Σε απάντηση αίτησης για χορήγηση προέγκρισης λειτουργίας καταστήματος τροφίμων, το Δημοτικό Συμβούλιο της Λειβαδιάς έλαβε την υπ' αριθμ. 280/96 απόφαση με την οποία, για κυκλοφοριακούς λόγους, απαγορευόταν η ίδρυση και λειτουργία σουπερ μάρκετ και μικτών καταστημάτων τροφίμων με επιφάνεια μεγαλύτερη των 200 m². Η απόφαση αυτή μολονότι ήταν προδήλως παράνομη, κρίθηκε ως νόμιμη κατά τον σχετικό έλεγχο νομιμότητας. Επιπλέον, τόσο ο Δήμαρχος όσο και ο Αντιδήμαρχος, με έγγραφά τους, αναρμοδίως δήλωσαν στον ενδιαφερόμενο ότι «δεν προτιθέμεθα να σας χορηγήσουμε άδεια για κυκλοφοριακούς λόγους», ενώ στο 12499/17-12-98 έγγραφο του Δήμου Λεβαδέων αναφέρεται ότι τα παραπάνω έγγραφα «είχαν απλώς ενημερωτικό χαρακτήρα και εξέφραζαν προσωπικές διαθέσεις». Αργότερα, ο ενδιαφερόμενος και η σύζυγός του υπέβαλαν δύο ξεχωριστές αιτήσεις για τη χορήγηση προέγκρισης για δύο καταστήματα εμβαδού 198 m² το καθένα. Ο Δήμαρχος, και πάλι αναρμοδίως και παρανόμως, ζήτησε την απόσυρση μίας εκ των δύο αιτήσεων για να μην καταστρατηγηθεί η (παράνομη) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Με τις αποφάσεις 467/97 και 468/97 του Δημοτικού Συμβουλίου απερρίφθησαν και οι δύο αιτήσεις. Οι πολίτες προσέφυγαν στην επιτροπή του άρθρου 18 του νόμου 2218/94 η οποία απέρριψε το αίτημα τους και στη συνέχεια προσέφυγαν στον αρμόδιο Υπουργό. Με την απόφαση 1229/10-03-98 του Υπουργού ΕΣΔΔΑ ακυρώθηκαν οι ανωτέρω αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου. Ακολούθως, ο Δήμος Λεβαδέων με προσφυγή του στο Συμβούλιο της Επικρατείας ζήτησε την ακύρωση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης, ενώ παράλληλα πολίτες της Λιβαδειάς ζήτησαν τη χορήγηση αναστολής

Σχόλιο [AU1]: Ζήτησε

εκτέλεσης της απόφασης, η αίτηση των οποίων όμως απερρίφθη με την υπ' αριθμ. 67/1999 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών.

Σε νεότερες αιτήσεις του πολίτη με τις οποίες ζήτησε τον προέλεγχο για χορήγηση άδειας super-market 400 m² εδόθη η απάντηση ότι «...*επί της αιτήσεως αυτής (3588/03-04-98) το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε την αναβολή της συζήτησής της, με την υπ' αριθμ. 164^A/1998 απόφαση του...*».

Μετά την παρέμβαση του Σ.τ.Π. το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Λεβαδέων συζήτησε την εν λόγω αίτηση, η δε απόφαση που ελήφθη ήταν η αναβολή της συζήτησής, προβάλλοντας το ίδιο σκεπτικό που ανεπτύχθη σε προηγούμενη απόφαση του. Ο πολίτης προσέφυγε εκ νέου στην επιτροπή του άρθρου 18 του Νόμου 2218/94, η οποία με την απόφαση 76/04-05-99 ακύρωσε την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ως παράνομη.

Μετά την απόφαση αυτή, ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε στον Δήμο Λεβαδέων νεότερη αίτησή του με όμοιο περιεχόμενο. Επί της αιτήσεώς του αυτής, το Δημοτικό Συμβούλιο, επικαλούμενο κυκλοφοριακή μελέτη που εκπονήθηκε από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου Λιβαδειάς και έλλειψη θέσεων στάθμευσης, απέρριψε εκ νέου το αίτημα του πολίτη με την 205/99 απόφαση του. Ο πολίτης προσέφυγε εκ νέου στην επιτροπή του άρθρου 18 του νόμου 2218/94 η οποία με την 96/99 απόφαση της απέρριψε την προσφυγή του.

Ο ενδιαφερόμενος προσέφυγε εκ νέου στον Υπουργό ΕΣΔΔΑ στις 26-07-99 ζητώντας την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως. Με την 30713/22-09-99 απόφαση της Υπουργού ΕΣΔΔΑ και με το ίδιο σκεπτικό της προηγούμενης απόφασης έγινε δεκτή η προσφυγή. Εν συνεχεία, με νεότερη αίτηση του ο ενδιαφερόμενος ζήτησε τη συζήτηση του αιτήματός του από το Δημοτικό Συμβούλιο. Εντούτοις, το θέμα δεν εισήχθη προς συζήτηση με το αιτιολογικό, ότι η υπουργική απόφαση δεν είχε κοινοποιηθεί στο Δήμο. Ο Δήμος Λεβαδέων προσέφυγε εκ νέου στο Συμβούλιο της Επικρατείας ζητώντας την ακύρωση της απόφασης του Υπουργού. Με την 3/16-03-2000 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λιβαδειάς και με το ίδιο σκεπτικό που είχε αναπτύξει το η Ε.Α. του ΣτΕ, απερρίφθη η αίτηση αναστολής του Δήμου Λεβαδέων.

Τελικά, αφού ο Δήμος Λεβαδέων προχώρησε στην λήψη θετικής απόφασης για τον πολίτη και μετά από διάστημα τριών ετών, η υπόθεση έκλεισε.

6.7.2. Χορήγηση άδειας δημιουργίας κτηνοτροφικής εγκατάστασης. (Αναφορά 1224/98)

Η Διεύθυνση Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φθιώτιδας, αφού έλαβε υπόψη της και την αντίθετη άποψη του Δήμου Αταλάντης για την ανάπτυξη κτηνοτροφικής μονάδας χορήγησε, ως αρμοδία υπηρεσία, την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων, με την από 22.06.98 απόφασή της. Στην προκειμένη περίπτωση υπήρξε επίσης θετική γνωμοδότηση της πρωτοβάθμιας επιτροπής σε θέματα σταυλισμού και ίδρυσης/λειτουργίας κτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών επιχειρήσεων. Παρά ταύτα ο Δήμος Αταλάντης απέρριψε την σχετική αίτηση.

Στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής του αποστολής, ο Σ.τ.Π. απηύθυνε στις 25.1.99 και 25.2.99 διαδοχικά έγγραφα προς τον Δήμο Αταλάντης και προκάλεσε απάντησή του, στην οποία επαναλήφθηκε η αρχική αρνητική θέση.

Η αρνητική αυτή θέση διατυπώθηκε, παρά το γεγονός ότι έγινε δεκτή η υποβληθείσα προσφυγή του ενδιαφερομένου στην επιτροπή του άρθρου 16 ν.2218/94, κατά της ως άνω αναφερθείσας απόφασης του δημοτικού συμβουλίου. Στην απόφασή της, η επιτροπή του άρθρου 18 επισημαίνει ότι «...το Δ.Σ. Αταλάντης άνευ αιτιολογίας δεν συμφωνεί με την οικεία πρόταση της Δ/σης Δημ. Υγιεινής...», ότι «... ο οικείος ΟΤΑ δεσμεύεται από την καταφατική γνώμη της Πρωτοβάθμιας Υγιεινομικής Επιτροπής...».

Στις 23.09.1999 υπήρξε συνάντηση μεταξύ ειδικού επιστήμονα του Σ.τ.Π. με τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, χωρίς να προκύψει αιτιολογημένη άποψή του τελευταίου, σχετικώς με την άρνηση του Δήμου Αταλάντης να εφαρμόσει την απόφαση της επιτροπής του άρθρου 16 ν.2218/91. Κατόπιν τούτου, ο Σ.τ.Π. ζήτησε την άμεση διενέργεια ελέγχου στο Δήμο Αταλάντης. Στις 14.2.00 υπήρξε εκ νέου άκαρπη συνάντηση με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Ο Σ.τ.Π. ζήτησε από το Δήμο Αταλάντης με νεότερα διαδοχικά έγγραφα (9.3.2000 και 18.4.2000) να προβεί στην οφειλόμενη ενέργεια χορηγήσεως της αιτηθείσας άδειας. Παρά ταύτα, ο Δήμος Αταλάντης εξακολουθεί μέχρι σήμερα να μην χορηγεί την άδεια ίδρυσης του εργοστασίου εκδίδοντας μάλιστα την υπ' αρ. 5/109/2000 νέα απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου σύμφωνα με την οποία «εμμένει στην πάγια θέση» και μάλιστα διατυπώνεται η παραδοχή ότι «...αρνούμενοι την χορήγηση της εν λόγω άδειας ενδεχομένως παρανομούμε και έχουμε όλοι μας την ίδια ευθύνη απέναντι στις νομικές επιπτώσεις».

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.7.3. Παράνομη λειτουργία καταστήματος. (Αναφορά 711/99)

Η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Πειραιά και η Διεύθυνση Πολεοδομίας & Περιβάλλοντος του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Πειραιά είχαν διαπιστώσει αυθαίρετες κατασκευές αλλά και τροποποίηση των όρων λειτουργίας καταστήματος στην Ύδρα και είχαν κατ' επανάληψη ζητήσει τη διακοπή λειτουργίας του. Αντ' αυτού το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ύδρας απεφάσισε «... να δοθεί παράταση στην άδεια λειτουργίας του καταστήματος, μέχρι τέλους Απριλίου 1999 ώστε...[ο ιδιοκτήτης της επιχειρήσεως]... να προσκομίσει μέχρι τότε τα απαιτούμενα δικαιολογητικά». Η απόφαση αυτή του Δήμου Ύδρας ακυρώθηκε από την Επιτροπή του άρθρου 18 του Νόμου 2218/94 ως παράνομη.

Ο Σ.τ.Π. διαπίστωσε επίσης ότι ο Δήμος Ύδρας ηρνείτο να χορηγήσει στον αναφερόμενο αντίγραφο των πρακτικών των Συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, ενώ παρείχε ανακριβείς πληροφορίες. Ακόμα διαπιστώθηκε ότι η Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης & Διοίκησης Ν. Πειραιά, ενώ γνώριζε την υπόθεση, προέβη απλώς σε υπενθυμίσεις της νομοθεσίας.

Περαιτέρω, ο Δήμαρχος της Ύδρας, σε τηλεφωνική του επικοινωνία με το Σ.τ.Π., ανέφερε ότι, εάν προέβαινε στην σφράγιση του εν λόγω καταστήματος, θα έπρεπε να προβεί και στην σφράγιση δεκάδων άλλων καταστημάτων, τα οποία λειτουργούν χωρίς άδεια λειτουργίας. Επειδή οι απαντήσεις που δόθηκαν δεν κρίθηκαν ικανοποιητικές, ο Σ.τ.Π. ζήτησε ανεπιτυχώς την παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής.

Αργότερα, ο Δήμος Ύδρας ενημέρωσε το Σ.τ.Π. ότι η άδεια λειτουργίας του καταστήματος ανακλήθηκε λόγω εκπνοής της παρατάσεως (αγνοώντας ηθελημένα την ακύρωση της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου με την οποία χορηγήθηκε η παράταση), χωρίς ωστόσο ο Δήμος να προβεί στην σφράγιση του καταστήματος όπως ρητά προβλέπεται από την σχετική διάταξη του άρθρου 25 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Επιπλέον, μετά από διερεύνηση του Σ.τ.Π. διαπιστώθηκε ότι το σχετικό έγγραφο ουδέποτε εστάλη στις υπηρεσίες, στις οποίες εφέρετο ότι είχε σταλεί (Αστυνομικό Τμήμα, ΔΟΥ Ύδρας κ.λ.π.). Το γεγονός αυτό αποδείχθηκε τόσο από τηλεφωνική επικοινωνία του Σ.τ.Π. αλλά και από το 1020/5124/8-α/06-06-99 έγγραφο του Αστυνομικού Τμήματος Ύδρας. Μετά την εξέλιξη του θέματος, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος διαβεβαίωσε το Σ.τ.Π. ότι απέστειλε το σχετικό φάκελο στον αρμόδιο εισαγγελέα με το 1020/5124/8Γ/14-06-99 έγγραφό του.

Ωστόσο, παρά τις συνεχείς παρεμβάσεις όλων των αρμοδίων υπηρεσιών, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ύδρας, με νεότερη απόφασή του, παρέτεινε εκ νέου

τη λειτουργία του καταστήματος. Η απόφαση αυτή παραπέμφθηκε από τη Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης & Διοίκησης Ν. Πειραιά στην επιτροπή του άρθρου 18 του Νόμου 2218/94, για έλεγχο νομιμότητας. Η απόφαση της Επιτροπής ακύρωσε την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, δικαιώνοντας τον πολίτη, αλλά εντούτοις δεν μπόρεσε να αποσταλεί στο Δήμο, διότι η αρμόδια υπάλληλος για την καθαρογραφή της απουσίαζε σε σεμινάριο. Ο Σ.τ.Π. απέστειλε νεότερα έγγραφα προς το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής, χωρίς εντούτοις να υπάρξει αντίδραση.

Το εν λόγω κατάστημα σφραγίστηκε μετά το τέλος της φθινοπωρινής περιόδου του 1999 για να επαναλειτουργήσει στις αρχές της περιόδου του 2000 μετά την εκ νέου χορήγηση άδειας λειτουργίας.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.7.4. Άρνηση σφράγισης καταστήματος. (Αναφορά 7565/99)

Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού έχει χαρακτηριστεί κτήριο στη Μήλο ως ιστορικά διατηρητέο. Σε αυτό λειτουργεί από το 1996 κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος, το οποίο προκαλεί προβλήματα στους περιοίκους.

Παρά το γεγονός ότι η Β' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων είχε ζητήσει από το Δήμο Μήλου το φάκελο της άδειας λειτουργίας του καταστήματος, αυτός ουδέποτε εστάλη.

Από την διερεύνηση της υπόθεσης διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος Μήλου δεν έλαβε υπόψη του τα έγγραφα του Υπουργείου Πολιτισμού, ενώ ο Δήμος θα έπρεπε να έχει προβεί στη σφράγιση του καταστήματος.

Τέλος, ο Δήμαρχος αποφάσισε την προσωρινή σφράγιση του εν λόγω καταστήματος για διάστημα 10 ημερών, ενώ απέστειλε το σχετικό φάκελο στη Β' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, όπως άλλωστε είχε ζητηθεί από το 1998. Πάντως από σχετικές φωτογραφίες διαπιστώθηκε η ύπαρξη αυθαιρέτων κατασκευών, που παραβιάζουν την απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού σχετικά με τη ζώνη προστασίας του μνημείου.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.7.5. Άρνηση ανάκλησης παράνομης άδειας λειτουργίας καταστήματος.
(Αναφορά 2927/99)

Το Δημοτικό Συμβούλιο Ρεθύμνης εξέδωσε άδεια λειτουργίας ενός καταστήματος για χρήση “Ταβέρνας-Μπαρ”, ενώ το κατάστημα έχει μετατραπεί στην πράξη σε “κέντρο διασκέδασης” με ορχήστρα και ηχητικές εγκαταστάσεις μεγάλης έντασης, χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη άδεια λειτουργίας. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα να προκαλείται έντονη ηχορρύπανση κατά τις νυκτερινές και τις πρώτες πρωινές ώρες, με δυσμενέστερες συνέπειες για τη λειτουργία παρακείμενης ξενοδοχειακής επιχείρησης. Λόγω της παράλειψης του Δ.Σ. να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας, διαιωνίζεται η παράνομη διατάραξη της ξενοδοχειακής επιχείρησης.

Κατά το Σ.τ.Π. η κατοδιοίκηση του Δήμου Ρεθύμνης, έγκειται κατ’ αρχήν στο ότι η λήψη της απόφασης ανάκλησης της άδειας συνιστά δεσμία αρμοδιότητα του Δημοτικού Συμβουλίου, ενώ η αναβολή της λήψης της σχετικής απόφασης συνιστά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας, η οποία προσβάλλεται αυτοτελώς στα ακυρωτικά δικαστήρια. Τυχόν επίκληση κοινωνικών λόγων, ικανών να δικαιολογήσουν την αναβολή της λήψης της απόφασης ανάκλησης ή της ρητής απόφασης περί μη ανάκλησης της άδειας, δεν ευσταθεί από νομική άποψη, δεδομένου ότι τέτοιοι λόγοι δεν περιγράφονται στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο ούτε συνάγονται από αυτό.

Κατόπιν σχετικής προσφυγής του ενδιαφερομένου στην Επιτροπή του Άρθρου 18 του Ν. 2218/94, ακυρώθηκε η άρνηση του Δημοτικού Συμβουλίου Ρεθύμνης να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας του συγκεκριμένου καταστήματος. Παρά ταύτα ο Δήμος Ρεθύμνης δεν εφήρμοσε την απόφαση αυτή, ασκώντας παράλληλα προσφυγή ενώπιον του Υπουργού.

Ο Σ.τ.Π. συμπέρανε ότι οι μέχρι σήμερα ενέργειες του Δημοτικού Συμβουλίου Ρεθύμνης συνιστούν χαρακτηριστικές πράξεις κατοδιοίκησης που επισύρουν την ποινική και πειθαρχική ευθύνη των υπαιτίων για την τέλεσή τους. Για το λόγο αυτό απέστειλε σχετικό έγγραφο προς τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.7.6. Παράβαση κανονισμών λειτουργίας παιδικών σταθμών. (Αναφορές 501/99 & 9055/99)

Κατά το περιεχόμενο της πρώτης αναφοράς, ο Κρατικός Παιδικός Σταθμός (Κ.Π.Σ.) Λουτρακίου δεν λειτούργησε κατά της ημερομηνίες 22 και 23/12/97, 7/1/98 και 15/4/98. Σημειώνεται ότι το γεγονός παρουσιάζει σπουδαιότητα, επειδή ο θεσμός των Κ.Π.Σ. αποτελεί μια παροχή κοινωνικού χαρακτήρα σε οικογένειες οικονομικά αδύνατες (παρ.4.αρ.5,ΥΑ 4108/88), εκτός από τις υπόλοιπες περιπτώσεις παιδιών που εξυπηρετεί (ορφανά, παιδιά διαζευγμένων γονιών, εφόσον υπάρχει ήδη ένα παιδί στο σταθμό).

Ο Σ.τ.Π. διεξήγαγε σχετική με το θέμα έρευνα τόσο στον Κ.Π.Σ. Λουτρακίου όσο και το Δήμο Λουτρακίου, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το Υπουργείο Υγείας – Πρόνοιας, φορείς οι οποίοι εποπτεύουν τον Κ.Π.Σ. Λουτρακίου.

Από την διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ότι ο εν λόγω Παιδικός Σταθμός πράγματι υπολειτούργησε κατά τις προαναφερθείσες ημερομηνίες (α) χωρίς να έχει προηγηθεί χορήγηση σχετικής άδειας από την αρμόδια αρχή, δηλαδή την Περιφέρεια Πελοποννήσου και (β) κατά παράβαση των διατάξεων του σχετικού κανονισμού λειτουργίας. Με βάση τις ανωτέρω διαπιστώσεις, ο Σ.τ.Π. κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του ν. 2477/97, άρθρα 3 και 4, ζήτησε από της αρμόδιους φορείς που εποπτεύουν τον Κ.Π.Σ. Λουτρακίου τη διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης προκειμένου να αποδοθούν τυχόν ευθύνες στους υπεύθυνους με σκοπό την αποφυγή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον.

Στο Σ.τ.Π. κοινοποιήθηκε σχετικό έγγραφο της Περιφέρειας Πελοποννήσου προς τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ν. Κορινθίας, με το οποίο δίνεται εντολή διενέργειας Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τελέσθηκαν πράξεις, που επισύρουν την επιβολή πειθαρχικών ποινών.

Εκτός από την προαναφερθείσα κακή λειτουργία του παιδικού σταθμού Λουτρακίου, έχουν τεθεί υπόψη του Σ.τ.Π. και άλλα προβλήματα αναφορικά με παιδικούς σταθμούς, όπως του Κ.Π.Σ. Ηρακλείου Κρήτης. Ο Σ.τ.Π., με την 9055.2.1/12/10/99 επιστολή προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Δ' Κρατικού Παιδικού Σταθμού Ηρακλείου, ζήτησε να επανεξεταστεί το αίτημα του αναφερομένου να γίνει δεκτό το παιδί του στο σταθμό.

Η πρώτη υπόθεση εκκρεμεί (με την αίτηση του Σ.τ.Π. για τη διενέργεια Ε.Δ.Ε), η δε δεύτερη έκλεισε λόγω ικανοποίησης του αιτήματος.

6.8. Απροθυμία συνεργασίας με τον Σ.τ.Π.

6.8.1. Καθυστέρηση απάντησης και μη συμμόρφωση με πόρισμα του Σ.τ.Π.

(Αναφορά 743/98)

Το Νομαρχιακό Ταμείο Αιτωλοακαρνανίας ελέγχεται εν πρώτοις για την αδιαφορία και καθυστέρηση που επέδειξε και για την εν τέλει άρνησή του να χορηγήσει, αιτία θανάτου, στους κληρονόμους απασχολουμένου στο εν λόγω ταμείο το εφάπαξ βοήθημα που προβλέπεται από το Νόμο 103/75. Το εν λόγω εφάπαξ απονέμεται στους τακτικούς υπαλλήλους των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ), οι οποίοι, εξερχόμενοι της υπηρεσίας, δεν δικαιούνται άλλο εφάπαξ βοήθημα από ασφαλιστικό οργανισμό, σύμφωνα με της ειδικότερες προϋποθέσεις του νόμου.

Ο Σ.τ.Π. αφού μελέτησε το θέμα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Νομαρχιακό Ταμείο Αιτωλοακαρνανίας οφείλει να καταβάλει στους κληρονόμους του αποβιώσαντος το εφάπαξ βοήθημα του Ν. 103/75. Απέστειλε δε πόρισμα στο ανωτέρω Ταμείο (743/ 11.08.99), όπου εξέθεσε λεπτομερώς –παραθέτοντας τόσο τη σχετική νομοθεσία όσο και την πάγια επί του θέματος νομολογία, όπως αυτή διαμορφώθηκε τα τελευταία χρόνια – τους λόγους για τους οποίους οι ενδιαφερόμενες δικαιούνται το βοήθημα. Το Νομαρχιακό Ταμείο⁵, ύστερα από μεγάλη καθυστέρηση και διαρκείς οχλήσεις του Σ.τ.Π. και αφού το σχετικό πόρισμά του απεστάλη με συνοδευτική επεξηγηματική επιστολή στο Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας, ανακοίνωσε ότι αντιμετωπίζει θετικά το θέμα, αλλά την τελική απόφαση θα λάβει η Νομαρχιακή Επιτροπή, η οποία συνεδρίασε εν τέλει στις 16/12/99 και απέρριψε το αίτημα. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν ενέκρινε τη χορήγηση του εφάπαξ βοηθήματος, με την αιτιολογία ότι δεν υφίσταται τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Με τον τρόπο αυτό αγνόησε το πόρισμα και όλη τη σχετική τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία. Επιπλέον η Πράξη της Επιτροπής δεν κοινοποιήθηκε στους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι πληροφορήθηκαν την έκδοσή της από τον Σ.τ.Π. και έχουν υποβάλει ένσταση. Ο Σ.τ.Π., επειδή θεωρεί ότι η απόφαση της εν λόγω υπηρεσίας είναι ανατιολόγητη και εσφαλμένη, καθώς και ότι παραβιάζεται εν προκειμένω η αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και της χρηστής διοίκησης, επεδίωξε και τελικά πραγματοποίησε συνάντηση με την οικεία προϊσταμένη αρχή, που αναγνώρισε το απόλυτο δικαίωμα του αιτήματος των ενδιαφερομένων και υποσχέθηκε την θετική αντιμετώπισή του στην επόμενη συνεδρίαση της Νομαρχιακής Επιτροπής.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

⁵ Το Νομαρχιακό Ταμείο έχει πλέον καταργηθεί και αρμόδια για την ρύθμιση του θέματος είναι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας.

6.8.2. Απροθυμία συνεργασίας με το Συνήγορο του Πολίτη. (Αναφορά 2098/99)

Προκειμένης της επιλογής των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργούνται με σκοπό τη χορήγηση άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του ψυχολόγου, η Υγειονομική Επιτροπή του Σπηλιοπούλειου Νοσοκομείου Αθηνών «Η Αγία Ελένη», υποχρέωσε πολίτη να υποβληθεί στις εξετάσεις VDRL και HBSag. Οι εξετάσεις αυτές αφορούν σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, η μετάδοση των οποίων δεν έχει καμία σχέση ή συνάφεια με το επάγγελμα του ψυχολόγου.

Μετά από επικοινωνία που είχε ο Σ.τ.Π. με τη Διεύθυνση Επαγγελματών Υγείας, με το Τμήμα Διοικητικής Οργάνωσης της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Πληροφορικής του Υπουργείου Υγείας, με την Προϊσταμένη των Υγειονομικών Επιτροπών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, καθώς και με την Πρόεδρο της Υγειονομικής Επιτροπής του Σπηλιοπούλειου Νοσοκομείου, δεν κατέστη δυνατός ο προσδιορισμός του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, που καθορίζει τα αρμόδια όργανα για την επιλογή των ενδεδειγμένων εξετάσεων καθώς και το περιεχόμενο αυτών. Ταυτόχρονα διαπιστώθηκε ότι στην πράξη δεν έχει διαμορφωθεί ένα ενιαίο σύστημα για τον καθορισμό των ιατρικών εξετάσεων, οι οποίες απαιτούνται, προκειμένου να χορηγηθεί άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ψυχολόγου και γενικά για τη διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού υγείας. Προέκυψε δε ότι τα κριτήρια και ο τρόπος διενέργειας των εργαστηριακών και λοιπών ιατρικών εξετάσεων επαφίενται στην κρίση της εκάστοτε υγειονομικής επιτροπής και ότι οι σχετικές εξετάσεις διαφοροποιούνται ανάλογα με την υγειονομική επιτροπή που τις διενεργεί. Αν αυτό είναι αληθές, τότε δημιουργούνται φαινόμενα άνισης μεταχείρισης όμοιων περιπτώσεων.

Ο Σ.τ.Π., επιθυμώντας τη σε βάθος διερεύνηση της υπόθεσης με σκοπό την τυχόν υποβολή πρότασης για την οργανωτική βελτίωση των σχετικών διαδικασιών, απέστειλε την από 01.07.1999 επιστολή του προς τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών.

Με το έγγραφο αυτό, ο Σ.τ.Π. ζήτησε να πληροφορηθεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με τις εργαστηριακές εξετάσεις για την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος καθώς και τις απόψεις του προϊσταμένου για τα προαναφερόμενα ζητήματα.

Μετά την παρέλευση τεσσάρων και πλέον μηνών χωρίς να ληφθεί απάντηση, οι Ειδικοί Επιστήμονες του Σ.τ.Π. επεχείρησαν να επικοινωνήσουν με το γραφείο του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, για να πληροφορηθούν της λόγους της καθυστέρησης και να επισημάνουν την

υποχρέωση της διοίκησης να παρέχει άμεσα κάθε πληροφορία και συνδρομή στο Σ.τ.Π.

Μετά από πολλά τηλεφωνήματα, κατέστη δυνατόν να διαπιστωθεί ότι, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των υπαλλήλων της Διεύθυνσης, η συγκεκριμένη επιστολή δεν είχε παραληφθεί και δεν είχε λάβει αριθμό πρωτοκόλλου, οπότε εστάλη εκ νέου από τον Σ.τ.Π. με τηλεομοιοτυπία (fax) στις 03.11.1999.

Στη συνέχεια και παρά τις τηλεφωνικές οχλήσεις, δεν κατέστη δυνατή η άμεση επικοινωνία με τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης, οπότε κρίθηκε σκόπιμη η αποστολή με fax και της επιστολής της 18.11.1999 όπου επισημαίνεται η υπερβολική καθυστέρηση και γίνεται επίκληση των σχετικών διατάξεων (αρθρ. 4, παρ. 5 του Ν. 2477/97) που υποχρεώνουν τη διοίκηση να διευκολύνει με κάθε τρόπο την έρευνα του Σ.τ.Π., καθώς και της συνέπειες από την παράβαση της υποχρέωσης της. Παραταύτα, ακόμα και μετά την παρέλευση 6 μηνών από την αποστολή και του εγγράφου αυτού, δεν λήφθηκε καμιά απάντηση από τη διοίκηση, παρά μόνο η πληροφορία ότι οι επιστολές του Σ.τ.Π. έχουν διαβιβαστεί στη Διευθύντρια των Υγειονομικών Επιτροπών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, η οποία και θα απαντήσει.

Στη συνέχεια και με σκοπό την αποκατάσταση της συνεργασίας μεταξύ του Σ.τ.Π. και της αρμόδιας υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η αρμόδια Βοηθός Σ.τ.Π. επικοινωνήσε με τη Νομάρχη Αθηνών και ζήτησε τη συνδρομή της, ώστε να απαντηθεί το έγγραφο και να δοθούν οι σχετικές πληροφορίες στο Σ.τ.Π.

Η απάντηση δεν έχει ακόμα ληφθεί, αν και η Νομάρχης Αθηνών ζήτησε από τον Απρίλιο του έτους 2000 από τον αρμόδιο Διευθυντή της Διεύθυνσης Υγιεινής να απαντήσει άμεσα στο Σ.τ.Π., ενημερώνοντάς την ταυτόχρονα για την εξέλιξη της υπόθεσης και της λόγους της καθυστέρησης.

Ανεξάρτητα από το περιεχόμενο της τελικής απάντησης, η υπέρμετρη καθυστέρηση, η ολιγωρία και η αδιαφορία των αρμόδιων, η έλλειψη επαρκούς οργάνωσης και κυρίως η απροθυμία συνεργασίας με το Σ.τ.Π. έχει δυσχεράνει στη συγκεκριμένη περίπτωση το διαμεσολαβητικό ρόλο μας σε εξαιρετικό βαθμό.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.8.3 . Μη εκπλήρωση οικονομικών υποχρεώσεων – Απροθυμία συνεργασίας και μη απάντηση στον Σ.τ.Π. (Αναφορά 13299/99)

Ο Δήμος Χαλανδρίου δεν έχει εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις για εργασία απομάκρυνσης καμένων δένδρων από περιοχή αρμοδιότητας του Δήμου.

Παρά την αποστολή σειράς διερευνητικών επιστολών και τηλεφωνικών επικοινωνιών με τον δικηγόρο του Δήμου, ο Σ.τ.Π. δεν έχει λάβει μέχρι σήμερα κανένα απαντητικό έγγραφο.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.8.4. Μη καταβολή αποζημίωσης- Απροθυμία συνεργασίας και μη απάντηση στον Σ.τ.Π. (Αναφορά 13623/99)

Ο Δήμος Νέας Ερυθραίας δεν έχει καταβάλει αποζημίωση για φθορές που υπέστη αυτοκίνητο από πτώση κλαδιού λεύκας σε δρόμο αρμοδιότητάς του, δεν έχει απαντήσει σε σχετικές αιτήσεις του αναφερομένου και δεν έχει λάβει μέτρα για την απομάκρυνση των επικίνδυνων κλαδιών.

Παρά την αποστολή σειράς εγγράφων, ο Σ.τ.Π. δεν έχει λάβει μέχρι σήμερα τύχει οποιασδήποτε απαντήσεως.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.8.5. Απώλεια δικαιώματος συνταξιοδότησης αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης. (Αναφορά 1249/98)

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας δεν γνωστοποίησε τη χορήγηση πιστοποιητικού αναγνώρισης στον θανόντα σύζυγο της αναφερομένης της ιδιότητας του ως αγωνιστή της εθνικής αντίστασης. Το πιστοποιητικό αυτό απαιτείται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση σύνταξης στη χήρα του δικαιούχου.

Η υπηρεσία δεν ενημέρωσε για την έκδοση και τη δυνατότητα παραλαβής του πιστοποιητικού από τον ενδιαφερόμενο, με αποτέλεσμα να παρέλθουν οι σχετικές προθεσμίες υποβολής των δικαιολογητικών για τη χορήγηση της σύνταξης και να απωλεσθεί το σχετικό δικαίωμα.

Ο Σ.τ.Π. επικοινωνήσε με την αρμόδια Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, από την απάντηση της οποίας προέκυπταν τα εξής. Το Τμήμα Αστικής και Περιφερειακής Κατάστασης είχε ένα τυποποιημένο έγγραφο με το οποίο ειδοποιούσε τους ενδιαφερόμενους ότι

είχαν εγγραφεί στον πίνακα αναγνώρισης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Ο πίνακας αυτός διαβιβαζόταν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία ενημέρωνε τους πολίτες. Το τυποποιημένο αυτό έγγραφο περιείχε και οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο ο ενδιαφερόμενος θα ελάμβανε το πιστοποιητικό που είχε ζητήσει.

Το εν λόγω πιστοποιητικό χορηγήθηκε εν τέλει από τη Νομαρχία με το υπ' αρ.1710/31.07.1996 έγγραφο, δηλαδή μετά την πάροδο επτά ετών από την υποβολή της αίτησης.

Ο Σ.τ.Π. επεσήμανε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση θα έπρεπε να αναγνωρισθεί η από μέρους της παράλειψη έγκαιρης ενημέρωσης κατά τη διαδικασία που είχε καθιερωθεί να ακολουθείται για όλους τους ενδιαφερόμενους δικαιούχους. Μετά από συνάντηση κλιμακίου του Σ.τ.Π. με τον Νομάρχη και άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης υπήρξε δέσμευση για άμεση αποστολή εγγράφου προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, όπου θα αναγνωρίζεται η παράληψη ενημέρωσης της ενδιαφερόμενης από τα αρμόδια όργανα της Νομαρχίας. Το έγγραφο αυτό θα χρησιμοποιηθεί από τον Σ.τ.Π. για να ζητηθεί η κατ' εξαίρεση συνταξιοδότηση της ενδιαφερόμενης που στερήθηκε το σχετικό δικαίωμα εξ αιτίας των παραλείψεων που διαπιστώθηκαν.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.9. Θέματα περιβάλλοντος και χωροθετήσεων (ΧΥΤΑ, αιγιαλοί, δάση κλπ.)

6.9.1. Μη εφαρμογή περιβαλλοντικών αποφάσεων του Σ.τ.Ε. παρά την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. (Αναφορές 1114/98 και 894/99)

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σάμου και η ΔΕΗ δεν εφαρμόζουν αποφάσεις του ΣτΕ για την αναστολή και τελικά ακύρωση της άδειας διευθέτησης χειμάρρου, που διέρχεται από το εργοστάσιο της ΔΕΗ στο Κοκκάρι Σάμου. Την άδεια είχε εκδώσει η Πολεοδομική Υπηρεσία της Νομαρχίας Σάμου, η οποία εμπλέκεται στην υπόθεση παράλληλα με το Νομάρχη, τη ΔΕΗ, το ΥΠΕΧΩΔΕ (Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος) και το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Ο Σ.τ.Π. έθεσε τόσο στη ΔΕΗ όσο και στη Νομαρχία ερωτήματα, που αφορούν τη μη εφαρμογή των περιβαλλοντικών νόμων και των δικαστικών αποφάσεων για τη διευθέτηση του χειμάρρου, καθώς και τον έλεγχο των περιβαλλοντικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή. Ζητήθηκαν επίσης στοιχεία, που να πιστοποιούν την

ύπαρξη ή μη ρύπανσης και την άμεση εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος (ν. 1650/86 κ.λπ.).

Από τις απαντήσεις των υπηρεσιών συνάγεται η απροθυμία τους να προβούν σε περαιτέρω ενέργειες, σχετικά με την αποκατάσταση της νομιμότητας (επιαναφορά του χειμάρρου στην αρχική του θέση) και την τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας του περιβάλλοντος. Η νομαρχία ισχυρίστηκε πως δεν διαθέτει υπηρεσία περιβάλλοντος και άρα δεν έχει τη δυνατότητα *«... να προβεί σε εκτιμήσεις τεχνικής φύσης για την ρύπανση του περιβάλλοντος στην περιοχή ...»*. Παρ' όλα αυτά, παρέσχε την διαβεβαίωση πως *«...θα φροντίσει για την εφαρμογή της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που έχει εγκριθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και δυνατοτήτων μας σαν φορέας διοίκησης ...»*. Από τις παραπάνω αντιφατικές απαντήσεις, διαφαίνεται η αδυναμία των υπηρεσιών να παρακολουθήσουν την εφαρμογή της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και περιβαλλοντικών όρων.

Ο Σ.τ.Π. συνέταξε σχετικό πόρισμα στο οποίο εμπεριέχονται διάφορες προτάσεις. Η Ν.Α. Σάμου δεν έχει ακόμα απαντήσει. Εκπρόσωπος της ΔΕΗ σε σύσκεψη με εκπροσώπους του Σ.τ.Π. δήλωσε ότι αδυνατεί να συμμορφωθεί με αποφάσεις του ΣτΕ λόγω της ήδη διαμορφωμένης κατάστασης. Θα ελεγχθεί ωστόσο η πιθανότητα ρύπανσης και οι περιβαλλοντικές συνθήκες της περιοχής του εργοστασίου και θα παρασχεθούν τα σχετικά στοιχεία. Επίσης, το ΥΠΕΧΩΔΕ ελέγχεται, διότι κακώς γνωμάτευσε ότι δε χρειάζεται προέγκριση χωροθέτησης και μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη διευθέτηση του χειμάρρου, με τον ισχυρισμό ότι αποτελεί *«...έργο εξαιρετικά μικρής κλίμακας που δεν επιφέρει ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. ...»*.

Η στάση της διοίκησης προκάλεσε την παρέμβαση της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία ζήτησε μέσω της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας περισσότερες πληροφορίες για το ζήτημα, καθιστώντας ακόμα πιο κρίσιμη την υπόθεση εκθέτοντας έτσι τη χώρα διεθνώς.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.9.2. Άρνηση του Δήμου Χαλανδρίου να συμμορφωθεί σε εντολές Νομαρχίας. (Αναφορά 828/98)

Ο Δήμος Χαλανδρίου χρησιμοποιεί χώρο, ο οποίος βρίσκεται δίπλα στο γήπεδο Χαλανδρίου, ως Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (Σ.Μ.Α) και ως χώρο στάθμευσης απορριμματοφόρων. Εξάλλου, απορρίμματα προερχόμενα από διάφορες δραστηριότητες του Δήμου (π.χ., κλαδιά, σακούλες από τους καθαρισμούς των δρόμων, κ.λπ.), απορρίπτονται στον ίδιο χώρο, χωρίς καμία προφύλαξη. Ενίοτε μάλιστα, απαντώνται απορρίμματα διάσπαρτα στο δάπεδο του συγκεκριμένου χώρου. Έτσι, η έκταση αυτή αποτελεί εστία μόλυνσεως και ρύπανσης για την γύρω περιοχή, με όλες τις πιθανές συνέπειες. Το γεγονός γνωστοποιήθηκε εκτός από τον Δήμο Χαλανδρίου και στο Νομιάτρο Αγίας Παρασκευής, στην Ελληνική Αστυνομία και στη Νομαρχία Αθηνών (τομέας Ανατολικής Αττικής, Δ/ση Υγείας, Τμήμα Υγειονομικού ελέγχου), χωρίς όμως να υπάρξει λύση του προβλήματος.

Από τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ότι, παρά το γεγονός ότι όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες διαπιστώνουν το πρόβλημα και ζητούν την επίλυσή του, ο Δήμος Χαλανδρίου δεν ανταποκρίνεται, ισχυριζόμενος ανυπαρξία του προβλήματος και, πάντως, αδυναμία αντιμετώπισης. Κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της υπόθεσης πραγματοποιήθηκαν τρεις αυτοψίες και αλληπάλληλες κρούσεις στη Νομαρχία και το Δήμο για τη λήψη των μέτρων που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν διοικητικές κυρώσεις οικονομικού χαρακτήρα καθώς και απόφαση του αρμόδιου Νομάρχη για απαγόρευση – διακοπή των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, εφόσον ο Δήμος δε συμμορφώνεται με τις υποδείξεις της Νομαρχίας. Τα απαιτούμενα μέτρα έπρεπε να ληφθούν άμεσα, δεδομένου ότι το πρόβλημα είναι γνωστό από μακρού χρόνου στο Δήμο, αλλά και ότι οι επανειλημμένες προθεσμίες που έθεσε η Νομαρχία παρήλθαν και τα προβλήματα οξύνονται, ιδιαίτερα κατά την εαρινή και θερινή περίοδο.

Κατόπιν των έντονων προσπαθειών του Σ.τ.Π., η Νομάρχης Αθηνών, με την υπ αριθμ. πρωτ. 24900/05.07.99 απόφασή της, διέταξε την «*οριστική διακοπή της λειτουργίας Σταθμού Μεταφόρτωσης (Σ.Μ.Α.) Δήμου Χαλανδρίου*» και την άμεση σφράγιση του χώρου. Ο Δήμος δεν έλαβε υπόψη όλες τις αποφάσεις και δεν προχώρησε σε σφράγιση του χώρου, με τον ισχυρισμό ότι χρησιμοποιεί το χώρο και τα απορρίμματα ως μέσο πίεσης προς το ΥΠΕΧΩΔΕ, ώστε να επιτύχει την αναγκαστική απαλλοτρίωση του χώρου για τις ανάγκες της Αττικής Οδού. Σημειώνεται ότι, με δύο έγγραφα του Σ.τ.Π έχει ζητηθεί και η παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας καθώς και η λήψη πειθαρχικών μέτρων, χωρίς όμως αποτέλεσμα, εφόσον κατά την προφορικώς διατυπωθείσα άποψη του Γενικού

Γραμματέα η επιβολή κυρώσεων στο Δήμαρχο παρουσιάζεται ως αλυσιτελής και, πάντως, πολιτικώς ανεπιθύμητη.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.9.3. Ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων (Αναφορά 2119/99)

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φωκίδας προβαίνει σε ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων στην ευρύτερη περιοχή στη θέση «Κερατόραχη», αγνοώντας την υπ' αριθμ. 23/1999 σχετική απόφαση του ΣτΕ.

Ο Σ.τ.Π. έθεσε υπόψη του Νομάρχη το ζήτημα της παράβασης της σχετικής νομοθεσίας, χωρίς ωστόσο να λάβει απάντηση επί της ουσίας του προβλήματος. Σε τηλεφωνική επικοινωνία (22.06.99) με το Συνήγορο του Πολίτη δήλωσε ότι «...η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι νομικίστικη και άνευ ουσίας διότι δεν δίνει λύσεις...», αγνοώντας φυσικά ότι η εξεύρεση παρομοίων λύσεων αποτελεί ευθύνη της διοίκησης και όχι των δικαστηρίων, επιλέγοντας έτσι την καταστρατήγηση της απόφασης του ΣτΕ και του Συντάγματος.

Η συμπεριφορά αυτή συνιστά παράβαση τόσο του εθνικού όσο και του Κοινοτικού δικαίου. Αναλυτικότερα, ο συγκεκριμένος τρόπος διάθεσης των απορριμμάτων παραβαίνει τις διατάξεις της Οδηγίας 75/544/ΕΟΚ για τη διάθεση των απορριμμάτων και πιθανόν της Οδηγίας 91/689/ΕΟΚ για τη διάθεση των επικινδύνων απορριμμάτων. Το γεγονός δε ότι το ελληνικό κράτος έχει ήδη καταδικαστεί από το ΔΕΚ με την απόφαση της 17^{ης}-05-92, (υπόθεση 45/92 σχετικά με τη διάθεση απορριμμάτων στο χείμαρρο Κουρουπητό στα Χανιά) για παρόμοια πρακτική, δεν απετέλεσε εμπόδιο στην επιλογή του Νομάρχη, αφού η χρηματική ποινή που επιβάλλεται από το ΔΕΚ θα καταβληθεί από το ελληνικό κράτος και όχι από τη Ν.Α. Φωκίδας. Πρόσφατα δε, επειδή το ελληνικό κράτος δεν συμμορφώθηκε με την προαναφερθείσα απόφαση του ΔΕΚ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 228 παρ. 2 ΣΕΚ καταδικάστηκε εκ νέου. Στις προαναφερθείσες υποθέσεις διαπιστώθηκε επίσης από το ΔΕΚ η έλλειψη του επιβαλλόμενου από την οδηγία εθνικού προγράμματος διαχείρισης απορριμμάτων.

Σε συνάντηση κλιμακίου του Σ.τ.Π. με το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (22.9.99) ζητήθηκε η παρέμβαση του τελευταίου, για τη διασφάλιση της νομιμότητας, η οποία έως και μέχρι σήμερα δεν έχει επέλθει, διότι ο Γενικός Γραμματέας Στερεάς Ελλάδας συστηματικά αποφεύγει την άσκηση των

αρμοδιοτήτων του ως πειθαρχικού προϊσταμένου των Δημοτικών και Νομαρχιακών Αρχών.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.10. Θέματα εφαρμογής πολεοδομικής και συναφούς νομοθεσίας (Ρυμοτομικά σχέδια και εφαρμογή νομίμων διαδικασιών ή ΓΟΚ, παράνομες οικ. άδειες, αυθαίρετα)

6.10.1. Παράνομες οικοδομικές εργασίες (Αναφορά 8954/99)

Το Πολεοδομικό Γραφείο Καστοριάς πραγματοποίησε αυτοψία σε οικοδομή, η οποία οδήγησε στη διακοπή των οικοδομικών εργασιών και την αναθεώρηση της οικοδομικής αδείας λόγω παράνομων εργασιών.

Ο ιδιοκτήτης της οικοδομής προσπάθησε με αυθαίρετες επιχώσεις του περιβάλλοντος χώρου να δικαιολογήσει την υπερκάλυψη του συντελεστή δόμησης. Από τις φωτογραφίες του έργου διαπιστώθηκε μια «μετάλλαξη» του αρχικά «τυφλού» ισόγειου Α', μέσω της διάνοιξης παραθύρων και θύρας, έτσι ώστε αυτό κατέληξε σε διαμορφωμένο ισόγειο με παράθυρα, θύρα και τέσσερα σκαλοπάτια. Η κατάσταση αυτή γεννά ερωτηματικά ως προς τη στατικότητα του κτιρίου, αφού φαίνεται να έχει αποκοπεί και αφαιρεθεί μέρος από τον οπλισμό του .

Η απάντηση του Πολεοδομικού Γραφείου Καστοριάς στα ερωτήματα από το Σ.τ.Π., κρίθηκε ανεπαρκής και ζητήθηκε η διενέργεια νεότερης αυτοψίας .

Ο Σ.τ.Π. εξετάζει τη δυνατότητα διενέργειας αυτής της νεότερης αυτοψίας από διαφορετικό πολεοδομικό γραφείο της ίδιας Περιφέρειας, λόγω των αμφιβολιών για το περιεχόμενο της έκθεσης αυτοψίας που συνέταξε το Πολεοδομικό Γραφείο Καστοριάς.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.10.2. Παραβάσεις ΓΟΚ (Αναφορά 1817/99)

Στην Πολεοδομία Φθιώτιδας καταγγέλλθηκαν συγκεκριμένες παραβάσεις του ΓΟΚ σε κτίριο, (αυθαίρετη κατασκευή στο δώμα του Β' ορόφου, καθ' ύψος υπέρβαση της οικοδομής κατά 2,70 μ. περίπου, υπέρβαση συντελεστή δόμησης και κάλυψης), οι οποίες έγιναν μετά την αναθεώρηση της αρχικής οικοδομικής άδειας. Μετά από νεότερη αναθεώρηση της οικοδομικής άδειας ασκήθηκε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, η οποία απερρίφθη, διότι εν

τω μεταξύ η Πολεοδομία Φθιώτιδας είχε ήδη προβεί στην ανάκληση της οικοδομικής άδειας, λόγω παράβασης των υψομέτρων της περιοχής.

Μετά την ανάκληση της οικοδομικής άδειας, ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία για τη νομιμοποίηση ή μη της πολεοδομικής παράβασης. Ωστόσο το αρμόδιο όργανο (ΣΧΟΠ) κατά την εξέταση του ζητήματος δεν έλαβε απόφαση, διότι ο φάκελος ήταν ελλιπής. Επιπλέον δε απουσίαζε η έκθεση αυτοψίας αυθαιρέτου κατασκευής, η οποία κατά την άποψη της Πολεοδομίας δεν απαιτείτο λόγω του ότι είχε ανακληθεί η άδεια. Το γεγονός βέβαια αυτό δεν εμπόδισε το ΣΧΟΠ να προτείνει τη νομιμοποίηση της αυθαίρετης κατασκευής και το Νομάρχη να υπογράψει τη σχετική απόφαση νομιμοποίησης αυθαιρέτου, η οποία αργότερα ακυρώθηκε με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση ζητούνταν ο έλεγχος νομιμότητας όλου του φακέλου των κατασκευών, που όμως δεν πραγματοποιήθηκε. Ωστόσο, η Πολεοδομία Φθιώτιδας είχε ήδη προβεί στην έκδοση σήματος συνέχισης εργασιών χωρίς να υπάρχει οικοδομική άδεια.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης ζητήθηκαν από την Πολεοδομία Φθιώτιδας πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειές της. Επειδή, παρά την πληθώρα των επιστολών που απέστειλε ο Σ.τ.Π. επί εξάμηνο, ελήφθη μία μόνο απάντηση της οποίας το περιεχόμενο ουδόλως αντιστοιχούσε στα σαφή ερωτήματα που είχαν τεθεί, κλιμάκιο του Σ.τ.Π. επισκέφθηκε την Πολεοδομία Φθιώτιδας.

Κατά την επιτόπια εξέταση διαπιστώθηκε ότι μεγάλο μέρος των φακέλων των οικοδομικών αδειών βρισκόταν εκτεθειμένοι σε αφύλακτο χώρο, ενώ το περιεχόμενο των υπολοίπων φακέλων έκειτο στο δάπεδο του χώρου στον οποίο τηρείται το αρχείο.

Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι η Πολεοδομία Φθιώτιδας είχε παρανόμως – στο διάστημα που η υπόθεση εκκρεμούσε στο Σ.τ.Π.– χορηγήσει «*άδεια συνέχισης οικοδομικών εργασιών*», χωρίς ωστόσο να έχει εκδώσει νόμιμη οικοδομική άδεια, κάτι που άλλωστε δεν μπορούσε να πράξει, εφόσον δεν υπήρχε προηγούμενη τελεσίδικη απόφαση νομιμοποίησης της ήδη «*διαπιστωμένης παράβασης*». Μεταξύ των διαπιστώσεων του Σ.τ.Π. ήταν και η ανυπαρξία έκθεσης αυτοψίας αυθαιρέτου κατασκευής και ως εκ τούτου η μη επιβολή προστίμου, γεγονός το οποίο οι υπεύθυνοι προσπάθησαν να συγκαλύψουν με την μεταγενέστερη σύνταξη της σχετικής έκθεσης αυτοψίας αυθαιρέτου.

Κατά τις εκτιμήσεις του κλιμακίου του Σ.τ.Π., η στάση συγκεκριμένων υπαλλήλων της Πολεοδομίας Φθιώτιδας διευκόλυνε την παραβίαση της πολεοδομικής νομοθεσίας, ενώ παράλληλα υπήρξε σαφής άρνηση συνεργασίας με το Σ.τ.Π. Αυτά επιση-

μάνθηκαν στο πόρισμα, που συντάχθηκε και απεστάλη στις προϊστάμενες αρχές της Πολεοδομίας Φθιώτιδας καθώς και στον αρμόδιο εισαγγελέα. Ωστόσο, έξι περίπου μήνες μετά την εντολή του Νομάρχη Φθιώτιδας για τη διενέργεια Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης, αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί. Τέλος, παρά την έκδοση πορίσματος και την αποστολή του σχετικού φακέλου στον Εισαγγελέα, η Πολεοδομία Φθιώτιδας επέτρεψε παρανόμως με έγγραφό της τη συνέχιση των οικοδομικών εργασιών. Όλες οι ενέργειες αυτές ήταν σε γνώση του οικείου Νομάρχη.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.10.3. Μη κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών (Αναφορά 2704/99)

Η Πολεοδομία της Νομαρχίας Ροδόπης χορήγησε την 77/98 οικοδομική άδεια με την οποία νομιμοποιούνταν κτίσματα, τα οποία είχαν κριθεί τελεσιδικώς κατεδαφιστέα. Ο ενδιαφερόμενος ζήτησε με αίτησή του να μάθει τη νομική βάση νομιμοποίησης των αυθαιρέτων, αλλά ουδέποτε έλαβε απάντηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι είχε προηγηθεί έκθεση του Σώματος Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης, η οποία σιγμάτιζε τη μη κατεδάφιση των εν λόγω κατασκευών, βάσει της οποίας ο Προϊστάμενος της Πολεοδομίας με το 244/1997 Βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Ροδόπης παραπέμφθηκε ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Θράκης διότι «...*με πρόθεση παρέβη τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει σε άλλο παράνομο όφελος...*». Κατά την διερεύνηση της υπόθεσης διαπιστώθηκε αδικαιολόγητη καθυστέρηση από την πλευρά της Πολεοδομίας να απαντήσει στα ερωτήματα που τέθηκαν επανειλημμένα από το Σ.τ.Π., ενώ σε πιο πρόσφατο έγγραφό της παραδέχτηκε ότι η οικοδομική άδεια κακώς εκδόθηκε, γεγονός το οποίο και οδήγησε στην εν μέρει ανάκληση της παρανόμως εκδοθείσας οικοδομικής άδειας μετά από παρέμβαση του Σ.τ.Π.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

6.10.4. Εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων – Οικοδομικές άδειες

(Αναφορά 1215/99)

Το Πολεοδομικό Γραφείο Ξυλοκάστρου εκδίδει στο Καμάρι Κορινθίας, οικισμό προϋφιστάμενο του 1923, οικοδομικές άδειες χωρίς να διασφαλίζεται η τήρηση των ελαχίστων αποστάσεων από τον αιγιαλό. Επιπλέον, οι εκδοθείσες οικοδομικές άδειες δεν διασφαλίζουν την τήρηση των ελαχίστων ορίων από τον άξονα του

(δευτερεύοντος πλέον) οδικού δικτύου, με το οποίο συνορεύουν οι συγκεκριμένες ιδιοκτησίες.

Η προβαλλόμενη αιτιολογία είναι ότι οι οικοδομικές άδειες εκδίδονται με βάση την «εν τοις πράγμασιν υφισταμένη οικοδομική γραμμή». Ο ισχυρισμός αυτός θα ήταν βάσιμος, εάν οι οικοδομές που διαμορφώνουν την οικοδομική αυτή γραμμή προϋφίσταντο του 1923. Ωστόσο, οι οικοδομές που λαμβάνονται υπόψη για την διαμόρφωση της οικοδομικής γραμμής είναι κτισμένες κατά την διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας. Επιπλέον, τμήματα ορισμένων παραλιακών οικοπέδων αμφισβητούνται ως προς το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς από την Κτηματική Υπηρεσία Κορινθίας.

Ο Σ.τ.Π. με επιστολή του προς το Νομάρχη Κορινθίας επεσήμανε το πρόβλημα, χωρίς ωστόσο να λάβει καμία απάντηση. Κατόπιν παρέμβασης του Σ.τ.Π, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας Πελοποννήσου ζήτησε τη διενέργεια ΕΔΕ στο Πολεοδομικό Γραφείο Ξυλοκάστρου. Ο Σ.τ.Π. ζήτησε επίσης από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και τον πειθαρχικό του έλεγχο. Παρά ταύτα, το Πολεοδομικό Γραφείο Ξυλοκάστρου συνεχίζει να εκδίδει οικοδομικές άδειες.

Η υπόθεση εκκρεμεί.